

O KOUZELNÍKU ŠIMONOVÍ

ANEB EVANGELIUM VE SVĚTĚ MÁGŮ

VSTUPNÍ SLOVA

Pokoj a milost vám od našeho Pána, Krista Ježíše.

Milujte Hospodina, všichni jeho zbožní, Hospodin své věrné opatruje, odplácí však plnou měrou těm, kteří si vedou zpupně. Buďte rozhodní a buďte udatného srdce, všichni, kdo čekáte na Hospodina. (Ž 31,24-2) Haleluja!

PÍSEŇ č. 138 Srdcem celým tebe, Pane

MODLITBA

Laskavý Bože, děkujeme ti za tvou dobrotu. Děkujeme ti za všechny dary, jimiž nás obohacuješ. Nic jsme ti nedali, a ty jsi k nám štědrý. Nic jsme si nezasloužili, a všechno jsme od tebe dostali zadarmo – svůj život, své milé, své radosti, šance, svoje štěstí. Moc ti děkujeme.

Pane, ty víš, že nám scházejí slova, abychom ti vzdali chválu, jaká ti náleží. Vždyť mnoha tvých darů jsme si ani nevšimli. Prosíme, odpusť nám, že si tě nevšímáme. Prosíme, odpusť nám lhostejnost vůči bližním, které jsi nám poslal do cesty jako příležitost k lásce.

Bože, tvůj Syn a náš Pán, Ježíš, nás učil počítat s odpuštěním. Spoléháme tedy na tvé odpuštění a bez obav vyhlížíme tvé království.

Sešli nyní svého Ducha do tohoto shromáždění i do všech křesťanských společenství, která se dnes scházejí. Spoj nás v jeden svůj lid. Proměňuj nás svým Slovem tak, abychom kolem sebe šířili naději a žili ke tvé cti a slávě. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma svatého je zapsáno v prorocství Izajáše, v kapitole 55., od verše 1. do 4.:

Vzhůru! Všichni, kdo žízníte, pojd'te k vodám, i ten, kdo peníze nemá...

PÍSEŇ č. 642 Už svítá jasný bílý den

KÁZÁNÍ

Druhé čtení z Písma svého, které je základem kázání, je zapsáno ve Skutcích apoštolských, v 8. kapitole, nejprve od 4. do 13. verše:

Ti, kteří se z Jeruzaléma rozprchli, začali kázat evangelium všude, kam přišli. Filip odešel do města Samaří...

Sestry a bratři, milí přátelé, vyslechli jsme zprávu, jak mladá církev vykročila za hranice rodného města. Jak známo, křesťanská církev se zrodila v Jeruzalémě. Tam také prožila první chvíle svého života. Chvilu šťastné, plné lidské sounáležitosti, a chvíle nešťastné, poznamenané lidskou zlobou. Po mučednické smrti diákona Štěpána se rozpoutalo tvrdé pronásledování křesťanů. Náboženská vrchnost hodlala rozpráshit okruh Ježíšových příznivců. Nikdo z mocipánů však netušil, že rozprášení znamená rozsetí. Sice se podařilo křesťany rozehnat, ale oni se nevzdali své víry. Naopak, hlásali víru v Krista všude, kam přišli. Evangelium se šířilo.

Úplně nejdříve vzešla setba evangelia v Samaří. Do Samařska si to namířil diákon Filip. A nečekal ho lehký úkol. Samaří totiž není Jeruzalém. Církev vykročila za hranice rodného města. Jeruzalém je město posvátné, město poutníků, místo pro zamyšlení a pro modlitby. Život se v něm točí kolem chrámu, znějí v něm zbožné chvalo zpěvy, studuje se Písmo. Církev se zrodila v prostředí, jež vytrvale obracelo svoji pozornost k Bohu. Ale církev se v tomto poklidném, rozjímavém prostředí nezahnízdila. Vykročila za jeruzalémské hradby. Rázem se ocitla ve světě, jenž není ani poklidný, ani rozjímavý.

Filip se setkal se světem podobným tomu, jaký známe my. Město Samaří neboli Sichem se nemohlo s Jeruzalémem měřit. Žila v něm pestrá směsice lidí. Rozhodně v něm však nepřevažovali zbožní Židé. Samaří bylo a až podnes je domovem Samaritánů. Samaritáni mají podobné náboženské kořeny jako Židé, řadu věcí však chápou jinak. Židé je proto považují za odpadlíky. Kromě Samaritánů a Židů bydlilo v Samaří ještě značné množství pohanů. A když se řekne pohanské náboženství, nesmíme se představit jednotnou víru. Pohanství sestává z mnoha proudů. Jedni uctívají boha Dia, pro další je hlavní bohyní Artemis, pro jiné Afrodita či Išara. Někdo vzhlíží ke hvězdám, druhý hledá spásu v úrodnosti země. Někteří uctívají zvířata, jiní tajemné síly. A další kombinují všechno dohromady, spojují a rozpojují božské vlastnosti a vytvářejí si nová božstva. Zkrátka Samaří bylo městem mnoha světonázorů. Na rozdíl od Jeruzaléma tam panoval názorový chaos.

Církev opustila rodné město. Filip přišel s evangeliem do světa, v němž lidé věří ledasčemu a ledaskomu. Pravému Bohu i bohům falešným, pravdivému učení i roztodivným naukám a domněnkám. Svět podobný našemu, svět, v němž se pozornosti těší podivní lidé. Jeden muž, jménem Šimon, který tam žil, už dlouhou dobu svou magii uváděl v úžas samařský lid; říkal o sobě, že je někdo Veliký. (9) Šimon Kouzelník neboli Šimon Mág. Takové jméno mu připisují církevní dějiny. Muž neobvyklých dovedností. Muž schopný připoutat k sobě veřejnost. On to s lidmi uměl. Věděl, co na ně platí. Znal všelijaké kejkle, jak lidi zaujmout, zajistit si jejich pozornost. Prohlašoval o sobě, že je velikán. Že má velikou moc. A lidi mu to brali a věřili mu. Všichni – prostí i významní – mu dychtivě naslouchali a říkali si: „On je ta božská moc, která se nazývá Veliká.“ (10)

Filip přišel s evangeliem do světa mágů. Svět mágů – to je také náš svět. Jen se zamysleme, jak snadné je dnes získat vliv na lidi. Jak mnozí šikulové dokážou zapůsobit na veřejnost, získat si pozornost a obratně proplout spleť zákonů. Náramně se nám přemnožili ti moderní čarodějové. A kolik druhů jich je! Mediální mágové, kteří roztácejí kola showbyznysu. Ani nepotřebují mávat kouzelným proutkem a celé národy si kvůli nim sedají večer co večer k obrazovkám. Vedle nich finanční kouzelníci, kteří tak dlouho čarují s nepoctivými penězi, až se

z nich stanou peníze poctivé. A k tomu si ještě spousta jiných šarlatánů, hvězdoporců a uzdravovatelů nárokuje lidskou pozornost. Je jich tolik, že nedokážeme ani pořádně upozorovat, kde všude jsme už uvíznuli v magické síti. V síti spletené ze slov, sloganů a reklamních triků. Za dvě tisíciletí se toho věru příliš nezměnilo. Pořád se vede zápas o pozornost a s ní i o peníze. Dávný kouzelník Šimon v tomhle zápasnickém umění vynikal. Poslouchali ho ve všem proto, že na ně dlouhý čas působil svou magií. (11)

Diákon Filip přichází s evangeliem mezi lidi očarované. Mezi lidi zakleté, uhranuté Šimonovými zaříkadly o úspěchu a veliké moci. Jak ob stojí Kristovo evangelium vedle téhle důmyslné propagandy? Možná si klademe tutéž otázku. Jak ob stojí evangelium v moderní době – v době výkonu a prosperity, v době zážitků a požitků? Má Ježíš Kristus co povědět lidem ve světě mágů? Odpověď zní nadějně. Ano, Kristus má co říci i dnes. Evangelium má dobrou šanci i v dnešní zmatené době, stejně jako ji mělo tenkrát v Samaří, kdy lidé vzhlíželi ke kouzelníku Šimonovi. Jasně čteme: Všichni lidé byli zaujati Filipovými slovy, když je slyšeli, a když viděli znamení, která činí. Neboť z mnoha posedlých vycházeli s velkým křikem nečistí duchové a mnoho ochrnutých a chromých bylo uzdraveno. (6n)

Boží evangelium dokáže oslovit. Filip kázal o Ježíši Kristu a své kázání doplňoval skutky milosrdenství. Myslil na potřebné. Rozhodná slova a rozhodné činy jsou tím nejlepším křesťanským svědectvím. Svým způsobem Filip přetrumfнул Šimona. Šimon o sobě prohlašoval, že je veliký, že má velikou moc, a uváděl lidi do velikého úžasu. Naproti tomu se Filip za žádného velikána nepovažoval. Velikášství nebyl jeho obor. Neusiloval ani o moc, ani o úžas. A přitom mnoha lidem způsobil velikou radost. Přibližoval lidem Krista. Věnoval se potřebným. Vracel naději beznadějným. A tak nastala veliká radost v tom městě. (8) Pán Bůh měl a má šanci ve světě, protože se nestará o vnější efekt. Všímá si ztrápených lidí, proniká k srdci, vstupuje do míst, kde se rodí radost. V Samaří to poznali. Uvěřili Filipově zvěsti o Božím království a o Ježíši Kristu a dávali se pokřtít muži i ženy. (12) Obrat ke Kristu se nabízí všem. Mezi samařskými křesťany vidíme také kouzelníka Šimona. Vždyť možnost změny života platí pro něj stejně jako pro všechny další vlivné lidi. Tu

uvěřil i sám Šimon, dal se pokřtít, byl stále s Filipem a nevycházel z úžasu, když viděl, jak se dějí veliká znamení a mocné činy. (13) Ten, který uváděl druhé v úžas, sám žasne.

Kdyby vyprávění skončilo tady, byl by to šťastný konec. Happyend jak má být. Jenže ono to pokračuje dál. Když apoštolové v Jeruzalémě uslyšeli, že v Samařsku přijali Boží slovo, poslali k nim Petra a Jana. Oni tam přišli a modlili se za ně, aby také jim byl dán Duch svatý, neboť ještě na nikoho z nich neseštopil; byli jen pokřtěni ve jméno Pána Ježíše. Petr a Jan tedy na ně vložili ruce a oni přijali Ducha svatého. Když Šimon viděl, že ten, na koho apoštolové vložili ruce, dostává Ducha svatého, nabídl jim peníze a řekl: „Dejte i mně tu moc, aby Ducha svatého dostal každý, na koho vložím ruce.“ Petr mu odpověděl: „Tvé peníze ať jsou zatraceny i s tebou: Myslil sis, že se Boží dar dá získat za peníze. Tato moc není pro tebe a nemůžeš mít na ní podíl, neboť tvé srdce není upřímné před Bohem. Odvrať se proto od této své ničemnosti a pros Pána; snad ti odpustí, co jsi zamýšlel. Vidím, že jsi pln hořké závisti a v zajetí nepravosti.“ Šimon na to řekl: „Modlete se za mne k Bohu, aby mne nepostihlo nic z toho, o čem jste mluvili.“ Apoštolové i potom vydávali svědectví a kázali slovo Páně. Pak se vraceli do Jeruzaléma a ještě cestou zvěštovali evangelium v mnoha samařských vesnicích. (14-25)

V Šimonovi se cosi zvrtno. Probudily se v něm dřívější kouzelnicko-podnikatelské sklony. Opět se chtěl předvádět mocí. Tentokrát mocí Boží. Chtěl mít Boží moc, ale bez Boha. Chtěl si koupit moc Ducha svatého. Zapomněl, že ty nejlepší věci v životě dostáváme zadarmo. Bez zásluh, bez účtování. Prostě k nám jen tak přijdou. Dostaví se z Boží milosti. Rodina, zdraví, přátelé, štěstí – kdo z vás si něco takového koupil? Přesně jak hlásal prorok Izajáš: Pojd'te, kupujte a jezte, pojd'te, kupujte a jezte bez peněz a bez placení! (55,1) Štědrý Bůh rozdává zadarmo. Tenhle klíčový článek křesťanské víry Šimonovi unikl. Stal se z něj odstrašující příklad kšeftaření, které se nezastaví ani před Bohem. Později dokonce vznikl z Šimonova jména název pro snahu koupit si duchovní dary a uplatnění v církvi: simonie, svatokupectví. Obzvláště středověké dějiny se jím jenom hemží.

Sestry a bratři, na Šimonu Mágovi se názorně ukazují tři věci. Zaprvé: Obrat ke Kristu je možný u každého člověka. I u člověka,

který rád ovládá druhé a soustřeďuje na sebe pozornost jako samařský Šimon. Zadruhé vidíme, že v každém křesťanovi dřímá starý člověk. I když jsme se vydali na cestu nového života s Kristem, pořád se v nás ozývají pochybné tendence, nešvary a návyky, které táhnou k prázdnému způsobu života. Nešťastníka Šimona v jednu chvíli přetáhly. A konečně do třetice – a to je snad nejdůležitější věc – existuje možnost návratu. Nového obrácení. Kristus se před člověkem neuzavírá. Mocichtivý Šimon má šanci znovu se obrátit. Apoštolové ho vybízejí, aby se modlil a hledal odpuštění.

Jak to se Šimonem vlastně dopadlo? Názory se rozcházejí. Jedni vykladači tvrdí, že odmítl odpuštění a stal se vůdcem jakési sekty. Jiní se řadí k opačnému proudu vykladačů. U Šimona spatřují náznak obrácení, když prosí apoštoly: Modlete se za mne k Bohu. On viděl svou šanci u Boha. Šimon to zkusil s Bohem znovu. A Pán Bůh to jistě zkusil znovu se Šimonem, stejně jako to zkouší stále znovu a znovu s námi. Amen

MODLITBA

Pane Bože, do světa, který je plný našich lidských zmatků, poslal jsi Ježíše Nazaretského, aby nás z toho všeho vysvobodil, aby nám přinesl skutečnou spásu a přivedl nás na dobrou cestu. Prosíme tě, dej nám po této cestě jít. Amen

PÍSEŇ č. 500 Já chtěl bych, Bože můj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, přicházíme k tobě ve jménu Pána Ježíše Krista a prosíme: Utvrzuj v nás víru, že u tebe má každý člověk šanci. Ten, kdo tě nezná, ten, kdo v tebe vytrvale věří, i ten, kdo tě bezpočtukrát opustil. Prosíme, naplňuj nás radostí z toho, že jsi Bohem pro všechny

lidi. Na každém člověku ti záleží, k nikomu nejsi lhostejný. Do každého života chceš vnést naději a lásku.

Přimlouváme se za tvou církev. Prosíme, ať křesťané jsou šířitelé pokoje. Tvé království přichází mezi nás. Pomáhej nám ukazovat, že u tebe platí milosrdnější pravidla, než je úspěch, zisk a sláva.

Prosíme, chraň nás před čarovnými slůvky, která kolem sebe šíří kulturní, političtí a ekonomičtí kouzelníci. Ukazuj nám pravdu a dej nám sílu ji zastávat. Přimlouváme se za lidi, kteří pracují s veřejností. Vyprošujeme pravdomluvnost pro novináře, moudrost a vnímavost pro politiky. Vyprošujeme rozvahu a poctivost pro hospodáře, bezelstnou nápaditost pro umělce.

Prosíme, požehnej úsilí lékařů, zdravotních sester a pečovatelů. Tvému slitování předkládáme lidi nemocné, trpící a umírající. Buď jim v bolestech nablízku, buď průvodcem bloudících, zastáncem pronásledovaných a společníkem opuštěných. Přimlouváme se za své blízké, přátele a příbuzné. Ochraňuj je od zlého a zachovej je naší lásce.

Prosíme, přijmi naše tiché modlitby... A nakonec tě prosíme: ve všem, oč jsme tě žádali, nám ukazuj naši vlastní odpovědnost. Přijmi i tuto naši společnou modlitbu: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jděte a kaďte, že se přiblížilo království nebeské. Nemocné uzdravujte, mrtvé probouzejte k životu, malomocné očišťujte, démony vymítejte; zadarmo jste dostali, zadarmo dejte. (Mt 10,7-8)

POŽEHNÁNÍ

At' ti Hospodin žehná a chrání tě! At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv! At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 419 Mocný Bože, při Kristovu

JAK JE DOBRÉ MÍT FILIPA

VSTUPNÍ SLOVA

Pán ať je s vámi a s ním jeho láska a pokoj.

Co jsme slýchali a o čem víme, to, co nám otcové vyprávěli, nebudeme tajit jejich synům. Budeme vyprávět budoucímu pokolení o Hospodinových chvályhodných činech, o mocných skutcích a divech, které konal. (Ž 78,3-4) Haleluja!

PÍSEŇ č. 98 Zpívejte Pánu nové písně

MODLITBA

Bože Stvořiteli, kdo jsme my, že přistupujeme před tebe? Od tebe jsme přijali život, ale jaksi se nám nedaří jej opravdově žít. Hodně se staráme a málo se radujeme. Zdráháme se milovat naplno, bojíme se spolehnout na tvého Ducha mezi námi. Nedůvěřujeme pořádně ani tobě, ani svým bližním a vlastně ani sobě samým ne. Prosíme, odpusť nám, že mrháme životem.

Pane, viděl jsi naši bídu a nechtěl jsi stát stranou. Stal ses člověkem, přišel jsi do našich nesnází. Dost sis užil ústrků a neporozumění. Děkujeme ti, že jsi v Ježíši Kristu okusil naše trápení, náš strach a naše bolesti. I naši smrt. Děkujeme ti, Dárce života, že ses kvůli nám života vzdal. Chtěl jsi být blízko i k těm nejztracenějším. Děkujeme ti, že jsi nás našel. Vyhledal jsi nás svým Slovem a učíš nás obětavé lásce. Lásce, která dává životu smysl.

Děkujeme ti za toto naše společenství bratrů a sester. Jsi zde, jak jsi slíbil. Prosíme, oživ nás svým Duchem, ať žijeme správně – lidem k užitku a tobě ke slávě. Neboť ty jediný jsi hoden slávy nyní a navždy.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšte první čtení Písma svatého, jak je zapsáno v proroctví Izajáše, v kapitole 53., v prvních devíti verších:

*Kdo uvěří naší zprávě? Nad kým se zjeví paže Hospodinova?
Vyrosl před ním jako proutek, jako oddenek z vyprahlé země...*

PÍSEŇ č. 627 Má duše Boha velebí

KÁZÁNÍ

Druhé čtení je ze Skutků apoštolských, z kapitoly 8., kde od verše 26. do 36. čteme:

Anděl Páně řekl Filipovi: „Vydej se na jih k cestě, která vede z Jeruzaléma do Gázy.“ Ta cesta je opuštěná. Filip se vydal k té cestě...

Když má někdo Filipa, znamená to, že je bystrý a důvtipný. Člověk s Filipem chápe, jak se věci ve skutečnosti mají. Sestry a bratři, ten dávný etiopský dvořan měl Filipa a měl ho do slova a do písmene. Na své cestě potkal diákona zvaného Filip a pozval jej k sobě do vozu. Měl Filipa přímo u sebe ve voze. A právě díky tomu svému Filipovi porozuměl Etiop tajemství života.

Filip se připltl cizokrajnému poutníkovi do cesty poněkud záhadně. Anděl Páně řekl Filipovi: „Vydej se na jih k cestě, která vede z Jeruzaléma do Gázy.“ Ta cesta je opuštěná. (26) Je pro nás nepředstavitelné, jak nějaký anděl promlouvá k člověku. Ale ještě více nepředstavitelné je pro nás možná to, že cesta z Jeruzaléma do pásma Gázy byla opuštěná. Prostá zátarasů a vojenských kontrol. Blízkovýchodní poměry se zásadně změnily. Dnes by se Filip v této oblasti tak snadno nepohyboval. Na jedné straně by narazil na ozbrojené Izraelce, na druhé straně by čekali rozhořčení Palestinci. Nicméně tenkrát v novozákonních dobách byla ona cesta z Jeruzaléma do Gázy pustá a volná.

Filip se vydal k té cestě, čteme dál. (27) Bláhový počín. Filip přece sklídl v Samaří obrovský úspěch coby kazatel. Mnoho lidí

zaujal svým svěděním o Ježíši. Proč se měl výmluvný Kristův svědek přesunout do liduprázdných končin? Neměl by jít spíše tam, kde ho zaručeně uvítá posluchačský zájem – někam do města, či alespoň do veliké vesnice? Avšak Filip se vydal do pustiny. Možná si vzpomněl na Jana Křtitele, jenž byl označován za „hlas volajícího na poušti“. Bůh někdy své lidi posílá na zdánlivě ztracené varty. Posílá je zkoušet to s Božím královstvím tam, kde nikdo není. Kde scházejí posluchači. Kde není ani kapička zájmu. Jenže Pán Bůh i do beznadějných situací vnáší naději a proměňuje zpustlý svět. Probouzí v lidech zájem a otvírá jim uši i srdce. Za Janem Křtitelem nakonec přicházely zástupy. A ani Filip na pustém místě nepřišel zkrátka. Vydal se k té cestě a hle, právě přijížděl etiopský dvořan, správce všech pokladů kandaky, to jest etiopské královny. Ten vykonal pouť do Jeruzaléma a nyní se vracel na svém voze. (27n)

Etiopský dvořan. Muž Mouřenín, uvádí Kralická bible. Postava z dalekého jihu, ze země na hranici tehdy známého světa. Dál už byla jenom divočina. Odnepaměti žila v Etiopii skupina Židů. Falašové se jim říkalo a na pohled se nelišili od svého okolí. Jejich pleť byla tmavá, nikoli však černá, spíše žlutohnědá. Když v minulém století vypukla v Etiopii občanská válka, byly falašské rodiny letecky přepraveny do Izraele. Etiopský dvořan, o němž je řeč, ale sám nebyl falašem. Nepatřil k etiopským Židům. Jistě však byl příznivcem židovského náboženství. Sympatizoval s vírou v jediného Boha. Zamlouvalo se mu biblické poselství. Vždyť proto také vykonal pouť do posvátného města Jeruzaléma. Navštívil dochované hroby praotců. Prochodil Jeruzalém. Podíval se k chrámu. Avšak dovnitř nesměl. Byl pohan, a třebaže by se rád svého pohanství zbavil, nešlo to. Nemohl se stát židem. Byl to kleštěnec, eunuch, člověk, jemuž Mojžíšův zákon přísně zakazoval začlenit se do židovského národa. Srdce tohoto Afričana mělo sice blízko k Bohu, ale litera Zákona mu bránila připojit se k Božímu lidu.

Etiopský dvořan, projíždějící kolem Filipa, měl zajímavý nejen původ, ale také společenské postavení. Byl správcem všech pokladů kandaky, to jest etiopské královny. Vskutku dobrý postarat se o královskou kasu. Lze při něm pohodlně cestovat a vydat se na dalekou pouť. Přeloženo do dnešního jazyka – byl ministrem financí. Jeho vůz

nebyla žádná uhrkaná bryčka. Muselo jít o mimořádně luxusní vozidlo, když se v něm vezl sám královský ministr financí. Jistě měl vlastního šoféra. Ministr, člen vlády, přeci nebude kočírovat. Sedí na voze a za jízdy se věnuje svým záležitostem. Jelikož náš dvořan byl vzdělaný muž, četl si. A jelikož to byl navíc zbožný muž, četl si Bibli. Vybral si v ní Izajášovo prorocství.

Představte si ten výjev. Pustá silnice, na ní pouze Filip a ministerské vozidlo, které ho předjede. Jinak nikde nikdo. Pěší Filip mohl cítit ostych. On, obyčejný chodec, vedle papalášského vozu. Cožpak si může dovolit rozběhnout se za honosným povozem? Cožpak může oslovit vznešeného pána na voze? A jak by měl začít mluvit? Nějak to však jít musí. Jinak by přece Filip netrčel v téhle pustině. On je zde právě kvůli tomuto cizinci. Do děje se vkládá samotný Bůh. Jak čteme, Duch řekl Filipovi: „Běž k tomu vozu a jdi vedle něho!“ (29) Boží Duch přichází Filipovi na pomoc. Kde mu schází kuráž, on ho osměluje. Boží Duch přichází totiž na pomoc každému křesťanovi, každé křesťance, a ukazuje cestu dál. Dává nám odvahu přiznat se ke Kristu, odvahu vykonat skutek lásky. Dodává nám odvahu jít i do nesnadných situací, kde řešení nejsou předem jasná, kde je zapotřebí teprve namáhavě hledat, co je Boží vůle.

Filip to zkusil. Odvážil se jednat podle Boží výzvy. Na Boží popud Filip přiběhl k vozu, a když uslyšel, že ten člověk čte proroka Izajáše, zeptal se: „Rozumíš tomu, co čteš?“ (30) Ve starověku byla četba potichu vzácná. Lidé nebyli tolik zběhlí ve čtení jako my. Četli nahlas, potřebovali si písmenka spojit se zvuky. Proto Filip slyšel, co si dvořan čte. Filip dokonce poznal, že se cizinec zaobírá Bibli. Rázem bylo o čem mluvit. Rozhovor byl navázán. „Rozumíš tomu, co čteš?“ On odpověděl: „Jak bych mohl, když mi to nikdo nevyloží!“ A pozval Filipa, aby nastoupil a sedl si vedle něho. (31)

Jako kdyby vše bylo předem připraveno. Považte – Filip znal onen právě čtený biblický úsek a věděl, jak se vztahuje k životu Pána Ježíše Krista. Cizinec byl zvědavý a toužil se dobrat významu prorockých slov. A navíc ve voze bylo místo. Co víc si přát? Filip tedy nastoupil a začala biblická hodina. Chvilu, kdy se vykládá Písmo svaté a zvěstuje Kristus. Okolnosti dopřály tohle šťastné setkání. Znovu lze říci, jako kdyby vše bylo připraveno. Někdy se může zdát, že došlo ke

výjimečné souhře náhod, ale nebojme se za zdařilými věcmi vidět Boží řízení. Tam, kde Kristus přichází do lidského nitra a rodí se víra, tam je jistojistě u díla Bůh.

A vůz jel dál, a etiopský dvořan měl Filipa vedle sebe a před sebou svitek s verši: Jako ovce vedená na porážku, jako beránek němý, když ho střihají, ani on neotevřel ústa. Ponížil se, a proto byl soud nad ním zrušen; kdo bude moci vypravovat o jeho potomcích? Vždyť jeho život na této zemi byl ukončen. (32n) Smutné verše. Vyprávějí o bezpráví a ponížení, o samotě a o smrti. Kdo by si přál takhle nešťastný osud. Bylo to temné čtení. Žádný div, že mu etiopský dvořan nerozuměl. Naštěstí ale měl Filipa. A Filip začal u toho slova Písma a zvěstoval mu Ježíše. (35)

Co přesně Filip pověděl, nevíme. Ledacos si ale lze domyslet. Filip určitě vyprávěl Ježíšův životní příběh. Jak Pán Ježíš učil a chtěl, aby lidé chovali k Bohu jednoduchou dětskou důvěrou, aby se těšili, že Boží království přichází mezi nás. Jak Kristus chtěl, aby se lidé měli navzájem rádi a odpouštěli si. Ale Filip také určitě vyprávěl, jak to s Ježíšem špatně dopadlo, že jeho poslední hodiny se opravdu odvíjely podle Izajášova proroctví. Neotevřel ústa proti svým protivníkům, šel cestou pokory, spravedlivý soud mu by odepřen, jeho blízcí ho opustili, zůstal sám, jeho život vyhasnul. Zvědavý etiopský poutník se konečně dozvěděl, o kom Izajáš prorokoval.

Jenže Filip znal pokračování, k němuž starozákonní prorok nedohlédl. Filip věděl, že po útrapách a smrti čekalo Ježíše Krista vítězství. Bůh se ho zastal. Vyvedl jej z hrobu. Hlavně o Kristově vzkříšení vyprávěl diakon velmožovi z Etiopie. Bůh mění lidský úděl. Obrací situaci. Ježíš byl umlčen, ústa neotevřel – hle, nyní otvírá ústa Filip a mluví v Ježíšově Duchu. Ježíš byl ponížen a nezákonně zabit – a hle, nyní slavně vstal z mrtvých a je ustaven za soudce nad národy. Ježíš přišel o život, aniž by založil rodinu – a hle, nyní je povolán k životu a obdařen zástupem bratrů a sester. Svědectví o Ježíšově vzkříšení je svědectvím o naději. O naději, že důvěra k Bohu není marná. Že Bůh přeci jenom nakonec obrátí věci k dobrému. Když se život pokazí, když uniknou příležitosti a šance protečou mezi prsty, člověk není ztracen. Když po člověku nic nezůstane, když chybí potomci, jako tomu vykleštěnému etiopskému ministrovi, když není

nikoho, kdo by na člověka vzpomenul, Bůh nezapomene. Povolá k životu. Pamatuje na své děti. Každý život má pro něj smysl.

Sestry a bratři, na voze cestou z Jeruzaléma do Gazy jeden muž četl Bibli. Nebylo mu jasné, kdo byl Boží služebník a proč tolik trpěl. Ten muž však měl Filipa. Filip mu poskládal věci dohromady. Objasnil mu, jak Bůh v utrpení vstupuje do smrti a zjednává život. Kéž také my máme Filipa a stále poznáváme, co pro nás Pán Ježíš Kristus udělal.

Amen

MODLITBA

Velký Bože, svým odpuštěním překonáváš moc našeho hříchu. Tvůj vyvolený Kristus, Beránek bez viny, netrpěl nadarmo. Vzal na sebe naše nepravosti, a proto smíme povstávat k novému životu. Prosíme, dej nám k tomuto životu rozum, který tě hledá. Dej nám rozum, který tě nalézá. Obdař nás důvtipem, který objeví, že v našem nepokojném světě už klíčí tvoje království. Prosíme, aby tvoje evangelium mezi námi každý den působilo. Dopřej nám proniknout do tajemství života a utrpení.

Amen

PÍSEŇ č. 504 Tak, jaký jsem, ač nemám nic

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, prosíme, zmocni všechny, kdo v církvi i ve světě zvěstují tvé Slovo. Dotkni se své církve, aby nenaříkala, ale děkovala; aby ve tvém jménu ohlašovala odpuštění všem; aby proti smrti stála v naději na vzkříšení; aby se nebála, ale přede všemi vyznávala tvoji vládu; aby vykročila na nehostinná místa a pomáhala tápajícím.

Prosíme za ty, kdo vládou národům, aby nebojovali o nadvládu, ale zasazovali se o mír a spravedlnost pro všechny.

Každý z nás má v srdci své zvláštní bolesti a přání, a ta ti nyní v tichosti předkládáme... Jako děti Boží modleme se společně: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Byli na cestě do Jeruzaléma a Ježíš šel před nimi; byli zaraženi a ti, kteří šli za nimi, se báli. Vzal k sobě opět svých Dvanáct a začal mluvit o tom, co ho má potkat: „Hle, jdeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům; odsoudí ho na smrt a vydají pohanům, budou se mu posmívat, poplívají ho, zbičují a zabijí; a po třech dnech vstane.“ (Mk 10,32-34)

POŽEHNÁNÍ

At' ti Hospodin žehná a chrání tě! At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv! At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem! Amen

PÍSEŇ č. 550 Až potud nám pomáhal

DO ČEHO VŠEHO JSME NAMOČENI

VSTUPNÍ SLOVO

Milost vám a pokoj od našeho Pána Ježíše Krista.

Dotázal jsem se Hospodina a odpověděl mi, vysvobodil mne od všeho, čeho jsem se lekal. (Ž 34,5) *Haleluja!*

PÍSEŇ č. 167 Chci Pána slaviti (1-3.7)

MODLITBA

Velkou láskou nás miluješ, věčný Bože. Veliké a nevyčerpatelné je tvé slitování. Nemáme se čím před tebou chlubit: mnoho věcí jsme pokazili, mnohokrát jsme ublížili svým bližním. Je nám líto, že neumíme pořádně žít.

Děkujeme, že vidíš naši lítost. Děkujeme, že promíjíš naše špatnosti. Všechny omyly, všechny viny, všechna naše křivá slova u tebe nacházejí odpuštění. Víme, že odpuštění není samo sebou.

Chválíme tě proto za Ježíše, který mezi lidmi rozšířil dobrou zprávu, že se viny odpouštějí. Chválíme tě, že se dobrá zpráva evangelia přes rodiče, přátele a kazatele donesla až k nám a my jsme jí uvěřili. Chválíme tě za vodu křtu, kterou jsi nás namočil do své nekonečné lásky. Chválíme tě za tvého Ducha, který nás posvěcuje a dává nám dobrou sílu k činům, slovům, k myšlenkám.

Jsi s námi, Bože. Prosíme, vyučuj nás pravdě, abychom uprostřed starého světa zažili přicházet tvoje království. Buď chválen v každém čase. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Vyslechněte první čtení z Písma svatého, jak je zapsáno v proroctví Ezechiele, v kapitole 36., od verše 22. do verše 28.:

*Řekni izraelskému domu: Takto praví Panovník Hospodin:
Nečiním to kvůli vám, izraelský dome, nýbrž kvůli svému
svatému jménu...*

PÍSEŇ č. 442 Pane, dnešek je den chvály

KÁZÁNÍ

Druhé čtení z Písma svatého, které bude i základem kázání, je zapsáno ve Skutcích apoštolských, v 8. kapitole, od verše 36. do 40.:

Jak pokračovali v cestě, přijeli k místu, kde byla voda...

Sestry a bratři, cestou z Jeruzaléma do Gázy se potkali dva lidé. Bylo to setkání rozdílných kultur a zároveň setkání blízkých srdcí. Pohanský dvořan, původem z Etiopie, pozval k sobě do vozu křesťanského diákona Filipa. Četli si z Izajášova proroctví a rozmlouvali spolu o nejasnostech. Filip vysvětloval dvořanovi, na koho prorok myslí, když hovoří o trpícím Božím služebníkov. Dvořan se tak dozvěděl o Pánu Ježíši – jaké bylo jeho učení, jak se odvíjel jeho život, jak zemřel a co následovalo pak. Dozvěděl se, že Ježíš Kristus žil pro druhé lidi a pro lidi také zemřel. To kvůli nám Ježíš mluvil o Bohu, abychom našli víru. Kvůli nám Ježíš trpěl a umřel, abychom poznali, že Bohu lze důvěřovat i v nejtěžších chvílích. Kvůli nám také Ježíš vstal z mrtvých, abychom se přesvědčili, že Bůh své milované děti provede i smrtí. Zkrátka a dobře, Filip seznámil etiopského dvořana s evangeliem. Poutník z daleka se dozvěděl o vzkříšení, o Božím království, které proniká do našeho světa.

Jak pokračovali v cestě, přijeli k místu, kde byla voda. Dvořan řekl: „Zde je voda. Co brání, abych byl pokřtěn?“ (36) Možná nás překvapí rychlost, s jakou dvořan žádá o křest. Proč tak náhle? Vždyť se s Filipem znal sotva pár hodin. Evangelium sotva dopadlo do jeho srdce a on už chce pokřtít. Čím vysvětlit tenhle spěch?

Dvěma důvody. Předně: dvořan se vracel do své pohanské vlasti. Pravděpodobně se stal vůbec prvním etiopským křesťanem. Nešlo tedy čekat, až se doma jeho víra zdokonalí. V jeho rodných končinách dosud nevznikla církev, v níž by mohl být pokřtěn. Právě

on, královský dvořan, se stal průkopníkem křesťanství v Etiopii. Od něj se evangelium mělo rozšířit dál. Navíc cesta ubíhala a kdoví jak dlouho s ním Filip ještě pojede. Proto vůz zastavuje a oba dva muži sestupují k vodě. Dvořan využívá příležitosti, která se už nemusí opakovat.

Druhý důvod pro náhlost křtu je vnitřní. Niterný. Vyrůstá z jeho víry. Dvořan uvěřil v Krista. Co víc chtít? Netřeba čekat, až jeho víra dozraje. Netřeba čekat, až se z dvořana stane lepší člověk. On už s Kristem začal, už věří v odpouštějícího Boha, Otce všech. Tenhle základ stačí. Obrácení lze zažít během okamžiku. „Co brání, abych byl pokřtěn?“, ptá se dvořan. No nic nebrání! Křest je teprve začátek života víry. Člověk se nemusí prokazovat žádnými skutky ani výkony, k jakým metám už dospěl. Křest není potvrzenka, že dotyčný člověk je řádný a vzorný křesťan. Mnohem spíše lze křest přirovnat ke startovnímu výstřelu. Ve křtu jsme vyběhli na trať, zahájili jsme zápas. Zápolíme sami se sebou, se svým sobectvím, zápolíme se starým světem, se zlem kolem nás i v nás. Teprve se uvidí, jak náš běh dopadne. Etiopský dvořan se rozhodl následovat Ježíše Krista. Na cestě následování činí první krok – dává se pokřtít, vyrazí ze startovní čáry.

Co brání, abych byl pokřtěn?, zněla otázka. Nebrání nic, zní odpověď. Pokřtěn může být každý, kdo má víru. Víra je dostatečná výbava. Výbava, s níž lze vyhrát život, ovšem pokud člověk víru nevzdá. Jeden dávný biblický rukopis vsouvá na tomto místě do rozhovoru doplňující verš na objasněnou. (V novém překladu jej nalezneme v poznámkách.) Podle onoho verše Filip dvořanovi řekl: „Jestliže věříš celým svým srdcem, nic tomu nebrání.“ On mu odpověděl: „Věřím, že Ježíš Kristus je Syn Boží.“ (37) Věříš? – Věřím! Kritériem křtu není ani původ, ani barva pleti, ani bohatství, ani tělesná způsobilost. Jediným kritériem pro křest, podmínkou nutnou a postačující, je víra. Pokud je člověk nasměrován k životu víry, nic jeho křtu nebrání. Je připojen k Božímu lidu. Etiopský dvořan zažívá cosi převratného. On se podle starého Mojžíšova zákona nesměl začlenit do vyvoleného lidu Izraele. Nyní se však podle nového zákona Kristova stává součástí Boží církve. Život s Bohem není bezduché dodržování nějakých starých předpisů, život s Bohem je každodenní

duchaplné hledání a prosazování Boží vůle. A o ni se přeci dvořanovi jednalo.

Oba, Filip i dvořan, sestoupili do vody, a Filip jej pokřtil. (38) Kdo vidí ve křtu jen nějaký očištný rituál, velice se mylí. Voda křtu znamená více nežli pouhou očištu. Kontaktem s vodou se namočíme. Při křtu nelze zůstat suchý. Křest je proto mimo jiné znamením, že jsme se namočili. Byli jsme vtaženi a ponořeni do spásných dějů, které Bůh ve světě koná. Křest ukazuje, do čeho všeho jsme se svou vírou namočili.

Tedy – jako křesťané jsme namočeni do Božího království. Už Jan Křtitel, který teprve hlásal příchod Mesiáše, nořil lidi do řeky Jordánu. Ponoření do vody znázorňovalo ponoření do nové éry, do nové epochy. Bůh už není v dálce. Přiblížilo se Boží kralování. Také my jsme křtem vnořeni do této naděje. S nadějí vyhlížíme změnu poměrů. Náš svět totiž nutně potřebuje nápravu, posun k lepšímu. Ale náprava se nebude konat v lidské režii, nýbrž v režii Boží. Jeho království přichází mezi nás. Náš svět není odsouzený k rozkladu. Má šanci, bude obnoven. Už teď se uskutečňuje obrat k lepšímu. Všude tam, kde lidé jednají v lásce, kde poslouchají nejvyšší Boží přikázání. Všude tam už lze zastihnout Boží vládu. Dílo Boží lze zahlédnout zrakem víry. Již v tomto starém světě jsme se namočili do světa budoucího. Proto se na znamení blízkosti Božího království necháváme máčet vodou křtu.

Jako křesťané jsme také namočeni do údělu Ježíše Krista. On si nás zamiloval a svou láskou nás vtáhl do svého života. Křtem jsme ponořeni do toho, co žil náš Pán. Nic z toho, co žil on, už nejde mimo nás. Kristův život je také náš život. Vírou u sebe objevujeme to, co známe od Ježíše. Už nám není cizí dětská důvěra k nebeskému Otci, ani upřímná modlitba. Už nám není cizí bratrské společenství, ani odpuštění, ani Boží moudrost. Do toho všeho nás Ježíš zapojil. Zapojil nás však také do svého utrpení, které ve světě podstoupil. Sami na sobě zakoušíme, že smysluplné věci se rodí těžce. Dobrá vůle naráží na odpor. Ježíš Kristus zakusil protivenství, bolest a ponížení. Nemůžeme si tedy myslet, že my se problémům vyhneme. Křtem jsme byli namočeni také do Kristovy slabosti, do jeho trápení, do jeho smrti. Nelze si z Ježíše vybrat jen to příjemné a to neblahé odložit stranou. To

prostě nejde, stejně jako nejde zároveň být křtěn a zároveň být suchý. Jestliže přijímáme Krista, pak se vším všudy – tedy s jeho životem pro nás, ale i s jeho smrtí pro nás. A ovšem též s jeho vzkříšením pro nás. Jsme na straně vítěze. On přemohl smrt. Vstal z hrobu a my jej budeme následovat. Křtem jsme byli zahrnuti do jeho vzkříšení.

Sestry a bratři, etiopský dvořan vztáhl dobrou zprávu evangelia na sebe. Věřil, že Ježíš přišel do světa kvůli němu. Věřil, že se přiblížilo Boží království. Proto se dal Filipem pokřtít. Když vystoupili z vody, Duch Páně se Filipa zmocnil a dvořan ho už neviděl, ale radoval se a jel dál svou cestou. (39) Odhlédněme nyní od onoho tajuplného Filipova zmizení a všimněme si, že dvořan zůstal osamocen. Křestní voda na něm ještě ani neoschla a on už stojí sám na své cestě. Další kroky víry za něho nikdo neudělá. Má odpovědnost sám za sebe. Je velice výmluvné, že dvořan zůstal po křtu sám. Určitá samota či samostatnost totiž ke křtu patří. Každý máme zodpovědnost především za svůj život. K víře nás mohou vést rodiče, kmoři, lidi ze sboru, farář, věřící přátelé. Ti všichni nás sice můžou doprovázet, jako Filip doprovázel dvořana, ale konečné rozhodnutí leží na nás. Svou víru máme ve svých vlastních rukách. Víru nelze přesazovat z jednoho srdce do druhého jako květinu na zahradě. Je to naše samostatné rozhodnutí, zda se přidržíme Ježíše Krista. Ač jsme křtem včlenění do Božího lidu, neztrácíme svoji osobnost. Před Bohem žijeme svůj život sami za sebe.

Etiopský dvořan byl pokřtěn a pokračoval v jízdě. Co křest změnil na jeho cestě, co se vlastně změnilo v jeho životě? No na první pohled nic. Ale možná si pamatujete, že cesta z Jeruzaléma do Gázy byla pustá. Nyní čteme, že dvořan se radoval a jel dál svou cestou. Pustá cesta se stala cestou radostnou. Rovněž my, křesťané, pokřtění lidé, žijeme jako ostatní lidé a nejsme na první pohled ve světě poznati. Ale platí pro nás totéž co pro dvořana z Etiopie: Pán Bůh nám na cestách životem dává radost! Amen

MODLITBA

Bože, náš Otče, vděčně myslíme i svůj vlastní křest. Děkujeme ti za vše, co je v něm obsaženo, co stále platí a z čemu můžeme žít.

Povzbuzuj nás blízkostí svého království. Obnovuj naši radost na cestě víry, když se nám zdá, že se věci nedaří, a když nám připadá, že jsi daleko. Nechť ochotně a rádi činíme vše, k čemu nás křest zavazuje.
Amen

PÍSEŇ č. 455 Vy v Boží jméno pokřtění

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože, náš Otče, ty jsi k nám poslal Ježíše Krista. Z jeho života čerpáme svůj život a v jeho jménu ti přinášíme své prosby. Přimlouváme se za všechny pokřtěné. Prosíme, dej, ať neseme hojné ovoce porozumění a lásky. Obzvlášť prosíme za ty, kteří se odklonili od života ve zbožnosti. Přimlouváme se za lidi, pro které víra zůstala ukryta. Prosíme, ukaž našim příbuzným, našim přátelům a sousedům, že u tebe má život smysl. Přimlouváme se za ty, kdo se chystají ke křtu. Dávej jim moudrost, aby porozuměli pravdě. Přimlouváme se za tvoji církev po celém světě, prosíme, veď nás k jednotě a daruj nám pravdivost při šíření evangelia. Požehnej dílu misie a křesťanské výchově. Přimlouváme se za nešťastné lidi. Prosíme, navštiv svoji útěchou nemocné a umírající, hladové a trpící. Prosíme, posilni ruce ochotné pomáhat.

Přimlouváme se za lidi, kteří žijí bez lásky. Prosíme, pamatuj na opuštěné a týrané, na posmívané a vězněné. Jako Boží lid se přimlouváme jeden za druhého.

Prosíme, přijmi naše tiché modlitby... Společně se modlíme:
Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ježíš řekl: „Amen, amen, pravím vám, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího. Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch.

Nedivte se, že jsem vám řekl: Musíte se narodit znovu. Vítr vane, kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ (J 3,5-8)

POŽEHNÁNÍ

Ať ti Hospodin žehná a chrání tě! Ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv! Ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem! Amen

PÍSEŇ č. 579 Ó Králi věků důstojný

PODOBENSTVÍ O ROZSÉVAČI

VSTUPNÍ SLOVA

*Plésej Bohu všechna země! Zpívejte žalmy k slávě jména jeho,
ohlašujte slávu a chválu jeho. Halelujah!*

PÍSEŇ č. 66 Nuž pojd'te a Bohu plesejte

MODLITBA

Svatý Bože, nebesa, slunce, měsíc i hvězdy oslavují tvůj div, všechen řád a běh tohoto světa vypráví o tvé velikosti, síle i moci. I my zde shromáždění tě chceme slavit, jak náleží. Vyznáváme, že se ti nikdo ani nic nemůže vyrovnat, protože ty převyšuješ všechno, co nám kdy na mysl přišlo.

Avšak ty také, ač vyvýšený, hledíš i na ponížené. A tak k tobě v pokoře voláme. Prosíme tě, aby ses k nám sklonil a neodmítal naše prosby. Přiznáváme před tebou nejen svou malost, ale i mnohé pochybení, mnohý hřích. A tak tě prosíme o odpuštění našich omylů i vyslovených vin. Prosíme tě, skloň se ve své lásce k nám a neodmítej naše pokusy tvé Slovo poslouchat a tvého Syna a našeho Pána Ježíše Krista následovat. Buď nám milostiv a posvěť toto naše shromáždění svým Duchem. Smiluj se nad námi pro lásku Pána Ježíše Krista. Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

Slyšte biblický oddíl, jak je zapsán v knize proroka Jeremjáše, v kapitole 17., verše 5. až 10.:

Toto praví Hospodin: Proklet buď muž, který doufá v člověka...

PÍSEŇ č. 433 Otče náš, milý Pane

KÁZÁNÍ

Textem tohoto kázání je podobenství o rozsévači. Čtu je v podání evangelisty Lukáše, jak je tam zapsáno v kapitole 8., ve verších 4. až 15.:

Lidé se k němu scházeli ve velkých zástupech ...

Milí bratři a sestry, smysl tohoto velmi známého podobenství by se dal shrnout také takto: Nemůžete od každého chtít všechno. Lidé jsou různí a ne každý je naladěný na stejnou tóninu. Totéž slovo, stejná působnost – a vyvolá u různých lidí různou odezvu. To je jeden důležitý rys tohoto podobenství a my jej nemůžeme vynechat. Na příklad rodiče mohou vychovávat své syny docela stejně – a přece z jednoho vyroste nadaný a užitečný dospělý muž, kdežto druhý je budižkničemu.

Podobenství se ovšem vztahuje především na zvěstování slova Božího. I tam platí: u někoho zabere, u jiného málo nebo vůbec ne. Farář, katecheta vyučuje slovo Písma skupinu konfirmandů – a po letech se ukáže: u někoho to přinese bohatý užitek, u jiného ne. To byla zkušenost Ježíšova i zkušenost prvotní církve. A tak z tohoto podobenství vyplývá i jisté uklidnění, upokojení: nebud'te zklamaní, když pozorujete, že tak mnozí lidé zůstávají ke Slovu života hluchí. Nemusí to být vaše chyba.

Tot' se ví: může! Neúspěch svědectví může být zaviněn vaší nemoudrostí, necitlivostí, nebo hrubou manipulací, povýšeností, nebo naopak vaší bojácností, nejistotou. Jak to vyjadřuje prorok Ezechiél: když trubka vydá nejistý hlas, kdo se bude strojit k boji? Vaše svědectví skutečně mohou doprovázet tyto neblahé průvodní znaky, můžete to své poselství sami zkazit. Ale příčina neúspěšného svědectví může být i někde jinde. Na vaší straně může být všechno v pořádku – a přece výsledek vašeho počínání může být tak různorodý. Nezoufejte proto, nebud'te smutní! Tak to prostě je a nic s tím nenaděláte. V tomto ohledu je to podobenství laskavé, uklidňující.

Navíc je to příběh prostý, jednoduchý, nenáročný na pochopení. Podobenství neobsahuje nic podivného, žádný takový nesoulad, jako třeba ve vyprávění o dělnících na vinici, kteří dostali

stejnou mzdu za jinou práci. Ani neobsahuje takovou provokaci, jako třeba to o nepoctivém správci. Víme také, že některá podobenství nám jdou pod kůži, zasahují nás na citlivém místě. Nic takového tady. Ostatně – a to je ojedinělé – sám Ježíš zde to podobenství učedníkům vysvětluje.

Aby nás to však neprávem neukolébalo v pohodlném sebevědomí, je potřeba říci, že v tom, co bylo dosud řečeno, není celé poselství tohoto Božího slova. Nicméně tento uklidňující tón zde je. Neobejdeme jej. Smíme se dnes obírat právě tímto zklidněním: nemusí být naše chyba, když výsledky našeho snažení jsou tak hubené. Jako když rozsévač rozhazuje setbu: ne každé zrno přináší užitek. Jistě bychom si přáli, aby pravda vyzařovala do světa zřetelněji a účinněji. Aby – ne pro nás, ale pro slávu Boží – evangelium oslovilo, přesvědčilo, přizvalo a přilákalo další a další, aby slovo Boží rostlo a rozmáhalo se. Aby "Pán přidával k našemu společenství ty, které povolával ke spáse" (Sk 2,47), jak čteme o prvním sboru v Jeruzalémě. Ale nedaří se, nebo jen málo daří. Bariéry lidských srdcí jsou namnoze pevné. U mnohých jako by hrách na stěnu házel. "Oči mají a nevidí, uši mají a neslyší", jak píše prorok Jeremjáš (5,21).

Abychom o tom mohli ještě dále přemýšlet, máme tu tři příklady. Tři příklady setí, které nepřineslo užitek. Tři příběhy zrn, která přišla nazmar, a proč tomu tak bylo: zatvrzelost, lehkovážnost a zatlačení do pozadí.

1. Zatvrzelost – to je jasné. Jsou lidé, kteří jsou předem zaujati. Jsou přímo alergičtí na jakékoliv slovo evangelia, ale i na připomenutí morálky, ohledu k bližním. Mají zacpané uši a zatvrzelá srdce. To je setba, o níž čteme, že ji ďábel bere; to je zrno, které je zašlapáno do tvrdé země, nebo je sezobou ptáci. To jsou ti, kteří jsou předem zaujati proti. Mají svůj předsudek a vědí své. Nehnete s nimi. Jako zrno, které padlo na udusanou půdu. Ani kořínek nezapustí. Buď je lidé zašlapou, nebo ptáci sezobnou. Takoví posluchači dbají, aby se ani skulinkou do jejich mysli nedostala špetička špatného svědomí.

Je to s podivem, je to smutné, ale je to tak. Jsou lidé, kteří skutečně takto uvažují: Když se můžeme zmocnit nepoctivě majetku, výsledků práce jiných, proč bychom to neudělali? Je-li někdo, kdo nám v tom překáží nebo nás ohrozí, odstraníme ho. Jediná obava, kterou

známe, je, aby nás někdo neodhalil, abychom nebyli potrestáni. Je to smutné. U nikoho toto však není či nemusí být setrvalý stav. Mohou přijít okolnosti, které takto smýšlejícího změní.

2. Druhý případ: lehkovážnost. To jsou ti, kteří řeknou: ano, bereme to, je to hezké. Proč bychom nechválili Pána Boha, když se nám nic neděje a dobře se daří? Vždyť nás to nic nestojí. Ovšemže jsme na straně dobra, pravdy a spravedlnosti, to je přece správné. Ale běda, když se dostaneme do konfliktní situace! Ne ne, jen od nás nechtějte, abychom pro tu pravdu a spravedlnost přinášeli oběti. To už je na nás moc. To si raději zacpeme uši a utečeme. My nic nevidíme, nic nemůžeme. To je to zrno, které padlo na skálu, bylo tam maličko půdy, semeno vzešlo, ale jen nakrátko, protože nemělo vláhu. Věří jen nějaký čas a v čas pokušení odpadají.

3. Konečně třetí případ: zrní padlo doprostřed trní. Také vzešlo, ale trnový keř má silnější proutek než stvol obilí. Trní rostlo s ním a udusilo je. Výklad praví: to jsou ti, kteří uslyší, ale potom je starosti a majetek a rozkoše života udusí, takže nepřinesou úrodu. Sice soudí: ano, je to dobré poselství, bereme, ale přece jen tamta zajímavost a tato příjemnost nás teď upoutala víc. Tak to odložíme.

Starosti, majetek, rozkoše života – to nejsou protiklady věrnosti. Starosti o živobytí, bydlení a zdraví přece vůbec nejsou pošetilé, zbytečné, přízemní. Někdy na nás mohou krutě dolehnout. Nemůžeme se jim nevěnovat, musíme dbát o zachování života a zdraví. Jsme přece odpovědní. Ale pozor, kde je hranice! – A majetek, inu, to je svěření, kterým můžeme sloužit k mnohému dobrému. Ale snadno se naše pozornost přesmýkne, že on už neslouží nám, ale my jemu. – A rozkoše života! Bůh Stvořitel nám je dopřává, ale ony mohou z naší pozornosti vytlačit věci závažnější. Evangelista Marek (4,19) zde píše: „Časné starosti, vábivost majetku a chtivost ostatních věcí vnikají do nitra a dusí slovo, takže zůstane bez úrody.“

Říkali jsme, že je to podobenství laskavé a uklidňující. Ono nekárá, nevaruje, nenapomíná. A přece: prvky toho varování tady také jsou. Ne když sebe připodobníme k tomu rozséváči, ale když to vezmeme tak, že my jsme tou půdou. Pak nás to rozličné přijetí Slova zasahuje bezprostředně a přímo.

Ale konečně zde přichází ke slovu plné evangelium: Semeno v dobré zemi jsou ti, kteří uslyší slovo, zachovávají je v dobrém a upřímném srdci a s vytrvalostí přinášejí úrodu. I když dost osiva přišlo nazmar, setba nebyla zbytečná. Přináší dobrý užitek. Však ono se to zaseté a rozprostřené Boží slovo neztratí! Kolikrát už nás přivedlo k zamyšlení slovo proroka Izajáše (55,10-11): "Jako prší déšť neb sníh s nebe a zase se tam nenavrací, ale napájí zemi a činí ji plodivou a úrodnou, tak bude slovo mé, které vyjde z úst mých. Nenavrací se ke mně prázdné, ale učiní to, co se mi líbí, a prospěšně to vykoná, k čemu je posílám." Kde je to vidět? Nestarejme se! Však Bůh to ví – a on tento svět navzdory zpronevěře neopustí. Je zde a jeho láska přece zapouští kořeny, a posléze nese plody, třeba na nečekaných místech. Tento obraz zasetého semene Pán Ježíš opakuje ve více podobnostech. Člověk "zaseje semeno do země; ať spí či bdí, v noci i ve dne, semeno vzhází a roste a on ani neví jak" (Mk 4,27).

Nuže, „pouštěj chléb svůj po vodě – a po mnohých dnech najdeš jej“ (Kaz 11,1). Jen vyzařuj světlo – ani netušíš, a ani nemusíš vědět, jaké kdy kde ono nese účinky. Ale nese je. Zvláště dnes, když je svět tak mnohonásobně propojen. Jak mnohonásobnou sítí vztahů je dnes svět obetkán! Nikdo z lidí nevysleduje všechny účinky slov a činů, které jsou mluveny a činěny. Tím spíš – jak by tedy mohly být vysledovány, zaznamenány, zkontrolovány činy lásky Boží! Vzpomínáme na své učitele: Jak nás ovlivnili! Ani o tom třeba nevěděli!

Takto je tedy to sémě Božího slova a jeho lásky zaseto a působí. Toť se ví: jeho účinky nejsou vždy stejné. Ostatní evangelisté na tomto místě rozvádějí, že mezi stébly, která nesou užitek, je rozdíl: jedno stéblo přináší třicet zrn, další šedesát, jiné sto. I tak je to: nemůžeme chtít od každého stejné. Je na místě shovívavost k tomu, že tak jako my sami, i naši bližní mají své meze. Nemůžeme chtít nemožné. Ale smíme se těšit z toho, že i nevelký užitek je užitek. A slouží slávě Boží.

Tak ať nás doprovází to ujištění, kterým náš text končí: Semeno v dobré zemi jsou ti, kteří uslyší slovo, zachovávají je v dobrém a upřímném srdci a s vytrvalostí přinášejí úrodu. Jsou zde ti, a buďme jimi také my, kteří s vytrvalostí přinášejí úrodu. Jako ten

strom při tekutých vodách, jak to vyjadřuje prorok Jeremjáš (17,7-8): „Požehnan bud' muž, který doufá v Hospodina, který důvěřuje Hospodinu. Bude jako strom zasazený u vody, své kořeny zapustil u vodního toku, nezakusí přicházející žár. Jeho listí je zelené, v roce sucha se ničeho neobává, nepřestává nést plody.“ Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti za tvé pokorné svědectví. Dej nám trpělivost i důvěru, že ono přináší své plody, i když my je nevidíme. A veď nás, prosíme, svým Duchem a dej nám dost sil k tomu, aby z našeho svědectví vzešel mnohý užitek. Amen

PÍSEŇ č. 1 Kdo nežije dle rady bezbožných

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Nebeský náš Otče, pro oběť Pána Ježíše Krista tě prosíme o pokoj pro naši zemi i pro všechny svět. Smilovávej se a navzdory vši nenávisti, tuposti i sobectví probouzej lidská svědomí, aby pravda a spravedlnost získávala prostor. Zasahuj i lidská srdce, která se honosí svou samospravedlností a pýchou. Ať pochopení a přiznání vin pročišťuje naše vztahy a všechny vztahy mezi lidmi.

Prosíme tě za celý evropský světadíl. Ať dokážeme sdílet společné hodnoty i společné naděje, ať dokážeme také vzdorovat společným ohrožením. Dej odvážnou moudrost všem, na něž je vložena zvláštní odpovědnost. Ať zlo a nenávist a všechny ďábelské útoky zlovůle jsou poráženy. Prosíme tě i za tvůj lid na této zemi a v této dnešní generaci. Ať skrze ty všechny rychlé proměny vývoje rozpoznáváme tvou vůli a postihneme pravé slovo i pravý čin naděje. Prosíme tě, pro lásku Ježíše vyslyš nás.

Modleme se modlitbu Páně: Otče náš, který jsi v nebesích... Amen

POSLÁNÍ

Nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je věrný. Nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát. (1K 10,13)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi námi. Amen

PÍSEŇ č. 579 Král věčný nás požehnej

O ZACHEOVI

VSTUPNÍ SLOVO

*Hospodin kraluje. V důstojnost se oblékl, oblékl se Hospodin
v sílu a přepásal se. Také okrsek země upevnil, aby se
nepohnul. (Ž 93, 1) Amen*

PÍSEŇ č. 93 Pán slávou oděn je a mocností

MODLITBA

Svatý, nekonečně vyvýšený Bože, Stvořiteli náš a Dárce života i všeho, co smíme užívat, skláníme se před tebou, tebe uctíváme, tebe slavíme, protože jsi vši chvály hodný.

My nemůžeme ani vystihnout ani vyzpívat ani jinak vyjádřit tvou moc, slávu a velikost. Vždyť jsme lidé chatrní, mdlí a chybující, lidé krátkého trvání, ty však jsi po věky tentýž a léta tvá nikdy nepřestávají.

A přece – těšíme se z toho, že ty, veliký a mocný, přijímáš naše chvály a díky. Přiznáváme před tebou, že je neumíme přinášet věrně a důsledně, že nejsme a neumíme být tvými spolehlivými služebníky. Ale ty nás přece přijímáš, jací jsme – pro lásku našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista.

A tak tě prosíme, přijmi také toto naše shromáždění jako své, žehnej všemu svému lidu, který se dnes kdekoli shromažďuje ve tvém jménu, a probouzej našeho ducha, když budeme otvírat Písmo svaté.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšte čtení z Pisma svatého, jak je zapsáno v Evangelii podle Lukáše, v kapitole 19., od verše 1. do 10.:

Ježíš vešel do Jericha a procházel jím. Tam byl muž jménem Zacheus...

PÍSEŇ č. 257 Jen s tebou být, Ježíši drahý

KÁZÁNÍ

Textem kázání je celý čtený oddíl z evangelia o Zacheovi. K tomu slyšte slovo proroka Jeremjáše z kapitoly 10., verše 24.:

Potrestej mne, Hospodine, podle svého soudu, ale ne ve hněvu, abys mne nezničil.

Milí bratři a sestry, nejdříve se věnujme čtenému oddílu z evangelia, totiž příběhu celníka Zachea. Byl to vrchní celník, snad náčelník všeho celnictva v Jerichu. Není třeba připomínat, že celníci byli mezi pravověrnými Židy v opovržení. Kolaborovali totiž s římskou, pohanskou vládou a tak pracovali pro nepřítele. Vedle toho byli zpravidla nepoctiví, obohacovali se. Podnes kvete korupce, a tak si představme, jak to muselo vypadat ve starověku, když nebyla ani písemná kontrola, když nebyly sdělovací prostředky, takže si lidé vůbec nemohli ověřit, zda jsou vyžadované poplatky zákonné. Pro slušné a zbožné Židy byl celník přímo vzorem hříšníka. A což teprve Zacheus – šéf všeho celnictva! Okrádal nejspíš nejen své klienty, ale i své podřízené – celníky. Proto čteme, že byl velmi bohatý.

Tento příběh je vyhraněn, vystupňován až do krajnosti. Vrchní celník – a on prožil obrácení! Okamžité, bez otázek, aniž jej k tomu Ježíš vyzval. Celníku Lévímu Ježíš řekl: Pojď za mnou! Ale Zacheovi neříká ani to. Volá za něj jen: „Zachee, pojď rychle dolů!“ A pak – to už je jen konstatování – mu řekne: „Dnes musím zůstat v tvém domě.“

Necháme stranou, že se ti pravověrní diví, že se cítí dotčeni, zklamáni, rozhněváni: „Jak to, že je hostem u hříšného člověka?“ Necháme stranou i to zvláštní, vlastně trochu komické, že vrchní funkcionář města tajně leze na strom. Je malé postavy a tak se pokořuje. Zaměřme svou pozornost na Zachovo náhlé rozhodnutí, ještě přitvrzené odhodláním napravit křivdy a nespravedlnosti, které po léta páchal. „Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým a jestliže jsem

někoho ošidil, nahradím to čtyřnásobně.“ Tím naznačuje: jsem si vědom toho, že to bylo nepoctivé, že jsem žil bezohledně, v sobecké chtivosti – a odčiním to. Víc než nutno. Rabínští vykladači doporučují v Talmudu odevzdat jednu pětinu svého příjmu, ale Zacheus tak zahoří, tak vzplane náhlým osvícením, že pětina je mu málo: „Polovinu rozdám a křivdy napravím čtyřnásobně!“

Tak okamžitá proměna, že skeptik v nás si asi šeptá: inu to musel být člověk trochu vyšinutý, musel ho postihnout nějaký nepřičetný záchvat. Jsou takoví lidé. Rychle vzplanou, naslibují hory doly, ale za den, za týden už to neplatí. Ale to nebyl Zacheův případ. Kdyby šlo o neuvážený, nekontrolovatelný výkřik nestřízlivé mysli, nebylo by to v Bibli.

Jsou taková náhlá obrácení – a to stojí za vyprávění. Možná jste slyšeli nebo sami zažili shromáždění velkých evangelijních nadšenců, kteří rádi podávají i vyslechnou osobní svědectví: co se mnou Pán udělal. A ze všeho nejraději slýchají právě příběhy náhlého obrácení. Tyto zkušenosti asi nelze zpochybňovat. Takové proměny se s člověkem dějí. Potíž je v tom, že jich nebývá tolik, aby se jimi mohla naplnit několikahodinová shromáždění. A tak se rádo přidává, nastavuje – a už to bývá trochu umělé. Jsou horliví evangelikální misionáři, kteří dávají důraz na to: teď hned! Teď hned se obrať! Pravda, někdy náhlé první hnutí mysli, zasažení srdce a ducha bývá nejsprávnější, nejúčinnější. Učiněné celým srdcem, kdežto pozdější střízlivé rozvažování už to čiré rozhodnutí rozbředává. Ale nelze to plánovat, vyžadovat. A v tom našem složitě zamotaném světě je dobře raději věci bedlivě uvážit, ohledat, odpovědně promyslet. Dobrá a vážná rozhodnutí necht' jsou vyzrálá a ne zbrklá. Všechna čest Zacheovi, že se dokázal tak náhle a přitom důsledně rozhodnout. Avšak přesto si raději doporučíme dělat rozhodnutí uvážlivá! Tak prokážeme odpovědnost vůči Pánu.

Ale všimněme si ještě jednoho pozoruhodného momentu Zacheova příběhu. Nepadlo v něm ani slovo výčitky. Žádné pokárání, napomenutí – ač by si je Zacheus nepochybně zasloužil. Vrchní celník a veliký boháč nemohl ke svému bohatství přijít poctivou prací. Už tím, že pracoval pro Římany, kolaboroval s okupační mocí, zrazoval izraelskou víru. Byl to nestoudný nepoctivec. Zrádce a zaprodanec.

Což si nezasluhoval – z hlediska víry – pokárání, potrestání? Jak mohli lidé jinak projevit svůj nesouhlas? Opovržením, nestýkat se s ním. Žádný jiný prostředek na slušné úrovni neměli. Ale když se tu objevil muž s tak ohromnou mravní a duchovní autoritou jako Ježíš, rabín, vykladač Zákona – ten mu mohl promluvit do svědomí. Mohl mu naznačit, říci, že se chová hanebně.

Kupodivu – nic takového. Ani slovo výčitky, pokárání. Celý příběh však vlastně vypovídá o tom, že Ježíš naprosto neschvaloval jeho počínání. Jeho návštěva u něj byla vlastně němou výčitkou, odsouzením jeho dosavadního jednání, symbolickým napomenutím. Ale nevyslovil je Ježíš, nýbrž nositel viny sám. Sám Zacheus vyřkl nad svým počínáním odsudek – ne slovy, ale činem.

Ježíš nepřivádí Zachea k obrácení a k pokání káráním. Ten obrat způsobila jeho slova: "Dnes musím zůstat v tvém domě!" To je přece opak kárání, to je naopak vyznamenání. Zasluhoval si to vrchní podvodník města? Ovšem že nezasluhoval. A přece – mělo to žádoucí účinek. Proč mu Ježíš neřekl na rovinu: Zachee, ty jsi pěkný lotr, a pokud nevrátíš, co jsi nakradl, nebudu se s tebou bavit? Inu, příběh naznačuje, že kdyby mu to byl býval takto po lopatě řekl, nemělo by to ten účinek. Zacheus by se nejspíš urazil a zatvrdil.

Tomu rozumíme. V Zacheovi nacházíme kus sebe sama. Nikdo nejsme rádi kárání, ani když si to zasloužíme. Nebo dokonce, zvláště když si to zasloužíme. To býváme přímo alergičtí a máme sklon se rozhněvat na svou obranu. Když nám někdo projeví důvěru – třeba i nezaslouženou důvěru, tak nám to lichotí. Nebo když někdo projeví dokonce lásku. Pak snáze projevíme lítost. Co Ježíš udělal jako první, bylo, že projevil k Zacheovi lásku. A to zapůsobilo, že on na tu svou vinu přišel sám. Kdyby mu někdo vytýkal, nutilo by ho to k sebeospravedlňování. Když si své chyby přiznal sám, neměl se před kým bránit. Ten Zacheus v nás jde svou vlastní cestou a sám objeví své nedostatky, sám přizná své viny, než aby mu je někdo vyjmenovával. Takže jak píše apoštol Pavel: Jestliže má tvůj nepřítel hlad, nasyť ho, a má-li žízeň, dej mu pít. Tím ho zahanbíš a přivedeš k lítosti. (Řím 12,20)

To neznamená, že máme každému grázlovi vyjít vstříc, každému podvodníkovi, který vůbec není připraven na pokání,

nalítnout. Tisíce lidí, kteří vypočítavě předpokládají laskavost a důvěru druhých, zneužívají lásku. Každá fara o tom ví, když ji navštěvují žadatelé o peníz. To je ovšem těžké, vyžaduje to velkou zkušenost rozeznat, kdo je opravdu potřebný a kdo ne, a přece se člověk může zmýlit. Ježíš nepochybně vycítil, že Zacheus je zralý k pokání - už tím, že se pokořil vylezením na strom. A jeho láska prorážela krunýř lidské pýchy. Pro nás to není návod k univerzálnímu jednání tímto způsobem, ale upozornění, že takové případy jsou, a varování, abychom je nepřehlédli.

A ještě dále: Znamená to, že žádné napomínání nemá v životě lidu Božího místo, když je zde Ježíš nepoužil? Kolik je v epištolách napomínajících oddílů, kolik varování! A což teprve u proroků. V mém lidu se objevují svévolníci... (Jeremjáš 5, 26-31). Výslovné varování, zřetelné kárání má své místo v poselství Božího slova. Avšak smí je vyslovovat ten, kdo ty své objekty napomínání důsledně a opravdově miluje. U Jeremjáše je vyslovuje Bůh, ale jak tím on sám trpí! Jako žena věrolomně opouští svého druha, tak věrolomně jste se zachovali vůči mně, dome Izraelský, je výrok Hospodinův. Vrat' se, synové odpadlí, já vaše odpadlictví vyléčím. (3,20.22)

Přeneseno do našich dní: napomínat, kárat smí jen ten učitel, o němž jeho žáci vědí, že je má rád a že se za ně také umí postavit, obhájit je před křivdou. Kárat smí matka či otec, o nichž děti dobře vědí, co všechno pro ně udělali a ještě udělají. Pak je to pokárání účinné. U Zachea způsobilo jeho proměnu překvapení: jak to, že mne tento mistr má rád?

V našem veřejném životě je tolik nepěkných věcí, tolik hrubosti, nečestnosti, tolik primitivismu a podvodů! Co s tím? Dělá nás to smutnými a rozčiluje nás to. Ale zřejmě ani hněvem ani káráním nic nespravíme. Naopak: lidé jsou alergičtí na výčitky. Jak tedy odpomoci tomu morálnímu propadu naší veřejnosti i mnoha lidí? Především: ne káráním. A pak: nehledat zlé, nebo alespoň nevycházet z něho. Snažit se pochopit – to je alespoň první krok k důvěře, k lásce k hříšníkům. Vždyť i my sami jsme hříšníky. My sami zasluhujeme pokárání od Boha, ale také si přitom nepřejeme jeho hněv, i když si jej zasluhujeme. Tak zní modlitba Jeremjášova: Potrestej mne, Hospodine, podle svého soudu, ale ne ve hněvu, abys mne nezničil. Kraličtí to

vyjadřují: Kárej mne, Hospodine, avšak milostivě, ne v hněvě svém,
abys nesetřel mne. Amen

MODLITBA

Svatý Bože, ošklivíme si hřích, trápí i zlobí nás přemíra nepravostí, zejména když je vidíme kolem sebe. Na příkladu svého Syna jsi nám ukázal, jaká cesta vede ke změně lidí i věcí, k sebepoznání a nápravě. Veď nás k pokání, abychom touto cestou šli my sami, a přidej nám i potřebnou pokoru a lásku, abychom k ní mohli vést i druhé. Amen

PÍSEŇ č. 693 Ježíš hříšné přijímá

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Nebeský náš Otče, pro lásku Pána Ježíše Krista tě prosíme, abys nás obnovoval svou milostí. Vyučuj svůj lid svým Slovem, přiváděj církve ke službě smíření. Prosíme tě za pokoj v tomto světě i mezi námi. Sám trestej ty, kdo zneužívají dobrou vůli, kdo rozsévají nedůvěru, křivdy až i nenávist. Přemáhej zlo, které vede k bezpráví a zoufalství.

Prosíme tě, navzdory všemu neblahému rozsévej mír a naději svého království a také nás si k tomu použij, abychom byli jeho napomahači. Zmocňuj nás chatrné ke službě pokoje. Prosíme tě za všechny, kdo trpí křivdami a nenávistí. Buď svou milostí se všemi nešťastnými, osamělými, ztracenými, s těmi, kdo jen s úzkostí hledí na příští dny. Prosíme tě, smiluj se nad námi nade všemi.

Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Nezarmucujte svatého Ducha Božího, jehož pečeť nesete pro den vykoupení. Ať je vám vzdálena všechna tvrdost, zloba, hněv, křik, utržení a s tím každá špatnost. Buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám. (Ef 4,30-31)

POŽEHNÁNÍ

Sám pak Bůh pokoje posvětiž vás ve všem a celý váš duch i duše i tělo bez úhony ku příchodu Pána našeho Jezukrista zachováno budiž. Amen

PÍSEŇ č. 486 Svaté Boží požehnání

KDO JE NEJVĚTŠÍ

VSTUPNÍ SLOVA

*Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho
milosrdenství je věčné! To ať řeknou ti, kdo byli Hospodinem
vykoupeni! (Ž 107,1-2a) Haleluja!*

PÍSEŇ č. 107 Slavte vždy Hospodina

MODLITBA

Pane Bože, ty jsi stále plný slitování. Jak podivuhodné jsou tvé skutky! Od počátku světa se ujímáš všech ubohých a nešťastných lidí. Celé stvoření lká po tvé spravedlnosti a ty se ho zastáváš. Dej, ať i my to vidíme, a nenecháváme si tvou lásku, kterou jsi nám daroval, jen pro sebe. Odpusť, že nešíříme tvé Slovo dál do světa, že se raději odvracíme od hříšných a zkažených lidí, místo abychom je přiváděli k tobě. Shlížíme svrchu na slabé a hledíme se zalíbit mocným a silným. Ty jsi nám ve svém Synu Ježíši Kristu ukázal, že cesta k tobě vede jen skrze ponížení a soucit s bližními. Stáváš se nadějí hříšným a poníženým, kteří na tebe očekávají. Učiň si z nás své svědky, kteří ponesou zvěst o tvém milosrdenství všemu stvoření. Pomocí Ducha svatého si z nás vytvářej svůj lid, který ti slouží a tebe chválí. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma svatého je zapsáno v Evangelii podle Lukáše, v kapitole 22., ve verších 24. až 30.:

Vznikl mezi nimi spor, kdo z nich je asi největší...

PÍSEŇ č. 167 Chci Pána slaviti (1-5)

KÁZÁNÍ

Druhé čtení z Písma svatého, které je i základem kázání, je zapsáno v Evangeliiu podle Matouše, v 18. kapitole, ve od verše 1. do 5.:

V tu hodinu přišli učedníci k Ježíšovi s otázkou: „Kdo je vlastně největší v království nebeském?“ Ježíš zavolal dítě...

Milí bratři a sestry! *Jestliže se neobráíte a nebudete jako děti, nevejdete do království nebeského.* Zní vám to povzbudivě, nebo spíš jako napomenutí, výstraha? Řekněme si hned na začátku, že je to jisté evangelium, dobrá zpráva a zdroj potěšení pro všechny, kdo jsou jako děti – malé, bezmocné, odkázané na pomoc a ochranu dospělých. Kdo volá k Bohu „Otče“ a obrací se k němu s dětinskou důvěrou, vejde do Božího království.

Ale platí to o nás? A o učednících, s nimiž o tom Ježíš mluví? Čím se oni v tu chvíli zabývali? Otázkou, kdo je největší v království nebeském! To je zajímalo – jak to vypadá v nebi a kdo je tam na předním místě.

Byla taková otázka „v tu hodinu“ na místě? Předcházelo Petrovo vyznání Ježíše jako Mesiáše a hned potom předpovědi utrpení. Pán Ježíš je učil, co ho čeká, a také co to znamená pro jeho následovníky. Pomocí slov i znamení jim vysvětloval, jak mají jako jeho lid žít uprostřed světa. O tom se mluví v předchozích verších - o ohledu na svět, na slabé a nechápavé bližní.

A učedníci tu najednou diskutují o postavení v nebi! Cožpak Ježíše vůbec neposlouchali? Nebo tak rychle zapomněli, co říkal? Že přišel na svět trpět, a ne hned nastolit království se světskou mocí? Že ho mají cestou utrpení následovat a sloužit tak jako on?

Oni už sní o nebi! Oddávají se představám o nebeském království! Myslí na odměnu, aniž by něco vykonali. Připadá nám to nepochopitelné? Však my také na nepříjemné věci zapomínáme, službu odkládáme a raději myslíme na něco pěkného. Zaháníme myšlenky na kříž a raději nasloucháme slovům o ráji.

Kolik už bylo všelijakých skupin v církvi, které chtěly Boží království už zde a v plnosti - bez nemocí a trápení; ne čekat, ale už

ted' prožívat všechno krásné a šťastné. A kolik lidí spekuluje o nebi, kdo se tam dostane a kdo ne, nebo kde jsou ti, kteří již zesnuli...

A učedníci se navíc dohadují, kdo je v nebi největší. Místo aby se předháněli ve vzájemné službě, starají se, jaké bude mít kdo v nebi postavení. Možná žárlili na Petra, který byl zvlášť vyznamenán. Možná se tím chtěli utěšit, zahnat strach před tím, co čeká v Jeruzalémě na Ježíše – a tak upnuli svůj pohled k slavné budoucnosti, která je jim slíbena.

I my se tak někdy těšíme, zvlášť když přijdou těžké chvíle – jsou v Bibli místa, která nás tak povzbuzují. Ale Ježíš vrací učedníky na zem – nevypráví, jak to chodí v nebi. Co říká, to se týká našeho pozemského života, na něm ted' záleží. Jak nyní žijeme, to rozhoduje o tom, zda budeme přijati do Božího království. Dokud jen sníme o ráji a odměně či spekuluje o nebi, nikdy tam nepřijdeme. Kdo se stará o čestné místo, velikost a slávu, kdo chce být veliký a mocný, důležitý, tomu je právě nebe zavřené.

Ježíš to předvádí názorně: *Zavolal dítě, postavil je doprostřed a řekl: Amen, pravím vám, jestliže se neobráátíte a nebudete jako děti, nevejdete do království nebeského.* Je to jakési malé podobenství. Dítě jako obraz, příklad. Čeho? Víme, že děti mají i vlastnosti, které napodobovat nelze – bývají sobecké, nerozumné, někdy i kruté. Ani to není vzor, co nás jako první napadne pěkného: jak jsou děti krásné, roztomilé, sladké... Tento náš trošku sentimentální, dojímavý pohled na dítě také není to, oč tu jde.

Ostatně tak se na děti v Ježíšově době nehledělo. Nebyly středem pozornosti a péče, nebyly hýčkány jako dnešní děti. Pro dospělé byly spíš neúplnými lidmi, nedokonalými, neschopnými. Pro Židy bylo důležité i to, že děti nedokázaly plnit Zákon, a proto bylo sporné, zda vůbec dojdou spasení. Rozhodně si jich rabi na ulici nevšímal, děti se držely spíš v uctivé vzdálenosti od velkých a moudrých mužů. Jen si vzpomeňme, jak je i učedníci odháněli, aby neobtěžovaly Ježíše!

Takže v čem je nám dítě příkladem? Právě ve své bezmoci, odkázanosti na pomoc a ochranu dospělých, jejich vedení, výchovu. Pro dítě je samozřejmé, že přijímá péči velkých. Ví, že se samo o sebe nedokáže postarat, že je ještě malé – a podle toho se chová.

Jen si tu scénu představme: jak to dítě, které Ježíš sebral z ulice, teď stojí – vyděšené, zaražené uprostřed vážných mužů diskutujících o teologii. Je všechno jen ne sebevědomé, samostatné, hrdé – jako ti, kteří se starají, kdo je v nebi největší.

Právě tak stojí člověk před Bohem – malý, nemá nic, nač by sám mohl spoléhat, odkázaný na Boží pomoc a vedení. V tom budme jako děti, které prosí otce, protože samy se o sebe postarat nedokážou. Očekávají vše od něj, důvěřivě se k němu obracejí, aniž by se snažily si otcovu přízeň zasloužit. Počítají s jeho láskou, poslouchají ho – a když občas neposlechnou – věří, že jim odpustí.

Ale jsme takoví? Přirozeně ne. Ani učedníci takoví nebyli, museli se tomu teprve učit. Každý si spíš zakládá na tom, že je dospělý, jak je schopný, samostatný – i před Pánem Bohem. Proto ta přísná výzva: Jestliže se neobráíte – nevejdete do království. Obrátit se – čelem vzad, být jiný než dosud, změnit myšlení i chování. Být zase jako dítě. Nespoléhat na sebe, ale na Otce, nepřistupovat před něj se svými zásluhami a výkony, ale s dětskou otevřeností, touhou po ochraně, touhou učit se – ne už všechno vědět a všemu rozumět, ale dychtit po Božím slově jako po „nefalšovaném duchovním mléku“, jak říká epištola Petrova.

To je obrácení. Ale je to vůbec možné? Dokážeme to – sami se tak změnit? Vrátit jakoby na začátek? Oprostit se od vší ztuhlosti, zaběhaného každodenního života, v němž jsme už uvázli, který se vleče den za dnem a my ho nedokážeme změnit?

To také patří k dospělosti: únava, stereotyp, všechno už se jen opakuje, i naše chyby, v práci, ale i v rodině a manželství – to je stárnutí, vidíte – když vidíme, že už se nezměníme, že jen vzpomínáme, ale zpátky se vrátit nelze a změnit se, začít nově, na to už nemáme sílu. Známe ty vzdechy: „Já už nemůžu, já už se nezměním, mne už nic nového, lepšího nečeká!“

Od Ježíše najednou slyšíme, že je možné se změnit, začít znova, jde to! Být zase jako děti, s nadějí hledět do budoucna, těšit se na to, co přijde. Kdo by nechtěl být zase mladý – zase dítětem – umět složit starosti na někoho silnějšího, mít neustále nablízku milující a chránící rodiče, mít domov, kde mě čeká milující otec s otevřenou

náručí – až se vrátím ze světa – i všelijak pošramocen, unaven, zklamán a s prázdnýma rukama...

Pán Ježíš všechny unavené dospělé zve k sobě: „Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste...“ Nabízí občerstvení, dává nám možnost začít ještě jednou - nově, jinak, daruje nám ji - nový začátek.

Obrácení – nový začátek – není výsledek našeho snažení, mravního, náboženského; neexistuje metoda, jak se k tomu dopracovat. Je nám darováno. Proto mluví Ježíš na jiném místě o „znovuzrození“ – to je přece člověku nemožné, aby se ještě jednou narodil - to je zázrak. A Ježíš nám to nabízí a nám zbývá jen dar přijmout.

Jako děti – děti také neberou dárky za něco, ale prostě a s radostí, jen se učí říkat Děkuji. Obrácení není zásluha, ale příklon k Otci. Změna v tom, že už se nespolehneme jen na sebe, ale na něj, že ho milujeme a k němu přicházíme se svými radostmi i starostmi.

Kdo se pokoří a bude jako dítě, je největší v království nebeském. Tak to tedy je. Nejmenší budou první. Všichni, kdo vědí, že před Bohem nejsou ani velcí ani moudří a schopní, nezáleží jim na vlastní velikosti, sami se za nic nepokládají a nic ze sebe nedělají, ani jim nevadí, že druzí je nemají za velké a důležité. Stačí jim vědět, že jsou Bohem milováni, a pak už jim nic nechybí. Netouží po postavení a moci, věří-li, že jsou milované děti nebeského Otce. To je pokora – skromnost, dětskost, která otvírá dveře do Božího království.

Ale je-li tomu tak před Bohem, má to stejně vypadat i uprostřed jeho lidu – v církvi. I tam se měří velikost Božími měřítky. V Božím lidu jsou také přijímány děti a všichni, kdo se jim podobají. K nim jsme posláni, na těch nám má záležet. Ne na lidech mocných, důstojných a vlivných, ale na bezbranných, odstrčených, bezmocných. Pán Ježíš také přišel za dětmi, bral je na ruce a žehnal jim, ba křísil je z mrtvých – malou holčičku, ač v tehdejší společnosti za nic neplatily.

Dnes jsou děti rozmazlovány a zahrnovány tím nejlepším. Někdy až moc. Ale řekněme rodičům při křtu: nejlepší, co můžete pro své děti udělat, není začít jim spořít a všechno jim koupit, ale to, že jste je přinesli sem – do kostela, Pánu Bohu – jemu je odevzdali. On je bude chránit a vodit, on jim bude žehnat, on je neopustí, ani kdyby je vlastní rodiče opustili. Dopřát svým dětem Boží lásku a blízkost, naučit je modlit se a obracet k Pánu Bohu, až jim bude těžko, vodit je

do shromáždění a mezi další věřící děti – nic vzácnějšího jim nemůžeme dopřát.

Ani vlastním, ani všem ostatním kolem. Dát jim zakusit Boží lásku – zejména těm, které trpí, které potřebují pomoc a ochranu. Každý známe příklady rozvrácených rodin, v novinách čteme o týraných dětech, o těch, které vyrůstají bez lásky, které jejich matky odložily. Ba i dosud nenarozené děti potřebují zastání. Což plod v matčině těle není ten nejmenší, nejbezbrannější a proto Bohem milovaný tvor? Lze mu upřít lásku a ochranu jen proto, že byl počat třeba nechtěně? A nezapomínejme na děti, které jsou sice od nás daleko, ale i o nich víme - že mají hlad, že jsou oběťmi epidemie; na válečné sirotky a děti uprchlíků! Novináři organizují pomoc, jak by mohli křesťané zůstat pozadu?

Ježíšovo slovo se jistě netýká jen dětí přímo, ale přeneseně i všech dalších malých, nevýznamných, slabých. Kdo je přijímá a o ně se stará, přijímá samotného Pána. Není nic důležitějšího a nic slavnějšího. V tom se církev liší od všech jiných organizací, které se nejdříve starají o mocné a vlivné. My, kteří víme o své malosti a slabosti, ale i o Bohu, který je ochráncem siroteků a všech maličkých, máme vždy blíž k nim. Jsme jim bližními a bratry a v nich je pak naším bratrem sám Ježíš Kristus. Amen

MODLITBA

Pane, rozpomeň se na to, co jsi s námi a pro nás učinil – a ne na to, co si svou nepokorou zasluhujeme. Když jsi nás povolal do své služby, učiň nás hodné tohoto povolání. Prosíme, ve své nekonečné věrnosti ber svoje malé i velké děti v ochranu – a dej, abychom všechnu naději skládali jen v tobě. Amen

PÍSEŇ č. 539 Má Pán Ježíš, má mě rád

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Chválíme tě, Bože, že máš stále na mysli i lidi zakřiknuté, odstrčené, ponížené. Prosíme za ty, kdo nemají nikoho než tebe, za ty, kteří se ani neodvažují na tebe myslet, za ty, kteří nemají odvahu se k tobě vrátit, kteří hledají síly k novému začátku. Prosíme za ty, kdo se dostali do lidských řečí, jsou terčem posměchu a odsuzování, kterých si nikdo neváží; za ty, kteří si nevědí rady, kdo jsou sevřeni úzkostí, strachem, trpí nerozhodností; za ty, kdo jsou i v našich shromážděních přehlíženi. Ty jsi je pozdvihl k sobě – pozdvihni je i v lidských očích. Dej nám k nim lásku, která by jim navracela čest a slitování, jaké u tebe mají tvoji milovaní. Přemáhej svým Slovem svou církev, tak aby nepohrdala malými a slabými, ale aby pro ně bylo čestné místo u tvého stolu. Přemáhej nás, abychom se pokorně rozhlíželi po všech, které chceš přivolat k sobě, a veď nás za těmi, kdo trpí pod tíhou nemoci, zklamání, vin a strachu. Po všem světě prosazuj své království a svůj pokoj. O jeho příchod tě ještě společně prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Tehdy řekne král těm po pravici: „Pojďte, požehnání mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa. Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznil jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.“ Tu mu ti spravedliví odpoví: „Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a nasycili jsme tě, nebo žíznivého, a dali jsme ti pít? Kdy jsme tě viděli jako pocestného, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsme tě? Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme za tebou?“ Král odpoví a řekne jim: „Amen, pravím vám, cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratrů, mně jste učinili.“ (Mt 25,34-40)

POŽEHNÁNÍ

*Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici.
Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě
chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude
chránit tvé vycházení i vcházení nyní i navěky. Amen*

PÍSEŇ č. 580 Ó svatý Bože, slyš naše hlasy (v. 5)

KDO BY SVEDL K HŘÍCHU

VSTUPNÍ SLOVA

At' se veselí a radují z tebe všichni, kteří tě hledají; at' říkají stále: „Hospodin je velký“ ti, kdo milují tvou spásu. Ač jsem ponížený ubožák, Panovník přec na mě myslí. Tys má pomoc, vysvoboditeli můj, neotálej už, můj Bože. (Ž 40,17-18) Amen

PÍSEŇ č. 42 Jako jelen mučen žízní (1-3)

MODLITBA

Hospodine, náš Pane, stojíme před tebou. Myšlenky se nám však rozbíhají různým směrem. Ty sám nejlépe víš, co koho z nás zaměstnává, jaké viny na nás leží, jaké starosti nás tíží, co nám brání cele se soustředit na tvé Slovo a spolehnout se na tvá zaslíbení. Prosíme, dotkni se svým Duchem svatým našich srdcí. Vysvobod' nás z naší rozptýlenosti, nesoustředěnosti, z naší nevěry i z našich pochyb. Upni naši mysl k sobě, k naději, kterou jsi zjevil světu v Kristově vzkříšení. Dej nám, at' v této chvíli nikoho jiného nevidíme a neslyšíme než Ježíše. Dej nám porozumět zvěsti o něm, obnov naši víru, abychom se nově dokázali radovat ze všeho, čím nás ve své milosti a lásce obdarováváš. Dej, at' žádný z nás tvými dary nepohrdá a tvou milost neodmítá. Na tebe očekáváme, přijď jako živý Pán mezi nás a učiň si z nás součást svého vyvoleného lidu. Pane, smiluj se nad námi. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Poslyšte první čtení z Písma svatého, zapsané v Listu Koloským, ve 3. kapitole, v prvních čtyřech verších:

Protože jste byli vzkříšeni s Kristem, hledejte...

KÁZÁNÍ

Druhé čtení, které bude i základem kázání, je zapsáno v Evangeliiu podle Matouše, v kapitole 18., ve verších 6. až 9.:

Kdo by svedl k hříchu jednoho z těchto nepatrných...

Milí bratři a sestry! Už mnohokrát jsme slyšeli o tom, že Pán Ježíš přišel na svět zvláště za lidmi poníženými, trpícími, maličkými. K nim se skláněl, nikým nepohrdal – takovým zvěstoval svá zaslíbení, takové blahoslavlil. V předchozím oddíle dal dokonce dítě za vzor svým učedníkům a všem, kdo ho chtějí následovat.

Ale bereme tuto část jeho zvěsti se vší vážností? Uvědomujeme si, co znamená?

Jak velmi Ježíši na těchto nepatrných, maličkých, záleželo, je vidět i z dnešního oddílu. To kvůli nim pronáší tak tvrdá slova! O ně mu jde – o ty, kteří jsou jako děti: bezmocní, zranitelní, pokorní. Je chránit – před každým, kdo by jim chtěl ublížit.

Jak ublížit? Nejhorší, co by se jim mohlo stát, je, že by je někdo svedl k hříchu. To je to největší nebezpečí.

Ježíš přirovnal ty nepatrné k dětem – ještě chvíli zůstaneme u tohoto obrazu: Svést dítě ke špatnosti, to nebývá nic těžkého. Dítě je důvěřivé, podřídí se silnějšímu, přidá se k němu a sklouzne ke zlému – bez vlastní viny. Právem je pak potrestán ten, kdo je svedl, kdo je zlému naučil – přísně potrestán, protože se dopustil něčeho opravdu špatného a nebezpečného.

Tak jako nám záleží na dětech, aby je zlí kamarádi svým špatným příkladem nesvedli a nezkazili, tak záleží Pánu Ježíši na všech nepatrných, kteří v něj věří. Jejich prostá, třeba teprve začínající víra, dětinská, důvěřivá, v níž jen na něj spoléhají a jím se dají jako děti vést, tato víra je mu velmi drahá. Varuje každého, kdo by ji chtěl ohrozit.

Jak? Třeba takovými řečmi, jaké vedli učedníci: Kdo je v nebi největší, kdo je před Bohem největší? Ti totiž, kdo se starají o velikost a slávu, o postavení a moc, ti snadno pohorší člověka pokorného,

poníženého, slabého. Nebezpečí, že lidé, kteří už jsou třeba v církvi dlouho a mají v ní své postavení, propadnou domýšlivosti, duchovní pýše, budou hledět svrchu na ty, kteří teprve začínají a jsou na okraji, či se dokonce na čas ztratili – to tu vždycky je.

A jak se asi cítí člověk, který zakusí pohrdání, posměch, nebo třeba jen zůstane nepovšimnut, když přijde do sboru? Neřekne si rovnou: tak proč bych já sem vlastně měl chodit? Vždyť je to tu stejné jako všude jinde! I tady si všímají jen důležitých a známých a o mě, který nic nemám a nic neznamenuji, není zájem. Na mně asi ani Pánu Bohu nezáleží, o mě se ani nebeský Otec nestará – budu se muset protloukat dál světem sám, když ani církev o mě nemá zájem... - To by bylo smutné, vidíte?

Právě tak může jiného odradit od víry, když vidí třeba hádky a spory uvnitř sboru či církve. Neochotu ke smíření, pomluvy, výčitky, žárlivost či závist. I to se snadno stane pohoršením, které připraví o důvěru k církvi – a tím i o víru v jejího Pána.

A což teprve touha po majetku, ziskuchtivost? Když někdo upozoruje, že i křesťané – i ti, kdo každou neděli jdou do kostela – se starají hlavně o majetek, jen se honí za penězi a zisky, je to opět pro něj pohoršení, o jakém se zde mluví.

Vše, co je uvnitř církve zkaženého, převráceného a přitom to tak zůstává a těm, kteří nesou odpovědnost za sbor, to nevádí, naopak, jsou sami se sebou spokojeni, a před Bohem si připadají velcí a zdatní a důležití – to vše je ono pohoršení.

SKANDALON stojí v původním textu. „Kámen úrazu“ se to také někdy překládá – nebezpečná překážka na cestě za Ježíšem, o kterou zakopnou ti, kteří se za ním vydali. Stane-li se některý křesťan slabšímu bratru tímto kamenem úrazu, příčinou klopýtnutí, pádu, platí mu důrazné Kristovo varování.

Pozor na to! Přísná slova v dnešním textu neplatí jen světu, bezbožným, ateistům, těm, kteří působí všelijaké zlo, ohrožují slabšího, zneužívají své moci či dokonce páchají násilí. Ježíš tady mluví i k učedníkům! Vždyť i Petra takto přísně napomenul, jen si vzpomeňme: „Jdi mi z cesty, satane! Jsi mi kamenem úrazu!“ Proč? Protože bránil Ježíši jít cestou ponížení a utrpení a sváděl ho, aby neposlechl Boží vůli a vydal se raději cestou pozemské slávy a

velikosti. Vidíte – stále stejné pokušení, a ani první z učedníků ho nebyl uchráněn.

Sejde-li tedy někdo z pravé cesty naší vinou, upadne-li kvůli nám do hříchu, hrozí nám nejhorší trest. Tím trestem není kámen na krk a hození do vody – to by bylo ještě stále lepší, protože to je trest časný, ale nám hrozí v takovém případě trest věčný, věčná smrt. Protože svést slabšího k hříchu, to je ta nejtěžší vina, v takovou chvíli nahráváme přímo ďáblu, stali jsme se jeho pomocníky. Proto ani tak hrozná smrt, o jaké se zde mluví, není proti tomu ničím. Na toho, který je nástrojem sloužícím k pohoršení maličkých, se Ježíš velmi hněvá.

Tak jako se hněval na obchodníky a penězoměnce v chrámu, kteří proměnili dům Boží, dům modlitby, v místo kupčení a okrádání. Vyhnal je bičem, protože byli urážkou, pohoršením – pro ty, kteří tam přicházeli na bohoslužby. Bylo nutno je odstranit, tvrdě, přísně.

Právě tak varuje a zahání Ježíš každého, kdo pohrdá slabými, uráží bratra, kdo zneužívá členství v církvi – třeba k tomu, aby sám sebe prosadil, předvedl, mohl si pěstovat sebevědomí a domýšlivost, nebo dokonce zneužil křesťanství k prosazení politických cílů, v zájmu své strany, která se proto tváří jako křesťanská.

Ani takových nebezpečí nejsme chráněni. Falšovat, překrucovat evangelium, zneužívat je a tím odrazovat od Krista lze mnoha způsoby. Církevní dějiny jsou plné příkladů i opravdových zločinů ve jménu víry a ve jménu Božím.

Pro takové lidi, kteří pod zástěrkou Kristova učení páchali zlo, by bylo lepší, kdyby tu vůbec nebyli, kdyby zapadli někam hluboko, odkud by nemohli ven, kde by už nikomu neškodili.

A znovu si připomeňme: Proč ten hněv u člověka tak laskavého, jako byl Ježíš? Proč tak tvrdá slova z úst toho, který přináší radostnou zvěst? Kvůli těm nepatrným, poníženým a odstrčeným. Tak jsou mu drazí a tolik mu na nich záleží, aby je uchránil od všech škůdců a svůdců.

Proto ještě pokračuje: *Běda světu, který svádí k hříchu! Svody nutně přicházejí, ale běda tomu, skrze koho přijdou!* Ano, Pán Ježíš používá i slov jako Běda – nejen blahoslaví, těší, povzbuzuje, ale i varuje.

Nejsme příliš zvyklí na taková slova u Ježíše a v kázání. Ale v Bibli jsou a my je nemůžeme škrtnout ani přeslechnout. Potřebujeme slyšet i slova varování, protože žijeme ve světě, kde vedle dobra bují také zlo. Ještě stále rostou spolu jako koukol mezi pšenicí. Zlo nás ještě stále ohrožuje a běda, staneme-li se jeho nástroji! Protože i zlo působí skrze lidi, tak tomu je a musíme s tím počítat: stále se budou vyskytovat jedinci i skupiny, kteří druhým ubližují, ničí je, šíří nenávist a svádějí další a další ke špatnostem.

Pro nás – Ježíšovy posluchače – je to doba zkoušek a tříbení, doba rozhodování – na kterou stranu se přidám, komu budu sloužit, čím se dám zlákat? Jak je to vážné rozhodování, cítíme i z Ježíšových slov. Jde zde o život, ba o život věčný. Nejen jak dobře mi bude teď, ale co bude potom – na konci času?

Pokoušení a svody budou přicházet, dokud budeme na světě. Ale nepřicházejí proto, že je to náš osud – bez našeho přičinění a vlivu. Naopak. Svody přicházejí lidskou vinou. Nikdo není zbaven odpovědnosti. Je na nás, zda budeme nástroji zla, nebo dobra. Zda budeme Božímu království sloužit, či jeho dílo kazit a rušit.

Ale na setbu zla čeká oheň. Už nyní je odsouzena k záhubě. Bible nám to předem oznamuje, abychom se nedali zmást. Nikdo si nemůže myslet, že mu to projde, bude-li sloužit zlu, ubližovat druhým. Takovému platí Ježíšovo Běda!

Ale jak to udělat, abychom se tomu vyhnuli? Abychom se nestali pokušením, svodem ke zlému pro nikoho kolem nás? Lehké to není. Mluví o tom druhá část oddílu: *Jestliže tě tvá ruka nebo noha svádí k hříchu, utni ji a odhod' pryč. Lépe je pro tebe, vejdeš-li do života zmrzačený nebo chromý, než abys byl s oběma rukama či nohama uvržen do věčného ohně.*

Vše, co tě svádí ke zlému, raději odhod'. Zbav se toho, co tě pokouší, i když je ti to drahé a blízké, i když se ti to zdá být nepostradatelné. Raději se toho vzdej, než abys prohrál nakonec všechno.

Jistě se před hříchem neuchráníme, když se zmrzačíme, třeba oslepíme nebo se staneme nepohyblivými. Víme, že zlo pramení z lidského srdce a ani mrzák není před ním uchráněn. Ježíš tu mluví o

sebekázní, sebekontroly, uvědomit si, co je pro mne nebezpečné, čím sobě i druhým škodím.

A překážkou může být právě něco, na čem si zakládám – třeba má fyzická zdatnost, síla, zručnost či pěkná postava, anebo rozum, vzdělání, moudrost, podnikavost, výřečnost... Právě to mě může vést k domýšlivosti, pýše, v níž budu pohrdat druhými, méně chytrými a méně zdatnými.

Raději se toho vzdej. Je lepší zapřít své ctnosti než se jimi předvádět a vyvyšovat. Nevymlouvejme se, že takoví prostě jsme, od přírody, že to je naše povaha, kterou nelze změnit. Ono to bolí. Stojí to námahu - překonat sám sebe, ponížit se, omezit, ale brání-li nám to v cestě do Božího království, je třeba to podstoupit.

Vždyť to nakonec není nic jiného než následování našeho Pána. Což se Ježíš nezřekl všeho, neponížil se a nenechal se zmrzačit? S probodanýma rukama, nahý a potupený vešel k Otci, do jeho slávy.

A nás by to nemělo nic stát? Nemusíme projít týmž utrpením, to už udělal on za nás, ale chceme-li získat život, který on nabízí, berme vážně jeho slova. I když jsou nám třeba nepříjemná, pamatujme, že je vyslovil z lásky k nám, aby nás uchránil zlého, aby nikdo nemusel zahynout, ale všichni, kteří mu věří, došli života věčného.

Amen

MODLITBA

Pane náš, prosíme, chraň nás od zlého, ať se jím nikdy nedáme svést a nikdy mu nesloužíme. Dávej nám sílu odolávat pokušením a dávej nám i lásku ke všem malým a slabým v naší blízkosti. Amen

PÍSEŇ č. 473 Vezmi, Pane, život můj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, skláníme se ještě jednou před tebou, abychom ti předložili své prosby a přímluvy: Prosíme za svůj sbor, abychom v něm žili v opravdové lásce, nesli břemena jedni druhých, abychom byli citliví pro trápení a bolesti svých bližních. Prosíme za své děti, aby vyrůstaly před tvou tváří k naší radosti a tvé slávě. Prosíme za ty, které byly přineseny ke křtu, za jejich rodiče, kmotry i prarodiče, za jejich víru. Prosíme za mladé lidi, aby se neztráceli uprostřed světa, ale chodili po tvých cestách, aby smyslem jejich života nebylo jen to, co svět nabízí – peníze, postavení, zábava. Prosíme však i za všechny stárnoucí a staré, abys je posiloval, když jim odcházejí síly, tišil jejich bolesti, když stůňou, povzbuzoval je, když mají těžké starosti. Prosíme, tě, Pane, za svou zemi, vládu i všechny mocné ve světě, aby vládli moudře a odpovědně, aby jejich činy vedly ku pokoji. Všechnu bídu a utrpení ve světě ti předkládáme a prosíme, přijď a obnov své království. V tvém jménu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Tak jako se sbírá plevel a pálí ohněm, tak bude i při skonání věku. Syn člověka pošle své anděly, ti vyberou z jeho království každé pohoršení a každého, kdo se dopouští nepravosti, a hodí je do ohnivé pece; tam bude pláč a skřípění zubů. Tehdy spravedliví zazáří jako slunce v království svého Otce. Kdo má uši, slyš! (Mt 13,40-43)

POŽEHNÁNÍ

Pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Amen

PÍSEŇ č. 487 Amen, Otče, rač to dáti

CHVÁLA MALIČKÝCH

VSTUPNÍ SLOVA

Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci. Zjevil před očima pronárodů svoji spravedlnost. (Ž 98,1.2)
Haleluja!

PÍSEŇ č. 98 Zpívejte Pánu nové písně

MODLITBA

Vzkříšený Pane, ty jsi proměnil zármutek učedníků v radost, svěřil jsi jim zvěst o vzkříšení, zaslíbil jsi jim svého Ducha, aby toto svědectví o přemožení smrti a zla běželo do celého světa, ke všem lidem, a proměňovalo zármutek v radost, strach v odvahu, prázdnotu v naději, schoulenost ve chválu. Radujeme se z toho a vzdáváme ti dík za to, že i my jsme zvěst o tvém kříži a vzkříšení směli zaslechnout a přijmout ji jako pravdu svého života.

Chvála tobě, Kriste, za svědectví evangelia o tvém vítězství, chvála tobě, Duchu svatý, který nás lidi do pravdy tohoto svědectví uvádíš. Dotkni se nás i dnes a otevři srdce pro Boží evangelium a ústa pro chválení Boha. Tobě, Bože Otče, Synu a Duchu svatý, budiž čest i sláva nyní i na věky.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První biblické čtení je zapsáno v knize proroka Izajáše, v kapitole 12.:

*V onen den řekneš: „Vzdávám tobě chválu, Hospodine!
Rozhněval ses na mě, tvůj hněv se však odvrátil...*

PÍSEŇ č. 442 Pane, dnešek je den chvály

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše Krista, zapsaná v Evangeliu podle Matouše, v kapitole 11., ve verších 25. a 26.:

V ten čas řekl Ježíš: „Velebím tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a rozumnými a zjevil jsi je malíčným. Ano, Otče, tak se ti zalíbilo.“

V Bibli je mnoho nezvyklých věcí. Jednou z nich jsou chvály. Těžko najdeme člověka, který nám bude tvrdit, že radost a chvály jsou něco obyčejného „jako houska na krámu“, něco běžného, něco, co se vystavuje ve výkladech a co si můžete kdykoliv koupit. Co kolem sebe dennodenně slyšíme, to nejsou radostné chvály. Mnohem spíše nárek, stížnosti, nadávání. Od křiku těžce trpících, raněných a zarmoucených až po trapné fňukání, nadávání a stěžování. Na to narazíme na každém rohu, to nám zahlcuje uši. Ale pozor, abychom jen nekritizovali! I z nás vyskakují stížnosti a srdce máme mnohdy nacpané hořkostí. My sami pláčeme, někdy bolestí, někdy zármutkem, my sami naříkáme z bezradnosti a strachu, my sami tak často hrneme ze svého srdce nespokojenost, výčitky, stížnosti i hněv.

Avšak vděčné a radostné chvály? Kde je uslyšíme a kdy je říkáme? Jistě, můžete namítnout: Řekni nám, komu se vede tak dobře, aby mohl jen chválit Boha i lidi a ústa měl plná vděčnosti? Řekni nám, koho alespoň zuby nebolí. Přiznávám, že je mezi námi, mezi lidmi, v tomto světě plno trápení a smutků a zlých, neradostných i strašných věcí a událostí. Stačí stisknout knoflík rádia nebo televize a už na nás tečou zlé a mnohdy děsivé informace, zaplavují nás, dusí. A zdá se, že to jiné nebude, že nikdy žádná změna nepřijde.

Podívejme se na Ježíše, jak se mu vedlo v tomto světě, do kterého přišel. Od začátku odmítán, vystrkován za dveře, vypuzován z mysli lidí. Vlastní, ke kterým přišel, ho nepřijali, zlehčovali jeho dílo, bouřili se proti jeho zvěsti o království Božím, ukazovali na něho prstem, kádrovali ho: "Hle, žráč a pijan vína, přítel nevěstek a celníků" (Mt 11,19). A nemusíme snad ani dořít, jak skončil.

Ježíš, Boží Syn, přináší zvěst o Království nebeském, o lásce, odpuštění, záchraně. Ale, světe, div se, moudří a rozumní, ti vyučení v

Božím zákonu, ti, kteří si mysleli, že jsou přímo radové nebes, ti ho nepřijali, zavřeli před ním dveře svých domů i duší. Tak se mu vedlo. Vidíme Ježíše obklopeného chudáky, rybáři, celníky, vykřičenými ženami, vidíme kolem něho obyčejné lidi, kteří neměli do ničeho co mluvit, občas se kolem něho motal zklamaný nebo netrpělivý horlivec, který se nemohl dočkat Hospodinova panování na zemi. Sem tam nějaký vzdělanec sledoval dění kolem Ježíše se sympatií. Tak to s Ježíšem vypadalo. Po lidsku neuspěl - neúspěšná zvěst, co přináší neúspěšný život.

A právě v této chvíli obrací Ježíš, pro nás nepochopitelně, svou tvář k nebesům a chválí Boha: *Velebím tě, Otče, Pane nebes i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a rozumnými, a zjevil jsi je malíčným. Ano, Otče, tak se ti zalíbilo.* Když to poměříme svým srdcem i svým rozumem, nemůžeme než se divit a kroutit nevěřičně hlavou nad tím, že Ježíš Hospodina chválí: za to, že neuspěl, že u těch nahoře, u těch, co rozhodují, u moudrých, rozumných i vlivných prohrál. Chválí Boha za to, že propadl u vrchnosti svého lidu, u církevních i světských knížat, neuspěl u zbožných a u vzdělaných. Nehodil se do jejich představy o Bohu, nehodil se do jejich koncepcí o tom, jak Bůh má ve svém Mesiáši jednat. Nehodil se jim svým odpuštěním, svou láskou a nadějí, kterou přinesl. Buď nečekali už nic nového, vyhovovaly jim zabetonované poměry, ve kterých se jim žilo dobře, nebo čekali jiného Krista, Mesiáše trestajícího, mocného, silného, nekompromisního krále od Boha. Takového, který zlikviduje všechny hříšníky a mizery a jim, jen jim přiřkne právo na občanství v království Božím, je spasí a potvrdí jejich bezúhonnost.

Ale pozor, tahle představa Krista, to není jen věc minulosti. Dodnes se táhne v křesťanstvu, v církvi i mimo ni tento názor, toto přesvědčení, jako nekonečné potrubí s páchnoucím plynem, který otravuje krev i srdce. Je to přesvědčení lidí, kteří si myslí, že mají Boží pravdu v kapse, že vždy přesně vědí, jak má Bůh jednat a jak rozhodne. Jsou přesvědčeni, že oni sami jsou spravedliví, lepší než druzí, že nepotřebují Boží amnestii, Boží milost, vyhlášenou z Kristova kříže, že nepotřebují odpuštění a pomoc, nebo se tak aspoň chovají. Vědí velice dobře, že Bůh musí trestat a koho musí trestat.

Ale tohle je problém nejen náboženský. Kolik lidí si o sobě myslí, že jednají vždy správně, že mají vždy pravdu, že jsou ke všem spravedliví. A když se přihodí něco nedobrého, hned dokážou ukázat prstem na toho, který to přece zavinil. Děje se tak v manželstvích, v rodinách, v zaměstnání, ve společnosti, v politice. A z takto zkypřené půdy vyrazí jako bodlák odcizenost, nesnášenlivost a nenávist narůstá. To je ta moudrost a rozumnost zbožných i bezbožných, moudrost a rozumnost pokažené církve i světa. Já mám přece všechno poznání od Boha, nebo od svého rozumu, já jsem přece spravedlivý a jednám dobře, mně nemusí nikdo nic odpouštět, já už nepotřebuji žebrat o lásku a o milost. Mně k ničemu není ten bitý Kristus, ten váš Beránek Boží, který prý snímá hříchy světa, já nemusím spoléhat na toho křižovaného Ježíše, kterého Bůh vyvedl z hrobu. U těchto lidí, kteří svým nafouklým JÁ tak zaplňují svět, že se tu už nedá ani dýchat, protože každý zabírá prostoru jak vzducholod' Zeppelin, u takových Ježíš prohrál a prohrává.

A přesto, tomu navzdory, Ježíš chválí Boha. Chválí ho, že tyto věci zjevil maličkým, že zvěst o jeho království odhalil před nemluvnaty. Nemluvnata, to jsou ti, kteří přiznávají, že na svůj život nestačí, kteří přiznávají, že potřebují ochranu a pomoc a vše přijímat z rodičovské ruky. Ježíš ty, kteří ho přijali, kteří na něho spolehli, kteří se otevřeli jeho zvěsti, jmenuje maličkými. Co je to za lidi, ti maličci, ta nemluvnata? Jistě se tu myslí nejprve na Ježíšovy učedníky, ale pak i na ten širší kruh lidí, který se kolem Ježíše shromažďoval. Tito lidé neměli povětšinou předpoklady stát se elitou. A přece, když slyšeli Ježíšovu zvěst, jeho pozvání a povolání, porozuměli a šli za ním. Byli to lidé většinou nepříliš významní. Ale nejen to. Oni se cítili chudí před Bohem. Lépe než kdokoliv jiný poznali, že člověk před Bohem nic není a nic nemá. A tak je to dodnes. Ti maličci, to jsou lidé, kteří poznali, že ani vnitřní zajištění ani vnější jistoty je nezachrání a nedají jim smysluplný život. Vědí, že vposledu nemohou spoléhat ani na své vědění, ani na svůj majetek, ani na svoji duchovní úroveň, ani na svoje peněženky, ani na své postavení, ani na svou morálku. Poznali, porozuměli a přijali pro sebe to, co dělá Bůh Otec na tomto světě skrze svého Syna. A poznali to nejen jako diváci a posluchači, jako konzumenti duchovních pochoutek, ale jako ti, kteří byli do tohoto

Božího jednání vtažení Ježíšovým slovem a jednáním. Vydali se jednoduše za ním. A při tomto Božím jednání nejde o nic menšího než o vysvobození, o záchranu, o účast na životě.

Poznali jsme my, jak tu sedíme, že v Ježíši, v tom ukřižovaném a vzkříšeném Kristu, je pomoc, pravda, odpuštění, naděje, že v něm je život? Snad ano! Nebo alespoň trochu, jinak bychom tu neseseděli. Ale jak se to stane, že nám to dění, ta událost setkání s Ježíšem dojde, že uvěříme? Asi tak, že ty naše životy, sebevědomím a pýchou nafouklé jako vzducholodě, je potřeba nejprve vypustit. My se samozřejmě bráníme, střežíme si své špuntíky, které drží naši nafouklou suverenitou, hrdostí, dokonalostí, moudrostí, význačností. Občas se podaří Pánu Bohu nebo jeho andělům odlákat naši pozornost, a už to z nás fíčí, nafoukanost se ztrácí, pýcha kamsi uletěla, prostě splaskáváme. Teprve pak, až nám naše pýcha a důležitost přestane tláčit na mozek a na srdce, jsme schopni vnímat, vnímat to podstatné, jak na tom jsme, že jsme před Bohem jen lidé s prázdnými rukama, chudí, ubozí, klopýtající, smrtelní, pomíjiví.

A právě v této chvíli, ve chvíli, kdy natvrdo poznáváme, jak si stojíme, může nám také dojít, co znamená Boží sestoupení k nám, Ježíšova cesta za námi, Kristovo utrpení a jeho vzkříšení. Teď poznáváme, jak Bůh v Ježíši bere tu naši pýchu a ubohost na sebe, jak ji dotáhne až na kříž a tam smaže, a pak v záblescích Kristova vzkříšení nám dojde, že život je Boží, že mu patříme, a on naše žití naplňuje svobodou, radostí, pokojem, láskou a mocnou nadějí, kterou ani smrt neláme. Život dostává cíl a cenu. Pak už to není rozmazlené přesvědčení, že je jedno, jak tu na světě existuji, že smrt stejně všechno spláchne. Proti tomu teď stojí víra v Boží budoucnost, v plnost pokoje, pravdy a spravedlnosti, víra v plnost a moc lásky, proti tomu stojí Boží budoucnost, která se v tom Ježíši prodrala alespoň dotyky až k nám.

Na toto Boží jednání v Kristu Ježíši, na jeho vítězství, které je nám připsáno k dobru, nelze odpovědět jinak než chvalozpěvem. Nenaříkejme, nefňukejme, ale chvalme Boha. A s touto chválou a vírou smíme vyrazet do světa, k těm, kteří ještě nemají důvod k chválení, a učít je zanotovat si „Vítězi k poctě zpívejme, chválu vzdávejme“. A třeba i k těm Zeppelinům, upouštět jim trochu tu

nafouklost, která jim tlačí na plíce, aby se mohli nadechnout a přidat se k chvalozpěvu maličkých. Amen

MODLITBA

Chválíme tě, Bože, tebe, který jsi nám v Ježíši Kristu otevřel cestu k sobě samému, k životu, k lásce a mocné naději. Buď ti za to, Otče náš, dobrořečení, čest a sláva na věky. Amen

PÍSEŇ č. 667 Vítězi k poctě zpíváme

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Kriste Ježíši, přiznej se ke všem, kdo tě dnes oslavují a chválí. Dej, ať chvála tebe mění lidská srdce i svět. Dej sílu těm, kdo nesou evangelium o tvém vítězství lidem. Zabraň tomu, že by se tvé evangelium překrucovalo, zlehčovalo i zneužívalo neodpovědným jednáním i slovem, přemáhej falešná učení a krácení radostní zvěsti.

Dej, ať tvoje církev tvoří mosty mezi lidmi, národy a státy, ať pracuje k dorozumění mezi rozněvanými a nepřáteli. Prosíme, buď svým Duchem s těmi, kdo trpí pro nespravedlnost, kdo žijí v oblastech, kde se válčí, kdo jsou hladoví, opuštění, nemocní. Prosíme, vzbuzuj lásku, potěšuj zarmoucené, uzdravuj nemocné, pozdvihuj k naději zoufalé.

Pane, držíš svou mocí svět, aby neupadl do chaosu a zkázy. Kriste Králi, prosíme tě za všechny, kdo nesou odpovědnost za veřejné věci, za lidskou důstojnost, spravedlnost a mír. Dej, aby své moci nezneužívali, ale zastávali se všech, kdo trpí bezpráví. Čekáme tvé království a voláme k tvému Otci: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jako vyvolení Boží, svatí a milovaní, oblecte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru a trpělivost. Snášejte se navzájem a odpouštějte si, má-li kdo něco proti druhému. Jako Pán odpustil vám, odpouštějte i vy. Především však mějte lásku, která všechno spojuje k dokonalosti. A ve vašem srdci ať vládne mír Kristův, k němuž jste byli povoláni v jedno společné tělo. A buďte vděční. Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vší moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. Všechno, cokoli mluvíte nebo děláte, čiňte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci. (Ko 3,12-17)

POŽEHNÁNÍ

Milost vám a pokoj od toho, který je, který byl a který přichází, i od Ježíše Krista, věrného svědka, prvorozeného z mrtvých a vládce králů země. Jemu, jenž nás miluje a svou krví nás zprostil hříchů a učinil nás královským kněžstvem Boha, svého Otce – jemu sláva a moc na věky. Amen

PÍSEŇ č. 163 Hospodin sám národů Bůh

MODLIT SE – JAKO?

VSTUPNÍ SLOVA

*Ztišením sluší se tebe chválit, Bože na Sijónu, plnit tobě sliby.
– Blaze tomu, koho přijmeš, aby směl přebývat při tvých
nádvořích. Tam se budem sytit dary tvého domu. (Ž 65,1.5)
Amen*

PÍSEŇ č. 86 Nakloň, Pane, svého ucha

MODLITBA

Pane Bože náš, děkujeme za možnost být v tomto společenství, ve kterém jsme pospolu jako částka tvého lidu, tvé církve – ve jménu Pána Ježíše Krista. Děkujeme, že se zde můžeme vzdělávat a radovat z jeho evangelia. Prosíme, otvírej svým Duchem naši mysl i srdce, abychom tu nebyli nadarmo, ale zakusili tvé požehnání. Abychom opravdu slyšeli zvěst Písma jako Slovo tvé božské moci a pomoci. Jako Slovo, které nás vyučuje tvé Pravdě, které napomíná a kárá, ale i těší a povzbuzuje. Prosíme, zbavuj nás zlých pokušení, která vedou k rozdvojenosti života před tebou, a čiň si z nás svůj lid, poslušný tvých přikázání a ochotný k následování cesty Pána Ježíše jako jediného Mistra a Spasitele. Dej, abychom v oddanosti vůči poselství tvého evangelia zakoušeli i radostné obecenství tvých svědků; a abychom mohli vydávat dobré svědectví i před lidmi kolem nás, uprostřed bídy světa, v němž žijeme. Pomož nám, dobrý Pane, ať se z nás jako pozorných posluchačů, kteří očekávají na tvé Slovo, stávají i jeho ochotní činitelé, svědkové tvé pravdy. Tobě, Pane Bože náš, Otče, Synu i Duchu svatý, buď čest i sláva na věky věků. Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

Z Písma svatého budeme číst novozákonní oddíl z Evangelia podle Lukáše, a to z 11. kapitoly, verše 1. až 4.:

PÍSEŇ č. 496 Kam chvátáš, srdce mé

KÁZÁNÍ

Základem našeho zamyšlení jsou slova prosby, která nám již zazněla v prvním biblickém čtení: z Evangelia podle Lukáše, kapitoly 11., verše 1.:

Pane, nauč nás modlit se, jako tomu učil své učedníky i Jan.

Bratři a sestry, první část oné dávné prosby, vznesené na Pána Ježíše z kruhu jeho učedníků – již skoro před 2000 lety – je dodnes zcela aktuální. Nepotřebujeme i my, dnešní učedníci, takto znovu prosit? Umíme se správně modlit, právě jako ti, kdo se pokládají za věřící křesťany? Nevrací se mnohým z nás tato myšlenka do našeho bolavého svědomí, když se někdy večer před usnutím snažíme soustředit na modlitbu, ale roztěkané myšlenky nám stále utíkají někam jinam? Nemusíme denně zápasit se svou mnohou vnitřní rozptýleností, která bývá překážkou našich modliteb? Ale v takové situaci se bohudík můžeme vždy ještě obracet – jako k záchranné pomoci – k Modlitbě Páně, Otčenáši, jako ke vzorové orientační modlitbě, kterou máme stále zakotvenu v paměti. A ta nám pomáhá k obnovenému modlitebnému soustředění.

Připomeňme si, že my, evangelíci, známe Modlitbu Páně nazpaměť podle podání Matoušova evangelia, kde je zaznamenána v rámci „Kázání na hoře“ (Mt 6,9-13). Tam je uvedena na závěr širšího výkladu o správném způsobu modliteb, a to jako vzorová modlitba, s níž se Boží věrní mohou obracet k Bohu jako k nebeskému Otcí: „Otče náš, který jsi v nebesích...“ (Při našich bohoslužbách se takto modlíme většinou stále ještě podle znění Kralické bible. V novém Ekumenickém překladu již jsou malé odchylky – se zřetelem ke znění některých dalších rukopisů Nového zákona.)

Dnes však je před námi text Modlitby Páně podle podání Lukášova evangelia (L 11,1-4), jak jsme si jej připomněli v prvním biblickém čtení. Toto lukášovské znění Otčenáše, zvláště podle

ekumenického překladu, nám však zní dost podivně. Je kratší než u Matouše, a také znění některých proseb je jiné. U Lukáše je však tato modlitba uvedena i ve zcela zvláštní souvislosti. Za Pánem Ježíšem, který právě skončil své modlitby, přichází jeden z jeho učedníků s prosbou, kterou začíná slovy: *Pane, nauč nás modlit se*, což je jistě dobře pochopitelné. Ale on hned pokračuje i se svým zvláštním odůvodněním: *jako tomu učil své učedníky i Jan*. Je míněn Jan Křtitel, který však už tenkrát nebyl mezi živými, protože se stal obětí zvůle rodiny krále Herodes. Onen dovětek učednickovy prosby je zde překvapivý právě svým nasměrováním: „jako učil modlitbám i Jan (Křtitel) své učedníky“. Vždyť i ti první učedníci Páně se tehdy jistě pravidelně modlili jako ostatní židé; nejméně základní modlitby – ráno, v poledne a večer, jak to předepisoval mojžíšský Zákon. Ale nyní žádá onen horlivý učedník Páně jakoby něco navíc: „Nauč nás to, Pane, podobně jako je tomu u učedníků Jana Křtitele, tvého významného předchůdce!“ Jako by nyní šlo tomuto snaživému žadateli o nějaké zvláštní modlitby, které by pak mohly vyznačovat i kruh Ježíšových učedníků jako okruh zasvěcenců okolo svého učitele. Anebo mu šlo alespoň o způsob většího zviditelnění jejich učednického kruhu na veřejnosti? Zde si můžeme připomenout situaci zmíněnou u Matouše 9,16, kdy sami Janovi učedníci přišli za Ježíšem v otázkou, proč se jeho učedníci nepostí tak jako oni, že se takto o nich méně ví. Janovi učedníci se asi uměli podobně zviditelňovat i svými modlitbami, jinak by se na ně nemohl tento náš učedník Páně odvolávat. Je možné, že zde šlo též o zájem dalších učedníků Páně, projevovat se víc na veřejnosti i svými modlitbami, a tak si získávat větší pozornost a vážnost u lidí.

Je ovšem otázkou, jaký asi druh modliteb Janových učedníků mohl mít na mysli onen prosebník, když přišel s požadavkem „modlit se jako oni“, jako ti od Jana Křtitele? Šlo mu snad opravdu o modlitby zcela mimořádné, vzbuzující respekt a obdiv druhých? Třeba o modlitby spojené s různým žehnáním, až i snad uzdravováním nemocných? Anebo naopak o modlitby spojené se zlořečením, až i zaklínáním? Tak jako Janovi učedníci? Ani způsob negativního typu modliteb zde nelze vyloučit, jak o tom dodnes svědčí i „janovské“ kumránské texty, objevené v šedesátých letech minulého století

v jeskyních za Mrtvým mořem. V nich se prý dochovaly i modlitby z tradice Janových učedníků, z nichž některé byly zloajně zaměřeny na kněze v jeruzalémském chrámu. Ale ani tomu se nemusíme divit. Vzpomeňme na příběh zaznamenaný právě u Lukáše (L 9,51n), že ani učedníci Páně nebyli vzdáleni podobného pokušení – prosit za zlé věci. Když byli v jedné samařské vesnici pohoršeni odporem tamních lidí, chtěli na ně dokonce „přivolat oheň z nebe, aby je zahubil“. A Pán je musel pokárat slovy: „Nevíte, jakého jste ducha. Syn člověka nepřišel lidi zahubit, ale zachránit.“ A podobnou reakci Páně slyšíme vlastně i nyní zde, právě ve způsobu jeho odpovědi.

Ať už tedy mohl být záměr oné prosby „Pane, nauč (i) nás modlit se“ jakýkoli, Pán Ježíš hned usměrnil – jak onoho prosebníka, tak i ostatní učedníky – a ve své odpovědi ukázal na správný přístup k modlitbám i na jejich základní pojetí; na to, oč v modlitbě jde. A tak si to ještě znovu připomeňme: „Odpověděl jim: Když se modlíte, říkejte: Otče, buď posvěceno tvé jméno. Přijď tvé království. Staň se tvá vůle jako v nebi, tak i na zemi. Náš denní chléb nám dávej každého dne. A odpusť nám naše hříchy, neboť i my odpouštíme každému, kdo se provinil proti nám. A nevydej nás do pokušení, ale vysvobod' nás od zlého.“ Je to zcela jasné: oproti snaze o ostentativní a všelijak účelové modlitby slyší nyní učedníci návod k modlitbě v pravém kristovském duchu: v bázni Boží a v pokorné kajícínosti a smířlivosti. Ne modlit se „jako jiní“, ve snaze o různé zviditelnění, ale tak jako jejich Pán a Mistr – sám poslušný Syn nebeského Otce.

Tímto svým příkladem modlitby tedy Pán Ježíš odmítl jakýkoli způsob okázalých a zviditelňujících modliteb, a zajisté i modliteb negativního zaměření. Jeho učedníci se nemohou modlit proti někomu! Nemohou se obracet k Bohu a prosit za zlé věci. – Nelze se divit, že když evangelista Matouš řadil Modlitbu Páně do širšího souboru Kristova „Kázání na hoře“, že k ní předeslal i tvrdou kritiku Páně proti veškerému zviditelňování pomocí modliteb. To jsou přece ona známá slova: „A když se modlíte, nebud'te jako pokrytci; ti se s oblibou modlí v synagógách a na nárožích, aby byli lidem na očích; amen, pravím vám, už mají svoji odměnu. Když ty se modlíš, vejdi do svého pokojíku, zavři za sebou dveře a modli se ke svému Otci, který zůstává

skryt...“ (Mt 6,5n). Takový „pokojík“ si ovšem můžeme pro sebe nacházet i při společných shromážděních.

Podle evangelisty Lukáše je tedy Modlitba Páně, Otčenáš, jasnou odpovědí na učednickou snahu „modlit se jako“ – jako někteří jiní, podle jejich způsobu. Máme-li se tedy i my modlitebně orientovat ve smyslu správného „jako“, tedy jediné podle Modlitby Páně a podle příkladu samého Pána Ježíše Krista, který se i v poslední hodině života modlil přímluvnou prosbou: „Otče, odpusť jim..!“ Snažme se tedy modlit podle vůle Páně – j a k o „v jeho duchu a pravdě“ (J 4,24). A v naději, že on sám chce nám být přítom nápomocen svým Duchem, jak nám o tom svědčí apoštol Pavel: „Ten Duch přichází na pomoc naší slabosti“ i tehdy, kdy „ani nevíme, jak a za co se modlit, ale sám ten Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkáním – podle Boží vůle“ (Ř 8,26-27). To buď i naším velkým povzbuzením k upřímným modlitbám v jeho jménu. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme, že nás v svědectví svého Slova učíš i způsobu pravé modlitby. Děkujeme za příklad tvé modlitby, která se může líbit nebeskému Otci a která nás i spojuje v pevný kruh tvých učedníků a následovníků. Prosíme, zmocňuj nás svým svatým Duchem, abychom v pokoře srdcí usilovali o modlitby, které by sloužily ke cti a chvále tvého jména. Amen

PÍSEŇ č. 382 Nadchni, Pane, nás svou láskou vřelou

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Otče nebeský v Pánu Ježíši Kristu, obracíme se k tobě v naději, že jsi s námi po všechny dny až do skonání světa a že se k nám znáš i v našich těžkostech, bolestech a nemocech, až i v údolí stínu smrti. V tuto chvíli prosíme přímluvně za ty, kdo zvlášť potřebují tvoji

otcovskou lásku a pomoc: za ty, kdo jsou v různém trápení, tělesném i duševním, za ty, kdo si ve svém životě nevědí rady, kdo jsou postiženi lidskou nepřízní a zlobou, i za ty, kdo byli postiženi přírodními katastrofami a octli se v ohrožení života. Prosíme, zjevuj i při nich své milosrdenství, posiluj je v jejich soužení; a dej i nám sílu, abychom jim podle svých možností mohli být nějak ku pomoci. Svě přímlyvy uzavíráme v Modlitbě Páně: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Mějme v Pána pevnou důvěru, že nás slyší, kdykoli o něco požádáme ve shodě s jeho vůlí. A víme-li, že nás slyší, pak i víme, že to, co máme, jsme dostali od něho. (1J 5,14-15)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží i pomoc Ducha svatého necht' zůstávají se všemi námi. Amen

PÍSEŇ č. 519 Přihotov se, duchu můj (7-8)

VSTUP DO KRÁLOVSTVÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Dobrořečit budu Hospodinu v každém čase, z úst mi bude znít vždy jeho chvála. O Hospodinu mluv s chloubou, moje duše, ať to slyší pokorní a radují se. Velebte Hospodina se mnou, vyvyšujme spolu jeho jméno. (Ž 34,2-4) Haleluja!

PÍSEŇ č. 355 Kristus má v rukou celý svět

MODLITBA

Otče náš nebeský! My spíše prohráváme než vítězíme. I minulý týden byl ve znamení mnohých porážek. Nedovedli jsme splnit leckterá předsevzetí, která jsme si dali, a zůstali jsme mnoho dlužni tobě i našim bližním. A ty jsi přece nevymazal naše jména z knihy živých a slyšíš ustavičné přímlyvy, kterými za nás prosí tvůj Syn. Proto můžeme být zde, proto tě můžeme společně oslavovat. Proto tě chceme prosit o tvé milosrdenství pro nás, pro všechny křesťany i pro celý svět. Prosíme za všechny smutné a unavené mezi námi i na celém světě. Vyslyš nás pro Krista Ježíše, našeho Pána. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Vyslechněte první čtení z Písma svatého, jak je zapsáno v proroctví Ezechiele, v kapitole 36., ve verších 24. až 28.:

Vezmu vás z pronárodů, shromáždím vás ze všech zemí...

PÍSEŇ č. 8 Vstříc tobě, Bože, celá země plesá

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které bude i základem kázání, je z Evangelia podle Jana, z kapitoly 3., od verše 1. do 13.:

Mezi farizeji byl člověk jménem Nikodém...

V církevních dějinách se ujal pojem nikodemismus. Označuje se jím skrývaná, tajná solidarita lidí, kteří se v nesnadných dobách neodvážili veřejně přiznat ke křesťanství.

Nikodém skutečně přišel za Ježíšem v noci. Mohla to být opatrnost, která se nechce kompromitovat v kruhu duchovní i společenské aristokracie, z níž pocházel. Ale rabíni rádi studovali Zákon v noci, kdy se mohli soustředit a nebyli rušeni. Snad chtěl mít v té noční chvíli Nikodém Ježíše zcela pro sebe. Jan, který dává svým výpovědím několikerý význam, chtěl asi říci: Nikodém přišel, aby v temnotě noci našel světlo. O jaké světlo mu šlo?

Nikodém to sám nevysloví. Ale Ježíš, který ví, co je v člověku, o tom začne sám řeč. V nočním rozhovoru půjde o vstup do Božího království. A odpověď na tuto skrytou otázku čeká od Ježíše z Nazareta. Ať už byl bázlivý či opatrný nebo nebyl, v jedné věci měl dost odvahy, která není samozřejmá u člověka jeho typu a postavení: Dovedl si přiznat, že není vlastníkem pravdy, dovedl odejít od těch, kdo „z živého Božího slova nadělali theologické paragrafy“ (švýcarský teolog Leonhard Ragaz), a dovedl přijít za Ježíšem, který na něho udělal silný dojem svými mocnými činy. Je ochoten mu přiznat jedinečnost mezi učiteli Zákona, i to, že je s ním Bůh. Ale toto přiznání je opatrné; skrývá se za ostatní: „Mistře, víme.“ Nebo snad opravdu bylo už tehdy v sedmdesáticenné veleradě více těch, kdo s Ježíšem tajně sympatizovali? (J 7,48) Ale co je to platné?

Ježíš řekne Nikodémovi nejprve, které dvě věci cestu do Božího království neotevívají. Nestačí dát se Ježíšem, jeho činy nebo jeho zásadami jenom okouzlit. Ježíš nepochybně na Nikodéma zapůsobil. A od té doby je na Ježíši cosi přitažlivého, co probouzí zájem i v nepříznivých dobách a navzdory nevěrnému a neinspirujícímu působení církvi. Je to vlastně zázrak, že se znovu a znovu probouzí zájem o Ježíše Krista, i když ho nazývali „jedem

z Judey“ (básník Josef Svatopluk Machar) nebo mu upřeli historickou realitu a udělali z něho mythos. A začali s tím někteří tzv. bohoslovci v předminulém století. On přece inspiruje a bude inspirovat hudebníky a malíře; z něho vždy budou sršet jiskry, zapalující akce sociální i drobná všední rozhodnutí lásky a pomoci.

Ježíš přitahuje a bude přitahovat. Ale Ježíšova přitažlivost ještě Boží království neotevívá. Neotevívá je ani ochota přiznat Ježíši určitou velikost nebo jedinečnost. Boží království neotevívá ani učenost ani informovanost, jakou Nikodém nepochybně měl. Všecky ty informace, které Nikodém získal studiem Pisma svatého, všechny výklady zákoníků i všechny zprávy i Ježíšových činech, které na něho tak zapůsobily – to všechno se může stát ztuhlým systémem a bariérou. Člověk si může i z duchovních informací vytvořit představu, co je možné a co možné není. Co se nám zdá nemožné, neskutečné, přehnané, to prostě odmítáme. A tím si uzavíráme cestu nejen do Božího království, ale i k novým věcem v nás a kolem nás. Neboť Boží království je kousíček světa Božích možností ve světě našich možností.

Ale Ježíš neupozornil jen na cesty, které do Božího království nevedou. On otevřel i bránu, která do něho vede. A nad tou bránou je napsáno vzácné slovo ZNOVUZROZENÍ. Dvakrát se ozve v přečteném textu (3.7). Vzápětí je Pán Ježíš objasní obrazem „narození z vody a z Ducha“ nebo „narození z Ducha“. „Voda“ tu nepochybně znamená očištné odpuštění minulosti (srov. Ez 36,24nn). Ale nemůžeme zůstat jen při odpuštění; mohlo by docházet k opakování starých chyb. S „Duchem“ má do života vstoupit nová síla, která uschopňuje k tomu, co by člověk sám nedokázal. Tato obnova je tak radikální, že se zdá, jako by se zrodil nový člověk. To se děje tehdy, jestliže si Pána Ježíše nade všechno zamilujeme a dovolíme-li mu, aby vstoupil do našeho života. Tak se stáváme občany Božího království.

To působí Duch svatý. Je jako vítr: nevidíme jej, nevíme, odkud přichází a kam se ztrácí. Ale zřetelně můžeme pozorovat jeho stopy na lánu vlnícího se obilí nebo jeho sílu na plachtách lodí či jeho následky na vyvrácených stromech. Křesťanský způsob života pod vlivem Ducha Božího by měl být přesvědčivý argument pro realitu křesťanské víry.

Vedle znovuzrození a vedle života pod vlivem a vedením Ducha Ježíš upozorní Nikodéma na třetí stupeň ke vstupu do Božího království; je jím „přijímání“ toho, o čem Ježíš přišlý z nebe vydává svědectví, nebo jiným slovem řečeno: víra. Víra si jistě musí mnoho věcí ujasnit, chce-li se druhým sdělit nebo má-li se bránit proti námitkám. Ale Ježíš očekává od svých učedníků odhodlání vyzkoušet na sobě nosnost křesťanské víry. Nepodceňujeme intelekt, ale pochopení není všechno; co by bylo platno všechno chápat a všemu rozumět, ale neodvážit se cestou Kristovou jít, nezkusit prakticky žít pro druhé, neotevřít svůj úzký obzor pro hledání a nouzi druhých lidí!

Nikodém přišel na správnou adresu. Chtěl si podiskutovat o Božím království. Ale ono je mimo dosah našich úvah. Učinil správně, že vyslovil své rozpaky a námitky (4,9). Ale učinil víc, že si je dal vyvrátit a rozptýlit nebeským Zjevovatelem Ježíšem Kristem (11nn). Pro své znovuzrození učiní nejvíce ten, kdo na sebe nechá působit Krista, kdo na sobě nechá Kristem vykonat ten div: Kdo si dá všechno odpustit a otevře se pro Ducha svatého. Kdo se pokusí o první krůčky za Ježíšem.

Nemusí všemu hned rozumět. Jistě aspoň devadesát devět procent lidí, kteří užívají léky, nevědí, jaký proces probíhá v jejich organismu pod vlivem chemického složení tabletek. Jistě aspoň devadesát devět procent lidí, kteří se dívají na obrazovku, nedokážou pochopit a vysvětlit, co se vlastně v přístroji odehrává. A přece neznalost neoslabuje účinnost léků ani nepřekáží pozorovat přenos v televizi. Právě tak není nutné umět napřed všechno pochopit a vysvětlit, a teprve potom mít užitek z Kristova odpuštění a z působení Ducha svatého. Pro začátek stačí chtít se mu vystavit, chtít za ním jít, chtít něco z jeho slov uskutečnit. Tak člověk vstoupí do silového pole Kristova vlivu, kde působí jeho síla, obnovující život. To pochopil Petr, když později vyslovil: „A my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi ten svatý Boží“ (6,69).

Ani onen noční rozhovor nezůstal bez ovoce. Ještě se s aristokratem Nikodémem v Evangelii podle Jana dvakrát setkáme. A uvidíme, jak bude dozrávat k vyznání slovem (7,50) i odvážným činem (19,39). I kdyby to první přiblížení k Ježíši bylo neujasněné, rozpačité, bázlivé – on už se postará o to, abychom byli jiní. Neboť

„znovuzrození“ znamená vlastně „zrození shůry“, tj. od Boha a jeho mocí. Amen

MODLITBA

Náš Pane, prosíme tě, ve své neskonale milosti konej dílo záchrany i při nás. Myslíme na svůj život, na to, co vychází od nás samých, a prosíme za tvé odpuštění. Myslíme na to, co je před námi, a prosíme, veď nás svým Duchem a tvoř v nás jeho ovoce. Amen

PÍSEŇ č. 399 V sjetí tomto pravme sobě (1-7)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, ve jménu Pána Ježíše Krista prosíme nejprve za všechna ta místa, kde tvé Evangelium zapustilo kořeny a roste. Prosíme za sbory a církve, kde se lidé shromažďují kolem tvého Slova, naplň naše konání svým Duchem. Dej věrné zvěstování, vděčné naslouchání i ustavičnou připravenost jít cestou Ježíše Krista. Nedopusť, aby se tvé svátosti změnily v pouhé obřady, necht' tvoje blízkost, Pane Ježíši Kriste, působí stále novou duchovní obnovu, ve společenství církve i ve světě.

Uvědomujeme si, náš Pane, jak velice tě potřebujeme. Tebe, tvoji blízkost, tvoji pomoc, tvoji spásu. Potřebujeme ji pro sebe sama, pro druhé, pro naši zem, pro celý svět.

Myslíme na bolesti a trápení našeho světa. Na všechna taková místa, kde je zášť a zloba, kde se celé skupiny lidí dostaly do osidel nesmiřitelného fanatismu, kde nenávist přerostla v zabíjení. Je nám smutno, když zprávy o takovém jednání přicházejí z různých konců světa. Prosíme, žehnej všem, kteří usilují o nápravu, kteří do všech takto bolavých míst přinášejí pomoc. Dej jim k tomu sílu, trpělivost i moudrost, i potřebnou citlivost.

Ale myslíme i na to, kolikrát se právo a spravedlnost opouští i v naší zemi. Jak často se jeden raduje z neštěstí druhého, jak se pomluva a křivé obvinění stávají běžnou věcí, jak už opět účel světlí prostředky. Kolik z těch věcí známe docela zblízka, nejedno símě zla proniklo i do našeho života. Prosíme: Smiluj se nad námi.

Přiznej se ke všem, kteří neztrácejí povědomí o tom, co je dobré, a při svém každodenním rozhodování se chtějí držet tvé spasitelné pravdy. Přiznej se ke všem, kteří nedbají na posměch a usilují jít cestou víry, lásky a naděje, cestou pravdy a milosrdenství. Čekáš to i od nás, protože i nás jsi povolal za své učedníky. Nechť se moc tvého Ducha, který tvoří nové věci, projeví i při nás.

Před tvoji tvář v tiché modlitbě přinášíme své vlastní nesnáze i starosti a trápení svých blízkých... Společně se modlíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Když jste nyní přijali pravdu a tak očistili své duše k nepředstírané bratrské lásce, z upřímného srdce vytrvale milujte jedni druhé. Vždyť jste se znovu narodili, nikoli z pomíjitelného semene, nýbrž z nepomíjitelného, skrze živé a věčné slovo Boží. (1Pt 1,22-23)

POŽEHNÁNÍ

Budiž zřejmé při služebnících tvých dílo tvé a okrasa tvá při synech jejich Amen

PÍSEŇ č. 401 Církev svou svatou obecnou (1-5)

U LIDÍ JE TO NEMOŽNÉ, ALE NE U BOHA

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Zaplesejte, spravedliví, Hospodinu, přímým lidem sluší se ho chválit. Hospodinu vzdejte chválu při citaře, zpívejte mu žalmy s harfou o deseti strunách. (Ž 33,1-2) Amen

PÍSEŇ č. 33 Rozveselte se v Hospodinu

MODLITBA

Hospodine, náš milostivý Otče, chválíme tě a oslavujeme svým zpěvem a chceme tě také chválit a oslavovat svými slovy, ať jsou jakkoli neumělá. Svou řečí nikdy nedokážeme vystihnout, jak velká je tvá moc a dobrota, spravedlnost a laskavost. Jedině díky tomu, že ses nám dal poznat ve svém Synu, víme, jaký jsi. Ty nás vysvobozuješ ze zajetí hříchu a smrti, dáváš nám šanci začínat znovu, pomáháš nám nacházet v životě ten správný směr. Prosíme tě, odpusť nám, jestliže jsme někdy podlehli pocitu, že teď už nemůžeme sejít z cesty, že teď už to u tebe máme jisté. Vyznáváme, že tomu tak nikdy nemůže být, že se neustále dopouštíme chyb vůči tobě i vůči svým bližním, aniž si to někdy uvědomujeme. Prosíme, posiluj svým Duchem naši víru v tebe, naši naději na příchod tvého království a naši lásku k druhým lidem. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Slyšte slova zapsaná u proroka Zacharjáše, v kapitole 8., ve verších 1.-8.:

I stalo se slovo Hospodina zástupů. "Toto praví Hospodin zástupů: Horlím pro Sijón..."

KÁZÁNÍ

Slyšte slova zapsaná v Markově evangeliu, v kapitole 10., ve verších 23.-31.:

Ježíš se rozhlédl po svých učednících a řekl jim: „Jak těžko vejdou..“

Milé sestry a bratři. Peníze otvírají dveře téměř všude. Ale existují také místa, kde se penězi platit nedá. Asi je nám všem jasné, že do Božího království si vstupenku koupit nemůžeme. Je však poněkud zarážející, když Ježíš před svými učedníky pronese: *Jak těžko vejdou do Božího království ti, kdo mají bohatství!* Co tím Ježíš myslí? Je snad majetek sám o sobě špatný? Je bohatství nějaký hřích, který brání vstoupit do Božího království?

Všimněme si, že Ježíš neříká ta slova bez souvislosti. Reaguje jimi na setkání s jedním bohatým člověkem, který se jej otázel: “Co mám dělat, abych získal podíl na věčném životě?” Již od malička prý dodržuje všechna přikázání, žije hezky spořádaným životem. Ten muž snad očekával, že ho Ježíš pochválí a ujistí: “Už nemůžeš dělat víc. Svou budoucnost máš jistou.” Ale Ježíš mu řekl: “Jedno ti přeci jen chybí. Jdi, prodej všechn svůj majetek, rozdej chudým a pak přijď za mnou.” Něco takového však bylo pro onoho muže nepředstavitelné, neboť měl mnoho majetku. A tak se svěšenou hlavou odešel.

Právě po jeho odchodu si Ježíš povzdychl: “Jak těžko vejdou do Božího království ti, kdo mají bohatství!” Majetek nám vstup do Božího království vůbec neulehčuje, ale naopak ztěžuje. Svazuje nás totiž obavami, abychom z něj nevydali příliš mnoho, svazuje nás touhou mít ještě víc. A tyto obavy a touha často zvítězí nad pozváním následovat Ježíše. Vždyť Ježíš vyzývá ke zcela opačnému jednání: Nestrachujte se o své zabezpečení, neukládejte si poklady na zemi. Jestliže stavíme majetek na první místo svého žebříčku hodnot, pak už nám pro Ježíše nezbyvá místo. Sami si tak zavíráme dveře Božího království. To už je snazší, aby se velbloud protáhl uchem jehly, než aby člověk lpící na majetku vešel do Božího království.

Tím Ježíšova řeč nekončí. Kdyby končila, učedníci by asi zůstali v klidu. Ježíš se však nyní obrací přímo na ně: *Dítky, jak těžké je vejít do království Božího*. Zde již není řeč jen o těch, pro něž jsou peníze tou rozhodující životní normou. Pronesená slova míří přímo na učedníky. A stejně tak se týkají každého z nás, ať už máme k majetku jakýkoli vztah. Znamenají: Do Božího království se nelze dostat beze všeho. Vstup do Božího království je velmi těžký, a to nejen pro bohaté - pro ně obzvlášť, ale vůbec pro každého. Proto se učedníci tolik vyděsili a ptají se: *Kdo tedy může být spasen?* Začíná v nich hlodat nejistota a hromadí se otázky: Jsou tedy i jiné překážky, které nám brání získat život věčný, které nás vzdalují od Boha? A jaké? Jaké podmínky musíme splňovat, abychom měli jistotu, že se před námi dveře nebeského království nezavrou?

Ovšem Ježíš nepodává žádný výčet podmínek spasení. Jeho odpověď zklame každého, kdo by chtěl mít celý svůj život pod kontrolou, ve svých rukách. Zklame každého, kdo si je neotřesitelně jistý svou vírou a morální dokonalostí. Svými slovy šokuje nejen ty, kdo pro peníze odsouvají vše ostatní na vedlejší kolej, ale také ty, kdo s majetkem nakládají bohulibým způsobem a domnívají se, že se tak u Pána Boha pojistili. Ježíš totiž odpovídá: *U lidí je to nemožné*. Spásu si nemůžeme zasloužit svým vzorným jednáním. Nemůžeme si ji zajistit ani žádným jiným způsobem. U lidí je to prostě nemožné.

Ale ne u Boha, pokračuje Ježíš. To, co přesahuje naše lidské možnosti, není u Boha vyloučeno. *U Boha je možné všechno*. Tak jsme to slyšeli i v našem prvním čtení z proroka Zacharjáše: I když se to pozůstatkům izraelského lidu zdálo nemožné, prorok jim ohlašuje, že Bůh zachrání svůj lid. Je to v jeho moci. A v jeho možnostech je i mnoho jiných věcí: Ježíšovy učedníky, kteří leccos nechápali a dokonce Ježíše zapřeli a opustili, přivedl Bůh k novému následování. A také s kýmkoli z nás může učinit to, co bychom sami ze sebe nikdy nedokázali. Tu možnost nám otevřela smrt jeho Syna, který na sebe vzal naše hříchy. Díky jeho vzkříšení se nám otevřela brána Božího království. Proto už nemusíme mít strach, že sami nedosáhneme na kliku nebeských dveří. Vždyť u Boha je možné všechno. Je to Bůh sám, kdo nám otvírá a vychází vstříc.

Učedníkům však Ježíšova obecná odpověď nestačí. Chtějí slyšet zcela konkrétní řeč: jak to bude právě s nimi. Proto Petr Ježíšovi připomíná: *Hle, my jsme opustili všechno a šli jsme za tebou*. On sám se svým bratrem Ondřejem kvůli Ježíšovi odešel od svých rybářských sítí. Bratři Zebedeovi zas neváhali opustit svého otce. A Matouš, povoláním celník, dokonce zanechal svého výnosného řemesla. „Jen se na nás, Ježíši, podívej, co všechno jsme kvůli tobě nechali plavat. Taková oběť by si přece zasloužila slova uznání. Co víc jsme mohli udělat? Vždyť na rozdíl od onoho bohatého mládence jsme se pro tebe zřekli úplně všeho. Tak nám řekni, co s námi bude?“

Petrova slova znějí snad až příliš vychloubačně. Ale každý člověk potřebuje někdy slyšet ujištění, že jeho počínání má smysl. A tak i Petr chce slyšet, že cesta, kterou si s ostatními učedníky zvolil, je správná. Proto Ježíš Petra nenapomíná, ale ujišťuje jej, že se vydali správným směrem. Přestože v běžném pohledu vypadá cesta následování jako ztráta, Ježíš ukazuje, že tato ztráta je naopak ziskem: *Amen, pravím vám, není nikoho, kdo opustil dům nebo bratry nebo sestry nebo matku nebo otce nebo děti nebo pole pro mne a pro evangelium, aby nyní, v tomto čase, nedostal spolu s pronásledováním stokrát více domů, bratří, sester, matek, dětí i polí a v přicházejícím věku život věčný*. Následováním Ježíše sice učedníci mnohé ztratili. Ale již v tomto čase získali společenství bratří a sester, které je podrží, když na tom budou zle. Rozhodli se pro takový způsob života, k němuž se v posledním čase přizná sám Bůh.

Jak vypadá následování Krista dnes? Máme snad po vzoru Ježíšových učedníků odejít od rodin a skončit na ulici, abychom pak dostali mnohem víc? Někteří křesťané to tak chápali a dokonce také činili. Ale všimněme si, že Ježíš zde nehovoří v podmiňovacím způsobu: *Jestliže opustíte své domy a rodiny, pak dostanete stokrát víc*. Nepožaduje po nás, abychom po vzoru učedníků odcházeli z domova, od svých manželů a dětí. Ježíš zde pouze konstatuje skutečnost: *Vy, kdo jste mě přijali a následovali mě, nepřijdete zkrátka. Dostanete stokrát víc*. Jednání učedníků proto nechápejme jako podmínku spasení. Bůh nám dává svou milost, aniž bychom splňovali jakékoli podmínky.

Následování učedníků je nám modelovým příkladem, který sděluje: Ti, kdo mají ve svém životě na prvním místě Krista, nelpí na majetku ani nežijí jen pro svou rodinu. Leccos přitom ztratí, ale získají mnohem víc. I když se na ně druzí dívají jako na blázny, i když jim ve světě zůstanou mnohé dveře uzavřeny, ta ztráta stojí za to. Neboť, jak říká Ježíš: *Mnozí první budou poslední a poslední první*. V Božím království neplatí lidská měřítka, ale jediné Boží míra. A ta měří úplně jinak než naše lidská společnost: ne podle stavu konta, úspěchů, atraktivitu, schopností a moci, ale podle toho, ke komu se přiklonilo naše srdce. V tom je výzva k zamyšlení nejen pro všechny bohaté, mocné a privilegované, ale pro každého z nás. A v tom je také veliká útěcha a naděje pro všechny chudé, slabé, nalomené, bezmocné a pokořené. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, v tobě se nám Boží království přiblížilo na dosah. Ty jsi pro naši záchranu přišel k nám, abychom nemuseli zůstat za dveřmi. Děkujeme ti, že nás zveš dál, ačkoli si to sami nezasluhujeme. Prosíme tě, veď nás a posiluj na cestě za tebou. Amen

PÍSEŇ č. 694 V království Božím místa dost

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Všemohoucí Bože, náš milostivý Otče, ty jsi nám ve svém Synu Ježíši Kristu ukázal tu jedinou pravou cestu k životu ve tvém království. Ukázal jsi nám, že něco pro tebe ztratit znamená, že získáme mnohem víc. Prosíme tě, uč nás moudře a odpovědně zacházet se svým majetkem a milovat své rodiny. Kéž pro nás nepřestane být rozhodující normou tvá vůle.

Prosíme za nemocné a umírající, za ztrápené a osamělé, za ty, kdo se z bezvýchodnosti své situace utíkají ke krajním řešením.

Prosíme za oběti násilí, které propuká ve všech vrstvách společnosti a ve všech koutech světa. Buď s nimi v těžkých chvílích a posiluj jejich naději na konečné vítězství tvé spravedlnosti.

Prosíme za ty, kdo nadřazují majetek všem jiným hodnotám, za ty, kdo mají ve svých rukou moc nad druhými lidmi a zneužívají toho k vlastním cílům. Dej jim poznat, že peníze a moc pomíjejí a že oni sami budou jednou skládat účty před tvou mocí a spravedlností.

Prosíme za ty, kdo tě následují, za naše bratry a sestry z jiných církví, za církevní představitele. Prosíme i za tento sbor, za jeho členy a za ty, kdo v něm vykonávají zvláštní služby. Posiluj je v jejich víře a práci svým Duchem.

V naději, že u tebe je všechno možné, k tobě voláme slovy, která nás naučil tvůj Syn: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu. (2 Te 2,16n)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 487 Amen, Otče, rač to dáti

JEŠTĚ S SEBOU MRSKÁ

VSTUPNÍ SLOVA

Chvalte Hospodina z nebes, chvalte ho ve výšinách! Ze země ať chválí Hospodina netvoři a všechny propastné tůně, jinoši i panny, starci i mladí. Ať chválí Hospodinovo jméno, pouze jeho jméno je vyvýšené, jeho velebnost je nad zemí i nebem. (Ž 148, 1.7.12-13) Amen

PÍSEŇ č. 148 Chválu, čest Bohu vzdávejte

MODLITBA

Pane Bože, celá země tě chválí! Výšiny i hlubiny, pouště i deštné pralesy, květiny i trávy. Den i noc drží stráž u tvého trůnu a andělé ti zpívají. Všechno, co je, vzniklo tvým stvořitelským Slovem: nebeská klenba, slunce a měsíc i země, po které chodíme. Toto všechno svědčí o tvé moci. Toto všechno ti vzdává čest a sklání se před tvým majestátem. Živly, které nás děsí, se choulí u tvých nohou a netvor zjihne, když na něj upřeš svůj zrak. Ty buduješ i boříš, shromažďuješ i rozptyluješ, život dáváš i život odnímáš. Až do oblak ční tvá sláva a u nejzazších moří jsou hranice tvého království. Žasneme nad tím, že si při této své monumentalitě pamatuješ naše jméno, že jím na nás voláš a chceš být s námi v obecnství. Navzdory naší malosti, navzdory našim selháním, navzdory našim podrazům. Chválíme tě, Bože, za tvé milosrdenství, které vždycky podivuhodně provází tvé soudy. Stále znovu nás jím vracíš do života. Před lidmi i sami před sebou jsme zkompromitovaní a dávno odepsaní, ale ty nám svým odpuštěním nepřestáváš dávat šanci. Naším největším blahem je být s tebou a usilovat žít tak, jak se ti líbí. Prosíme, mluv k nám jasně, srozumitelně a mocně, abychom to věděli a dokázali. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Biblické čtení nalezneme ve 3. kapitole knihy Genesis. Budeme v ní číst od verše 1. do 19.:

Nejzchytralejší ze vši polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst...“

PÍSEŇ č. 189 Hrad přepevný jest Pán Bůh náš

KÁZÁNÍ

Příběh o vzpouře člověka proti Stvořiteli, který jsme z 3. kapitoly knihy Genesis slyšeli v prvním biblickém čtení, končí verši 20. až 24.:

Člověk svou ženu pojmenoval Eva (to je Živa), protože se stala matkou všech živých. Hospodin Bůh udělal Adamovi...

Milí bratři a sestry, každý den si bolestně uvědomujeme, že už nežijeme v „zahradě v Edenu“, ale v realitě nesrovnatelně tvrdší. Proč tomu tak je? Právě na tuto otázku odpovídá náš příběh. Prvním z jeho aktérů je had. Je součástí Božího stvoření. Nepatří mezi netvory. Ti byli podle biblické chronologie stvořeni v den pátý. Had byl učiněn až o den později. V týž den, ve kterém byl stvořen člověk. Had - toto obyčejné polní zvíře – byl od počátku výjimečný svou mazaností. Byl nejzchytralejším ze vši polní zvěře. Ve svém kulturním povědomí máme zafixováno, že člověka ohrožuje hloupost. Poskytneme-li mu vzdělání, bude na světě stále lépe. Na hadovi vidíme, že to tak automaticky neplatí. Had je nadprůměrně chytrý, a přesto ráj nebuduje, nýbrž boří. Chytrost není automaticky něčím kvalitativně pozitivním. Chytrost je pouze forma moci. Mohu ji užít k dobrému i ke zlému. Had ji užívá k tomu druhému. Zlý tupec není tak nebezpečný, jako zlý chytrák. Chytrost bez morálky není spásná, ale ďábelská. Svod přichází od vysoce inteligentní bytosti bez morálky!

Tato skutečnost nás ovšem nezavazuje odpovědnosti za naše jednání. Hříšníka nečiní z člověka vnější tlaky, ale to, že jim podlehe. To, že dopřává více sluchu tomu, co je mu příjemné, nežli tomu, co je

správné. Hřích vyrůstá z naší svobody. Je tu „pro a proti“ a my se prostě na jednu stranu postavíme. Buď tam, kam ukazuje Stvořitel, nebo tam, kam nás vábí stvoření. Příběh mistrovsky líčí rafinovanost, s níž se had ženě vemlouvá. Začíná to dodnes oblíbenou pózou: Had je zneklidněn! Dělá si o člověka starost. Je zděšen tím, jak Stvořitel bere člověka zkrátka: Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě? Had dobře ví, že nikoli. Ale s jedním stromem se terno neudělá. Problém je třeba nafouknout. Proto had přehání, tedy lže. Lže tak bezostyšně, že se žena ohradí: *Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl „Nejezte z něho ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli“*. Vstřícný zájem, který o ni a jejího muže had projevuje, ji však fascinuje. Had je dobrý psycholog a v cestě za tím, co si předsevzal, nemá zábrany.

Vlastně ten první hřích nevypadá nijak hrozně. Spíš jako výraz lidské nešikovnosti nebo naivity. Žena se nechová jako bezbožnice. Na počátku dokonce Hospodina hájí a jeho příkaz ještě přiostrňuje: Nejen jíst jeho ovoce, ale ani dotknout se toho stromu nesmíme! V okamžiku, kdy začne přehánět, už je hadova. Rychle se od něj učí. Přehání, aby mohla snáze říci totéž, co had: *Jsem zneklidněna. Je hrozné, jak nesmyslné příkazy nám ten Bůh dává!* Spousta věcí nám nějakým způsobem vadí, ale nemáme objektivní argumenty, jimiž bychom je odmítli. Proto se je snažíme zdeformovat, zparodovat a pak ukázat na jejich absurditu. Za bigotností, s níž žena přehání Boží požadavek, se skrývá touha být přesvědčována a přesvědčena o jeho malichernosti. Had ji v tomto ohledu nezlame. Říká jí, co se příjemně poslouchá: *Když se tohoto tabu zmocníte, nic se vám nestane. Naopak tím získáte. Dostanete se na roveň Bohu. Sami budete rozhodovat o tom, co je dobré a co zlé, co se smí a co je zapovězeno!*

Dodnes to působí podmanivě. Had vykresluje obraz člověka rozbíjejícího svá pouta a získávajícího absolutní svobodu. Už ho nebude omezovat žádný Bůh, už ho nebudou omezovat žádné ohledy. Nebe i země budou patřit jenom jemu! V hadově interpretaci vypadá hřích slavně a vítězně. Není to nic nízkého, kluzkého ani upatlaného. Je to odvážný a osvobozující projev bourající předsudky a staromódní omezení. Zapovězené ovoce ještě visí na stromě a žena je už přesvědčena, že ví lépe nežli Bůh, co je pro ni dobré. Ono „odvážné a

vysoce inteligentní zvíře“ jí odhalilo, že Bůh není tak hodný, jak se dělá. Následující scéna, v níž Adam s Evou berou a jedí, jen navenek demonstduje, co bylo v lidském nitru dávno rozhodnuto. Hřích, spočívající v kousnutí do jablka, se nám dodnes jeví jako malichernost. Pro hřích je však příznačné to, že roste. Už v následující kapitole po něm v příběhu o Kainovi a Ábelovi nezůstane jenom ohryzek, ale lidské tělo v kaluži krve. Kde se člověk jednou postaví proti svému Stvořiteli, tam chce brát vždycky všechno.

Kdo selže, je volán k odpovědnosti. Kdyby tomu tak nebylo, nežili bychom ve spravedlivém světě a nemohli bychom mluvit o dobrém Božím stvoření. Mzda za hřích přichází v tom, že se Adamovi s Evou skutečně otevrou oči. Místo božské slávy však vidí jen hanbu. Jsou nazí! Zareagují na to okamžitě. Spletou si fíkové listy a přepásají se jimi. Vytvoří si tabu! Ve jménu čeho se osvobozovali, to jako svobodní okamžitě zavádějí. Takový je úděl všech revolucí a společenských zvratů. Zklamání je však jen úvodní splátkou oné hořké mzdy. Hospodin procházející se po zahradě vnímá jejich divné jednání a volá je k odpovědnosti. Následuje házení viny jednoho na druhého, které odsouvá tento lidský pokus „být jako Bůh“ do říše trapnosti. Muž se vymlouvá na ženu a připomíná Bohu, že ji vlastně dostal od něj. Žena zas nařiká, že se stala obětí podvodníka. Had sice nedostane šanci se obhájit, ale při své mazanosti by to určitě dokázal: Vždyť se vlastně všechno, co říkal, splnilo. Sice jinak nežli si žena představovala – ale to je její problém!

Virtuozita, s níž dokáží lidé a hadi uhýbat před svou odpovědností, však vzhledem k Bohu nepomáhá. Kdybychom měli tolik cti v těle, že bychom svou vinu přiznali, ocitli bychom se určitě v lepší výchozí pozici. Prolomení tabu v nás neprobudilo dřímající božskost, ale odhalilo naši kluzkost. A kluzcí lidé – stejně jako hadi – do ráje nepatří. Hadovi je domovské právo zahrady v Edenu odňato jako prvnímu. Je proklet, vyvržen, označen cejchem. Jeho stimulem k životu se trvale stane nenávist, jeho programem destrukce, jeho údělem prohra. I žena doplatí na svou lehkomyšlnost. Syny bude rodit v utrpení a muž ji bude mít ve své moci. Mužovým údělem pak bude dřina. Takový je výsledek onoho velkolepého experimentu, který měl člověka postavit na roveň Bohu: Místo všemohoucnosti bezmoc, místo

slávy trápení, místo kvetoucího ráje prokletá země. A cherubové, kteří s plamennými meči tento Boží řád střeží. Člověk se ukázal být nespolehlivý a Hospodin mu už nevěří. Ovoce stromu života už zabezpečí důkladněji nežli ovoce stromu poznání dobrého a zlého.

Ale příběh o lidském selhání nevrcholí zprávou o Božím trestu. Nalézáme v něm přinejmenším dvě výpovědi, které nás naplňují nadějí: Hospodin dává Adamovi s Evou místo fíkových listů kožené suknice. To je znamení, že mu ani po svém selhání nejsou lhostejní. Teologové v té souvislosti připomínají, že kůže odkazuje k oběti. Bůh si nežádá kůži provinilců, ale dává jim naopak svou! Výrazně velikonoečně vyznívá i to druhé: Hadovo prokletí graduje větou: Ono ti rozdrť hlavu a ty jemu rozdrťš patu. V dějinách církve se tomuto výroku dostalo názvu „protoevangelium“, to znamená první zpráva ohlašující příchod Spasitele. Had nebude donekonečna kout své pikle. Jednou se narodí ten, který ho zlikviduje. A my všichni budeme mít z jeho jednání prospěch. Ten „starý nepřítel“, který by nás „chtěl zkazit“, bude – vlastně už byl – zničen. Ještě se svíjí a mrská sebou, ale hlavu má napadrt'. Už nevymyslí nic, čím by nás mohl doběhnout. Kam vstoupí Spasitel, tento „nový Adam“, tam se před námi otevírají brány ráje a my do nich z jeho milosti můžeme opět vstoupit. Amen

MODLITBA

Hospodine, ztracený ráj a zlý svět, to nejsou dvě témata. To je jediné téma a nastolili jsme ho my, lidé. My, pohodlní muži, a my, pletichářské ženy. Každý z nás je Adamem nebo Evou. Trápení, které nás souží, je mzdou našeho hříchu. Radujeme se z toho, že stejně neoddelitelně, jako nám patří naše vina, patří nám i tvé evangelium. Vědomí, že tvůj Syn a náš bratr rozdrtil hadovi hlavu, je nám mocnou vzpruhou k životu. Amen

PÍSEŇ č. 297 Slyš, jaká to libá píseň

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, prosíme za ty, kteří právě teď bojují své důležité životní zápasy. Ať v nich nejsou sami. Ženy ať mají k pomoci své muže a mužové své ženy. Ať se mohou jeden na druhého spolehnout. Prosíme za ty, kteří v zápasech o věrnost tomu, co je svaté, selhali a nyní se stydí a snaží se svou hanbu zakrýt. Oblékni je svou spravedlností tak, aby nepřišli o svou lidskou důstojnost. Prosíme, aby ke všem, kteří jsou obtíženi svými vinami a nevědí si se sebou rady, dolehlo evangelium o tvém Synu, který z člověka viny snímá. Vyhlížíme čas, kdy Kristus zruší vládu všech mocností a sil a odevzdá království tobě. Až dotud chceme bojovat dobrý boj víry. Prosíme o tvého Ducha, s nímž by se nám to dařilo a my jednou mohli - oděni koženými suknici tvé milosti – vstoupit do tvého království, v němž už není hadů ani štírů, ale ty sám jsi všechno ve všem. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jako vešla do světa smrt skrze člověka, tak i zmrtvýchvstání: Jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života. Každý v daném pořadí: první vstal Kristus, potom při Kristově příchodu vstanou ti, kdo jsou jeho. Tu nastane konec, až Kristus zruší vládu všech mocností a sil a odevzdá království Bohu a Otci. Musí totiž kralovat, 'dokud Bůh nepodmaní všechny nepřátele pod jeho nohy'. Jako poslední nepřítel bude přemožena smrt, 'vždyť pod nohy jeho podřídil všecko'. Je-li řečeno, že je mu podřízeno všecko, je jasné, že s výjimkou toho, kdo mu všecko podřídil. Až mu bude podřízeno všecko, pak i sám Syn se podřídí tomu, kdo všecko podřídil, a tak bude Bůh všecko ve všem. (1 Kor 15,21-28)

POŽEHNÁNÍ

Hospodinovo milosrdenství je od věků na věky s těmi, kteří se ho bojí, jeho spravedlnost i se syny synů, s těmi, kteří dodržují jeho smlouvu, kteří pamatují na jeho ustanovení a plní je. Amen

PÍSEŇ č. 512 Pojd'te všichni, kteří lkáte

ZAMILOVAL JSEM SI HO

VSTUPNÍ SLOVA

Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahlad' moje nevěrnosti. Dej, ať se zas veselím z tvé spásy, podepři mě duchem oddanosti. Budu učit nevěrné tvým cestám a hříšníci navrátí se k tobě. (Ž 51,3.14-15) Amen

PÍSEŇ č. 51 Ó Bože, hojný v milosrdenství (1 – 4 . 6)

MODLITBA

Pane Bože, před tebou se sklánějí nebe i země, koří se vesmírné mocnosti, jásají andělé a na kolena padají démoni. Nevede je k tomu jen pokorné srdce. Často stojí za jejich projevy rozpoznání, že takové počínání odpovídá reálnému poměru sil mezi Stvořitelem a stvořením. Ani my se před tebou vždy neskláníme z vděčné pokory. Často tak činíme proto, že jsme byli usvědčeni ze své malosti, srazeni na kolena a zahanbeni ve své lidské pýše. Představovali jsme si, že tě ze svých životů odsuneme jako obtížnou veteš, která nám brání v rozletu a naplnění našich velkolepých plánů. A když jsme tak učinili, zjistili jsme, že jsme se odtrhli od kotvy, která nás držela v bezpečných vodách. Děkujeme ti za milost, s níž tato námi přervaná kotevní lana opět svazuješ. Skláníme se před tebou, koříme, jásáme a padáme na kolena. Srdce přitom máme pokorné a tvář nám září jasem. Radujeme se z toho, že se s námi neloučíš tak rychle, jako my s tebou. Tvá vstřícnost je nadějným předpokladem našich návratů a nových počátků. Chválíme tě za ni a vyznáváme, že je nám výzvou a jistotou, z níž každý den žijeme. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z Lukášova evangelia vyslechněte část podoběnství o marnotratném synu. V 15. kapitole je to oddíl od 11. do 24. verše:

*Řekl také: "Jeden člověk měl dva syny. Ten mladší řekl otci:
„Otče dej mi..."*

PÍSEŇ č. 327 Náš Pastýř, věrný Boží Syn

KÁZÁNÍ

Text kázání čteme u proroka Ozeáše, v kapitole 11., od verše 1. do 9.:

Když byl Izrael mládenečkem, zamiloval jsem si ho, zavolal jsem svého syna z Egypta...

Milí bratři a sestry, pokud by měl být Boží vztah k člověku odrazem našeho lidského vztahu k němu, muselo by být Ozeášovo kázání o Boží lásce velkým omylem. Na tom, co se o Izraeli z prorokových úst dozvídáme, totiž není ani špetka čehokoli pozitivního. Místo aby vzdal Boží lid čest Nejvyššímu, obětoval baalům, páčil kadidlo tesaným modlám a na své rámě bral modly. Jedinou přiměřenou Boží reakcí na takové jednání je trest. A pořádný! Takový, který by byl srovnatelný s potopou nebo egyptským otroctvím. Prorok Ozeáš působil po rozdělení Izraelské říše v její severní části. Proto mluví s takovou oblibou o pokolení Efraim, které zde bylo nejpočetnějším. V Ozeášově době se ovšem čas Severního Izraele naplnil. Po smrti krále Jeroboáma II. – v roce 746 před Kristem – jím začaly zmítat převraty a palácové revoluce. Oslabená země byla nejprve zpoplatněna a r. 722 před Kristem podmaněna Asyrií. V ekumenickém překladu zní její jméno Ašúr. Poslední severoizraelský král Ozee byl Asyřany popraven a ekonomicky perspektivní obyvatelstvo přesídleno.

Není jasné, zda prorok Ozeáš sdílel pád Severního Izraele až do jeho konce. Určitě však dával tyto dějinné události do souvislosti s jeho vírou, či spíše nevěrou. Ta byla tak do nebe volající, že musela přinést trpké ovoce. Izrael se v ní propadal stále hlouběji. Hospodin ho však nenechal dopadnout až na dno. I v nejkritičtějších situacích ho táhl provázky svého milování, nadlehčoval jeho jho, skláněl se k němu a krmil ho. Na lidskou nevěrnost odpovídá věrností. Jedná úplně jinak

nežli člověk. To proto, že je Bůh, ne člověk. Koho si Bůh jednou zamiluje a zavolá, toho neopouští. Drží ho nad propastí, i když je jím zrazován, podváděn a zraňován. Činí tak skrytě, nepoznán. Ale proroci jsou právě na toto jednání citliví, a co se jeví jako “šťastná shoda okolností”, nazývají pravým jménem. Rozpoznávají v tom projev Božího milosrdenství. Říkají: “Ten, od něhož se odvracíš, tě nepřestává milovat; stále ti dává šanci k návratu, šanci k životu!” Je dobré naslouchat prorokům, kteří nám připomínají, že všechny ty náhody, jež nás drží nad vodou, vůbec náhodami být nemusí.

Ozeáš před Izraelem odhaluje skrytou realitu. Taková vždycky byla a je funkce proroků. Tady se Efraim dozvídá odpověď na otázku: “Přežiji, obstojím, nebo budu jednou provždy vyhlazen, jako Sodoma a Gomora?” Ozeáš sice tato dvě města přímo nejmenuje, ale zmiňuje Admu a Sebójím, které byly podle knihy Deuteronomium zničeny spolu s nimi. Stalo se tak proto, že v nich panovala stejná kultura. A kultura je vždycky plodem náboženství. Dnes se s oblibou říká: “Hlavně, když lidé něčemu věří.” Tato lidová moudrost je však naprosto nebiblická a zavádějí. Hospodinu nejde o to, “abychom něčemu věřili”. On chce, abychom věřili jemu. Ten, jemuž věříme a na němž se orientujeme, totiž zakládá veškerou naši morálku. Bůh pravdy a lásky přitom formuje člověka úplně jinak nežli bůh lži a nenávisti. Právě v tom tkví rozdíl mezi Bohem a modlami! Kdykoli se začnou národy odvracet od pravého Boha a přiklánět se k baalům, dochází k jejich úpadku. Kdykoli je porušováno přikázání “Nebudeš mít bohů jiných přede mnou”, stává se člověk člověku vlkem a život se mění v peklo.

Tato skutečnost je oním protibožským, hříšným. Do ní se viditelně transformuje obětování baalům a pálení kadidla tesaným modlám. Ano, člověk se může i objevovat v kostele a zůstat přitom pohan jako poleno. To znamená zůstat v srdci vlkem a vytvářet kolem sebe peklo. Není jedno, čemu věříme! Povaha našeho boha určuje zásadním způsobem povahu naší zbožnosti – tedy naší morálky, kultury, našeho života. Kvalita víry není dána tím, kolik je v kostele kouře a v bohoslužbách tajemných posunků či liturgických prvků. Kvalita víry je dána mírou věrnosti tomu, který si nás zamiloval, mírou věrohodnosti naší odpovědi na jeho zavolání. Kdo snižuje důležitost

toho, který nás drží nad vodou; kdo se snaží pokydat toho, který nás inspiruje svou čistotou; kdo hází kamení po tom, který nám přináší chléb, je podoben sodomským a gomorským. Zvrácenost lidského nitra se projevuje tím, že právě toto děláme! Pokydané modly jsou nám bližší nežli svatý Bůh. Proč? Protože nad tím, co je pokydané, můžeme mít navrch. Nad tím, co je svaté, nikoli!

Napětí mezi Hospodinem a Izraelem – a platí to i obecně o vztahu mezi člověkem a Bohem – plyne z toho, že si milované dítě neuvědomuje cenu Otcovy lásky. Proto opouští otcovský dům. Izrael je jako marnotratný syn, který se musí dostat až na dno, aby si uvědomil, jak obrovskou cenu tato láska pro život má. Boží láska je nedostižitelná tím, že je věčná. Boží láska je nedostižitelná tím, že nepřestává platit ani v situacích Božího horlení a radikálních soudů. Láska totiž tvoří Boží nejvlastnější podstatu. “Bůh je láska”, píše ve svém 1. listě Jan. Nefantazíruje, když to říká, ale charakterizuje Boha podle jeho jednání v dějinách. Dokud člověk ví o tomto milujícím Bohu, má naději. Marnotratný syn neskončil jako zvíře jenom proto, že se rozpomněl na svého otce a byl si jist jeho milosrdenstvím. “Bůh tak miloval svět”, píše ve svém evangeliu Jan, “že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný”. Ukřížovaný Ježíš je výrazem míry Božího milosrdenství. Až tak daleko – až na Golgotu - běží Bůh člověku vstříc!

Kdyby byl hřích pouze překročením obecně přijatých norem, byl by v podstatě banalitou. Ale on je větším pokleskem, než je jednání dějící se v rozporu se zásadami slušného chování. Hřích je jednáním, které zraňuje a zneužívá lásku! V tom spočívá jeho démonská povaha. Hřích je tím obludnější, čím větší láskou je hříšník zahrnut. Izraeli se dostalo tolik lásky, jako nikomu jinému. Izrael byl vyvolen! Nikdo neměl lepší startovní pozici nežli on. Proto byl hřích Izraele obětujícího baalům a pálicího kadidlo tesaným modlám větší nežli hřích pohanů! Ani nejmilosrdnější Bůh nemůže ignorovat hřích, protože by tím umožnil vznik systému, který zneužívá lásku. Bůh hříšníka trestá. Jeho trest však není trestem absolutním. V tom spočívá Boží milosrdenství. V městech Izraele bude řídit meč, nebude to však znamenat konec Božího lidu! Všechno, co nás souží, můžeme vnímat

jako výraz Božího soudu. Smyslem tohoto soudu však není zničit nás, ale zatřást námi, přivést k reflexi svého života a získat pro lásku!

I tehdy, když Hospodin soudí, zůstává Bohem lásky. Myšlenku na totální likvidaci zpronevěřilého Izraele odmítá slovy: Mé vlastní srdce se proti mně vzepřelo, jsem pohnut hlubokou lítostí. Nejen člověku, který je soudu vydán, ale i Bohu, který jej v zájmu spravedlnosti koná, soud působí bolest. Tuto skutečnost bychom neměli nikdy ztrácet ze zřetele. Měli bychom si ji připomínat zejména tehdy, když ve vnitřní revoltě vyčítavě voláme: “Bože, jak jsi to mohl dopustit?” Bůh se neraduje ze soudu. Bůh se raduje ze spásy. Proto nás volá, proto nás přitahuje provazy svého milování, proto za námi na tento svět přichází ve svém Synu a proto v něm za nás na kříži umírá. Ano, když si zpackáme svůj život, nechá nás jíst slupky spolu s prasaty. Ale nedívá se na nás přitom z nebe posměšně. Pije přitom “kalich hořkosti”. Pije ho proto, abychom my ty slupky nemuseli jíst věčně. Trpí spolu s námi. Trpí za nás. Trpí proto, abychom měli odvahu vrátit se k němu, aby nám tak dal najevo, že na nás čeká, že dokud dýcháme, je proměna možná. Boží zachraňující láska je vždycky větší než Boží trestající soud. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, v tobě je proroky očekávaný Svatý uprostřed nás. Svatý, pijící kalich hořkosti až do dna; Svatý, umírající za ty, kteří se provinili. Tvá přítomnost mezi námi mění podobu tohoto světa. A spolu s ní mění i nás. Vrací nás do domu tvého i našeho Otce, který jsme ve své namyšlenosti opustili. Děkujeme ti za to, že nám právě z tohoto domu vycházíš vstříc. Amen

PÍSEŇ č. 499 Jezu, přispěj ku pomoci

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, zamiloval sis nás a oddělil tak pro život, který má věčný smysl. Snadno se dáváme tímto tvým milostivým zaslíbením ukolébat. Zapomínáme, že se věčnost nemusí odehrávat jenom v poloze slasti, ale dá se zakoušet i v poloze trýzně. Prosíme, nepřestávej nám dávat impulzy, které nás budou směřovat do té věčnosti, po níž toužíme a která znamená slavné zavrcholení lidského života. Mluv k nám, uzdravuj nás, nadlehčuj naše jho a krm nás. A když námi nic z této tvé dobroty nepohne, zasáhni nás tak, aby nás to bolelo. Je lepší snášet “spásné trestání” nežli si hovět v “umrtvujícím konejšení”. Prosíme, dávej všem, které sis vyvolil, povědomost o tom, že jim nikdy nepřestaneš být laskavým Otcem, který vyhlíží své děti a otevírá jim svou náruč i svůj dům. Ať synové a dcery, kteří se ti vzdálili, poznávají pošetilost představ o své osobní výjimečnosti a lidské svrchovanosti a vracejí se pokorně do tvého otcovského domu. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci, zvítězil svou pravicí, svou svatou paží! Hospodin dal poznat svoji spásu, zjevil před očima pronárodů svoji spravedlnost, na své milosrdenství se rozpomenul, na svou věrnost domu Izraele. Spatřily všechny dálavy země spásu našeho Boha. (Ž 98,1-3)

POŽEHNÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 508 Já ztracený a chudý

KDO JSOU ZASAZENI V HOSPODINOVĚ DOMĚ

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

*Ty jsi vydal svá ustanovení, aby se přesně dodržovala. Kéž jsou
moje cesty pevně zaměřeny k dodržování tvých nařízení.
Nebudu zahanben nikdy, budu-li brát zřetel na tvá přikázání.
(Ž 119,4nn) Haleluja!*

PÍSEŇ č. 138 Srdcem celým tebe, Pane

MODLITBA

Hospodine, náš věrný a milosrdný Bože, děkujeme ti, že jsme se mohli dožít tohoto nedělního dne a že zde můžeme takto společně být jako tvůj lid. Spojuje nás nejen naše víra v tebe a to, že se tu rádi vidíme. Spojuješ nás ty sám, protože ty jsi Stvořitel, Otec a Pán nás všech. Spojuje nás tvé Slovo, tvůj Zákon, tvé činy, které jsi vykonal pro naši spásu. Spojuješ nás ty, Pane Ježíši Kriste. Ty jsi nás všechny pozval k následování a my za tebou jdeme, tak jak to my, obyčejní, nedokonalí a hříšní lidé umíme. Chceme ti poděkovat za všechny tvé dary, jimiž nás zahrnuješ. Uvědomujeme si, že si je nezasloužíme. Jen díky tvé dobrotě jsme živi, jen díky tvé shovívavosti může náš život takto klidně probíhat. Prosíme, veď nás svým Duchem, abychom ti byli dobrými učedníky, abychom byli křesťany nejen podle jména, ale i ve svém každodenním životě. Spoléháme, Pane Ježíši Kriste, na tvoji milost, na tvoji dobrotu, na tvé vykoupění, a proto i do budoucnosti hledíme s nadějí. Skloň se k nám i v tomto shromáždění a požehnej nám zde i všem, kteří – třeba ve své osamělosti – světi tento den jako den tvůj. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšte první čtení z Písma svatého, jak je zapsáno v žalmu 88., od 2. do 19. verše:

Hospodine Bože, má spáso, ve dne i v noci před tebou úpím...

PÍSEŇ č. 553 Můj Pane, srdcem tě i rty

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova, zapsaná v 92. žalmu, od verše 13. do 16.:

Spravedlivý roste jako palma, rozrůstá se jako libanónský cedr...

Slyšeli jsme dva žalmy: jako první čtení žalm 88., jako druhé čtení část žalmu 92. Už na první poslech je zřejmá jejich naprostá odlišnost. Z toho, který jsme právě přečetli, dýchá klid, pohoda, pocit bezpečí, spokojenost. Jeho autor si libuje, jak je s ním všechno v pořádku. Naproti tomu ten předtím čtený žalm, to je jeden jediný nářek, výraz zoufalství, pocit naprosté opuštěnosti, od lidí i od Boha.

I když náš život zdaleka není snadný, přece jenom je nám asi bližší ta druhá píseň, žalm 92., který tvoří vlastní základ dnešního kázání. Věnujme však aspoň chvíli pozornost i tomu prvnímu, který je – pro nás zcela nepochopitelně – v 1. verši označen jako „píseň k tanečnímu reji“, ale při jehož recitaci žalmistovi určitě do tance nebylo.

Žalm 88. Ať už jej psal kdokoliv, rozhodně by žádný z nás nechtěl být v jeho kůži. Z jednotlivých veršů vyplývá, že ho sužuje těžká nemoc; ne krátkodobě, ale už od mládí. Je to nemoc zlá; taková, která nevzbudí jen lítost, ale kromě toho (a možná ještě více) pocit ošklivosti, dokonce hnusu (9), a to i u přátel a příbuzných. Je to nemoc, která vyděluje z lidského společenství. Postižený si připadá jako odsouzenec čekající na smrt. Ano, jako by přímo už ležel v hrobě: odložený do nejhlubší jámy, uvězněný do věčné temnoty. Tak bytostně prožívá vzdálenost od lidí i od Boha. Jeho úděl mu připadá horší než

smrt. Smrt přinese zapomnění, ve smrti člověk nic neví, nic necítí. On však je mrtvý a vnímá to. Je mrtvý, i když žije. – Tak vidí a popisuje své postavení.

Nejhorší na tom všem je tušení, že za tím vším je sám Hospodin; ať už jako přímý působe, nebo jako ten, který to dopustil. „Hospodine, proč jsi na mě zanevřel a svou tvář přede mnou skrýváš?“ (15) Nechápe, proč to na něho dolehlo, není si vědom žádného hříchu, za který by mohl být takto trestán. Přitom zřejmě nejde o nějakého bezbožníka. Z jednotlivých veršů vyplývá jeho opravdový vztah k Hospodinu. Denně se k němu obrací, každého rána vstupuje jeho modlitba před Boží tvář, dokonce „ve dne i v noci“ k němu vztahuje své ruce. Volá, prosí za vysvobození, zvažuje své postavení, ptá se „proč?“, odpověď však nepřichází.

V Bibli je celá řada takových žalmů, kdy člověk takto „z hlubokosti volá k Bohu“; kvůli nemoci, kvůli nepřítelům, kvůli zklamání a zradě, kvůli všemu možnému; nařiká na své trápení a doslova žadoní, aby se Bůh smiloval. Ten samotný nářek, jak jej čteme v 88. žalmu, není v Bibli ničím výjimečným. Vždycky je však už v samotné té modlitbě vyslovena (nebo aspoň naznačena) Boží odpověď. Bývá to až překvapivé: když po tak velkém nářku už v samotném tom žalmu – většinou v jeho závěru – čteme radostné vyznání: Hospodin se slitoval, vysvobodil mne, postavil na skálu nohy mé, navěky ho budu oslavovat. Něco podobného bychom rádi měli i zde. Aspoň v posledním verši bychom se chtěli dočíst, že Bůh pomohl, zachránil, vysvobodil. Tady však nic takového naznačeno není. Žalm končí zcela bezútěšně: Žene se to na mne zprava i zleva. Přítel a druha jsi mi vzdálil, temnoty mne obkličují ze všech stran.

Tento modlitebník se v rámci tohoto žalmu žádné odpovědi z Boží strany nedočkal. Jeho volání zůstalo bez odpovědi. Tak jako se ve své době, za svého života odpovědi nedočkaly nepřehledné zástupy lidí, kteří podobně strádali a hynuli ve vyhlazovacích táborech. Tak jako se odpovědi nedočkal Syn Boží ve chvíli, kdy na kříži volal: „Bože můj, proč jsi mne opustil?“ – Že ovšem svatý Bůh i pro všechny takové odpověď, a na výsost dobrou odpověď má, to známe právě z příběhu jeho Syna, a právě díky jemu si můžeme být jisti, že nakonec

ani těm zmíněným a dalším takovým nešťastníkům nezůstane nic dlužen.

Ted' však už otevřeme žalm 92. a čtème jej právě na temném pozadí toho předchozího: *Spravedlivý roste jako palma, rozrůstá se jako libanonský cedr. Ti, kdo v domě Hospodinově jsou zasazeni, kdo rostou v nádvořích našeho Boha, ještě v šedinách ponesou plody, zůstanou statní a svěží, aby hlásali, že Hospodin je přímý, skála má, a podlosti v něm není.* Jaký rozdíl mezi tím, co jsme měli před očima před chvílí a co slyšíme teď. Před chvílí nářek, zoufalství a pocit opuštěnosti. Ted' pevné zakotvení v Bohu, vědomí sounáležitosti s jeho lidem, chrám jako spolehlivá životní opora, dobrý pocit i z vlastní užitečnosti, a nechybí ani pevné zdraví. Prostě duchovní i tělesná pohoda až do pozdního stáří.

Podle nadpisku (1) je to žalm „ke dni odpočinku“; klidně si to můžeme představit, jako když si v neděli odpoledne dopřejeme chvíli klidu a přemýšlíme, jak se nám – při tom všem, co občas život nepříjemného připraví – přece jen, zejména ve srovnání s leckým jiným, dobře daří, a jsme za to Pánu Bohu vděční.

Vděčnost, to je asi to první, co nás má napadnout, když si stavíme oba texty vedle sebe. V tomto našem společenství o vděčnosti asi není potřeba příliš mluvit; uvědomujeme si Boží dobrodiní a jsme za ně vděční; to je nepochybně i nedílnou součástí našich každodenních modliteb. Nejde ovšem jen o modlitby, jde o celoživotní postoj vděčnosti. Vděčnost za to, co máme, co je nám dopřáno, čím jsme obklopeni a co jsme si ani sami nepřipravili, ani svou spravedlností nebo dobrými skutky neodsloužili, čím nás (právě nás, třeba na rozdíl od jiných, méně šťastných) zahrnula Boží láska – to má být výchozím bodem všeho našeho myšlení.

Zejména tuto „nezaslouženost“ je potřeba zdůraznit; právě ona má vyniknout, když pomyslíme, jak jsou na tom jiní, lidé v jiných zemích, kteří nejsou o nic horší než my, a přece velice strádají. Jak to tak je, že jedni mají klid a druzí nemají? Byl snad ten předchozí žalmista méně zbožný než ten, který si všechno tak libuje? Určitě ne. Dokonce bychom mohli říci, že např. modlitbám věnoval určitě více času než ten „pohodový“ věřící. A právě toto vědomí, že jsem si to nevysloužil ani neodpracoval, má nepochybně k naší vděčnosti patřit:

Ano, jsem člověk věřící a Boha se držím. Mohu-li však ve svém životě stát pevně, není to samozřejmé a už vůbec to není moje zásluha, ani to není kvůli mé zbožnosti. Docela dobře jsem mohl být na místě toho druhého, toho postiženého; a nejen v nějaké zemi, kde se jedno neštěstí střídá s druhým. I tady. Jak málo stačí, aby se život vyvedl úplně jinak, aby člověk místo toho dnešního žalmu zpíval ten předchozí.

Přečtené verše však vedou i k dalším úvahám. Když se zde tak pěkně mluví o stáří: v čem je vlastně jeho vzácnost či krása? Na první pohled to vypadá, že tu jsou jmenovány hlavně vnější, tělesné znaky: vzrůst jako palma nebo libanonský cedr, ještě i v šedinách zůstanou statní a svěží (Kral.: spanilí a zelení budou). Skutečně, známe lidi, kteří dosáhli již pokročilého věku a stále jsou vzpřímení, zdatní a šediny jim na kráse neubírají, právě naopak. O kolika starých lidech se právem řekne, že je to i na pohled krásný člověk.

Jenže žalm vede poněkud jiným směrem. Naznačuje, že vzácnost a krása stáří není v důstojnosti a v šedinách či v tělesné zachovalosti, ani v samotném dosaženém věku, nýbrž ve spravedlnosti. Chválen je zde člověk spravedlivý. To pro svou spravedlnost je člověk jako palma či libanonský cedr. Tato biblická spravedlnost pak zřejmě souvisí s tím, že je člověk zasazen v Hospodinově domě, že roste a stále roste v nádvořích našeho Boha, že tedy zná jeho Zákon, jeho Slovo, jeho evangelium; v tomto prostředí se pohybuje, tím je vyživován, tím je usměřňováno jeho myšlení. – Tady se rodí vzácnost a krása, které s přibývajícími lety neubývá, ale která trvá a ze které pak mohou žít i jiní.

Tu jsme u další skutečnosti, kterou nám tento žalm chce položit na srdce. K čemu že je lidem (a jmenovitě starým lidem) všechna ta statnost a zdatnost a síla dána? Jen tak, aby se skvěli jako ozdoba společnosti nebo reklama, jak dobře se máme? *Zůstanou statní a svěží*, protože Pán Bůh chce, *aby ještě i v šedinách ovoce nesli a hlásali, že Hospodin je přímý*. Je-li člověku ještě i ve stáří dopřáno zdraví a síla, pak je to velký dar, který nemá být promarněn; je to hřivna, která má být využita. Nejrozmanitějším způsobem. V rodině, ve sboru, v sousedství i v širším společenství. Je řada věcí, které lze dělat a jak být prospěšný i v pokročilém věku. Nejde jen o to pomáhat mladým (ti se ostatně o vlastní rodiny radši starají sami). Spíše jde o to, aby člověk

ve svém prostředí uplatňoval a do lidské společnosti vnášel všechny ty dobré hodnoty, které po celý život přijímal od Hospodina a z jeho domu a které patří k samotným základům dobrého života. To je to ovoce, které Bůh očekává od starší generace.

Zdá se, že právě to má žalm na mysli, když říká, *aby hlásali, že Hospodin je přímý, že on je skála a lsti v něm není*. To mají být ty plody, které člověk ještě i ve stáří nést. „Aby hlásali.“ Tedy: aby mluvili, aby říkali. Napadne nás, že na řeči starého člověka není nikdo zvědavý, a mladý člověk už vůbec ne. A kromě toho je pravda, že stáří bývá často příliš soběstředné a někdy i dost upovídané. A kdo má ty jejich řeči, jak to kdysi bylo, pořád poslouchat! Jenže tady jde o něco jiného. „Aby hlásali“ – ne to, jak to bývalo dřív krásné a jak to dnes ti mladí dělají špatně nebo jiné podobné moudrosti, ale aby svými slovy i celým způsobem svého života předávali to, co sami přijali, co bylo základem jejich života a co při všech proměnách platí stále. Aby ukazovali k Hospodinu, k jeho spravedlnosti, která je přímá, pevná a čistá. Aby představili Pána Boha, jaký on skutečně jest, jak spolehlivý je jeho Zákon a jakou oporou i nadějí je jeho Evangelium.

Ani tady však nejde o nějaké poučování o Bohu a náboženství, spíše o opakované a docela osobní dosvědčení toho, jak a kolikrát se i při nás projevila Boží moc. Kolikrát nás zachránila Boží věrnost, kolikrát jsme přežili jen díky Božímu milosrdenství. Kolikrát nám pomohlo, že jsme se přidrželi jeho Slova. Kolikrát nás Bůh zastavil, když jsme se dostali na scestí. Kolikrát nás podržel, když se nás zmocnil strach. V kolika životních situacích jsme dodatečně rozpoznali Boží zásah. Kolikrát bylo jediným řešením naší situace, že jsme mohli přijmout jeho odpuštění. A co pro nás při tom všem znamenalo společenství sboru a církve. To vše hlásat – ne abychom sebe dali za příklad, ale abychom ukázali na Pána Boha, který je spravedlivý, který to nesčetněkrát dokázal i v životech nás obyčejných lidí a na jehož věrnost je možno se spolehnout i v tomto čase. Prostě dosvědčit, že i dnes je možno přijmout dobrou zprávu o Bohu a o tom všem, co on pro nás v Kristu učinil a skrze svého Ducha stále činí. A jak je dobré postavit na tomto Božím jednání svůj život a stále se k němu vracet.

Toto hlásat, sem ukazovat, k tomu s moudrou citlivostí vést, a ne až ve stáří, ale už od mládí. To je to ovoce, které od nás Pán Bůh

čeká až do posledního dne. Není toto nakonec ten hlavní důvod, proč nám Pán Bůh přidává rok za rokem a proč je také mnohým lidem dopřáno dožít se vysokého, „požehnaného“ věku? Ostatně, kdo má na utěšeném stáří největší zásluhu? Že by si to tak šikovně dokázali zaříditi ti lidé sami? Jistě, jaké bude naše stáří, to můžeme v nejednou ohledu moudrým způsobem života ovlivnit i my sami. Hlavní zásluhu na utěšeném stáří má však ten, který ústy proroka Izajáše (46,4) řekl: „Já sám až do vašeho stáří, ano až do šedin vás budu nosit. Já jsem vás učinil a já vás ponesu. Já sám vás nositi budu i vysvobodím.“ Tak to prožijeme den za dnem, a tak to jistě bude platit i v tom okamžiku nejposlednějším. Amen

MODLITBA

Náš nebeský Otče, jsme ti vděční za život, který nám dáváš. Uvědomujeme si, že každý další den je projevem tvé lásky k nám i příležitostí využít tvých darů k dobrým věcem. Děkujeme za tvé Slovo, které nás odvádí od sobectví a otvírá oči pro to, co slouží druhým a čím i ty jako Dárce všeho dobrého můžeš být oslaven. Prosíme, drž nás na dobré cestě a posiluj nás. Amen

PÍSEŇ č. 549 Chvaliž Hospodina, slávy vždy Krále mocného

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, v přímluvné modlitbě myslíme nejprve na lidi, jejichž život je plný trápení a bolesti, kteří jsou více než jiní vystaveni nebezpečí přírodních katastrof i hrůzám lidské nenávisti, kteří žijí v prostředí fanatismu a nespoutaných vášní, kteří i v osobním životě prožívají jedno zklamání za druhým. Věříme, že ty máš i nad všemi takovými věcmi poslední slovo, a proto prosíme, smiluj se, zachraň, vysvobod', obrať vše správným směrem, a než přijde tvé vysvobození, dej sílu to vše unést.

Prosíme i za všechny, jejichž život se odvíjí klidně, kteří netrpí nouzí, nestrádají zimou, mohou pracovat, mají kde bydlet. Nic z toho není jen lidskou zásluhou, kdekoli se něco dobrého daří, vše je důkazem tvého milosrdenství i požehnání. Prosíme tě, Pane, nechť naše myšlení nezůstává jen u věcí vezdejších, ať se naše záměry a plány netýkají jen toho, jak to vše rozmnožit. Všichni jsme v pokušení, že příliš ulpíme na věcech příliš pomíjivých. Proto tě prosíme, obrať náš pohled k věcem, které rez a mol nekazí a jejichž hodnota zůstane i pak, až nebe a země pomine.

Prosíme o to i pro všechny ostatní lidi, pro své nejbližší i pro všechny ostatní, známé i neznámé, pro lidi v naší zemi i ve vzdálených končinách. Pane, smiluj se nad námi a dej, ať na tomto světě, který jsi stvořil, přibývá víry v tebe i poslušnosti tvého Slova, ať tu roste láska a ať nechybí naděje, která hledí až ke tvému království. Rozhojňuj tyto své dary i skrze svou církev a dej, aby nescházely ani jednomu každému z nás. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Blaze tomu, o nechodí po radě bezbožných, na cestě hříšníků nestojí a na stolci posměvačů neseď, ale v zákoně Hospodinově je libost jeho a v zákoně jeho rozjímá dnem nocí. Zná Hospodin cestu spravedlivých, ale cesta bezbožných vede do záhuby. (Ž 1,1-2.6)

POŽEHNÁNÍ

Požehnání svého uděliž nám Bůh, Bůh náš. Požehnej nás Bůh, a bojte se jeho všechny končiny země. Amen

PÍSEŇ 546 Má duše, Pána svého chval (5-6)

O LIDSKÉM UTRPENÍ A BOŽÍ POMOCI

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

*Hospodin kraluje! Zajísej země, raduj se, ostrovů množství!
Sijón to slyší a raduje se, jásají dcery judské nad tvými soudy,
Hospodine. Vždyť ty, Hospodine, jsi nejvyšší nad celou zemí,
neskonale převyšuješ všechny bohy. (Ž 97,1.8n) Haleluja!*

PÍSEŇ č. 97 Pán kraluje zřejmě

MODLITBA

Náš Bože a Pane, přicházíme k tobě, protože ty jsi stálý a věrný. V tobě je naše jediná jistota. V tobě je zdroj všeho dobrého, co my lidé potřebujeme ke svému životu. Jsi náš Stvořitel a Pán, tvůj Zákon je ta nejlepší rada, jakou jsme mohli přijmout pro svůj život, v tobě je pravda a spravedlnost. U tebe jest však i milosrdenství a odpuštění pro každého, kdo k tobě pokorně přichází. A to jsme v této chvíli i my, všelijací lidé a křesťané často až příliš nespolehliví a nestálí. Prosíme, shlédni na nás, přijmi nás, ujmí se nás a podepři nás v našem usilování. Přicházíme k tobě jako lidé, kteří ti sotva co mohou nabídnout, ale kteří přece spoléhají na tvé sliby. Ve křtu svatém jsi s námi uzavřel smlouvu. My jsme ji už tolikrát porušili, ale ty ne, a tvoje věrnost nás drží. – Prosíme tě, aby ses sklonil ke všem, kteří se dnes ve tvém jménu scházejí. Abys požehnal při zvěstování a slyšení tvého Slova, abys mocí svého Ducha přivedl k naplnění vše, co budeme z tvé spasitelné pravdy přijímat. Nejen za sebe prosíme, ale i za všechny, kteří mají být naším prostřednictvím přivedeni k tobě. Ve tvých rukou je všechno tvé stvoření, celý svět, smiluj se nad námi.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšte čtení Písma svatého, jak je zapsáno ve Druhé knize královské, v kapitole 5., od verše 1. do 15.:

Naamán, velitel vojska aramejského krále, byl u svého pána ve velké vážnosti...

PÍSEŇ č. 425 Skloň se k nám svou milostí

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše Krista, zapsaná v Evangeliu podle Lukáše, v kapitole 4, ve verši 27.:

Mnoho malomocných bylo v Izraeli za proroka Elizea, a žádný z nich nebyl očištěn, jen syrský Náman.

Máme před sebou příběh o lidském utrpení a Boží pomoci. Tentokrát jde o malomocenství. Víme, jaká to byla nemoc po stránce zdravotní. Jak probíhala, jak postupně ničila postiženého člověka a že v té době naděje na uzdravení byla prakticky nulová. Ale malomocenství mělo také závažný důsledek společenský. Takový člověk se nesměl stýkat s ostatními. Kam dříve přicházel, kde měl přátele a známé, tam měl najednou vstup zakázán. Právě tak zlé byly i důsledky náboženské: Malomocný nesměl do synagógy ani do chrámu. Byl vyloučen z bohoslužby. Zůstal sám, bez lidí i bez Boha.

Malomocenství jako nemoc těla se nás tady bezprostředně netýká. Ostatně tuto nemoc dnes již lékaři léčit dovedou, i když je to záležitost velmi náročná. Ale ten průvodní jev této nemoci, ztráta vztahů, dnes víceméně dobrovolná, to je postižení, které známe zblízka i my. Odcizení, soběstřednost, nedostatek zájmu o druhé, lhostejnost, sobectví i všechno další zlo, které odsud vyplývá a ničí vztahy mezi lidmi i člověka samého, to je nemoc až příliš současná. A právě tak i odcizení na rovině duchovní, ztráta Boha, život bez Boha. Tady – v narušených vazbách mezi lidmi a v poničeném vztahu k Bohu – je kořen všech nemocí naší společnosti. To je zase to naše malomocenství.

Ale teď máme před sebou vyprávění o Bohu, který uzdravuje a který může uzdravit z každého malomocenství, ať už má jakoukoliv podobu. A my odtud slyšíme, že on vysvobozuje i z takového postižení, jako je ztráta těch dvou nejdůležitějších vztahů, kdy člověk zapomněl na Boha, přestává být bližním, a pak si ovšem neví si rady ani sám se sebou. Malomocný svět není vydán na pospas zlu, není odsouzen k postupnému odumírání lidskosti a hynutí daleko od Boha. Tady je nejvlastnější evangelium tohoto příběhu. A to je jeho hlavní poselství pro nás v roce 2006.

Ta vlastní pomoc, to je Boží tajemství, to je dílo Ducha svatého, které se děje díky tomu, co pro nás vykonal Pán Ježíš Kristus. To, že tehdy Námánovo malomocenství zmizelo a že právě tak i dnes přece jsou obnovovány vztahy mezi lidmi i vztah k Bohu, že je člověk uzdraven z nevěry, pýchy, sobectví a lhostejnosti, že se v lidském životě objevuje víra, láska, naděje - to je čistě v moci Boží. To je stejný zázrak, jako když kůže malomocného Námána byla rázem jako kůže novorozeného dítěte. Toto samo o sobě je Boží práce, Boží milostivé rozhodnutí. Do toho my zasahovat nemůžeme, tohle je skutečně v Boží režii. - Ale jsou věci, které přitom Pán Bůh svěřuje nám lidem. Za dob Námánových stejně jako dnes. A na to se nyní zaměříme: Kde a jak se v této Boží záchranné akci uplatňuje to, čemu říkáme lidský faktor.

Nejprve zopakujme, jak tomu bylo v Námánově příběhu, co tady bylo nezbytné: Byl tu prorok, víme, že se jmenoval Elizeus, který byl nositelem, zprostředkovatelem Boží pomoci. Byli tu další lidé, kteří v Hospodina věřili, kteří věděli o jeho prorokovi a kteří zprávu o možnosti záchrany přinesli až k postiženému. A pak tu byli ti, kteří Námánovi to setkání umožnili. Ale musela tu být také aspoň částečná ochota Námána samého, aby podstoupil, co bylo třeba, aby přistoupil na Boží podmínky a udělal, co mu Hospodinovi svědkové doporučili. Důležitou roli přitom hráli i ti, kteří ho v rozhodující chvíli přiměli, aby přece jen podstoupil, do čeho sám vůbec neměl chuť. Podobně přichází Boží pomoc k lidem i dnes. Taková nebo podobná může být naše role při Boží záchrance jednotlivého člověka i společnosti.

Příběh ukazuje, že nic z toho není samozřejmé, nic nemá hladký průběh. Leccos probíhá jinak, než bychom předpokládali, nebo

než bychom sami udělali, kdybychom měli režii celého dění v rukou. Předně, už samotné zprostředkování Boží pomoci. Jistě, potřebné instituce tu byly a jsou. Byl tu prorok Elizeus vybavený Boží mocí. Je tu církev, které bylo svěřeno evangelium, která má přímo v popisu práce nést poselství spásy všem a k tomu i jasný Kristův příslib přítomnosti Ducha svatého. Jenže kolik je tady otázek i zádrhelů, když má tato pomoc přijít k člověku, už když pomyslíme jenom na adresáty tohoto poselství a příjemce této pomoci.

Problematický je už samotný Náman, vrchní velitel nepřátelských vojsk, pohan. A že právě ten má být uzdraven. Nesamozřejmost této skutečnosti naznačuje ostatně i přečtený verš: *Mnoho malomocných bylo v Izraeli za proroka Elizea, a očištěn byl právě syrský Náman.* Pán Ježíš tak jenom nahlas vyjádřil, co si mnozí mysleli. Ostatně i v Námanově vlastním lidu, mezi Aramejci, se jistě našel nejméně jeden, kdo si při zprávě o jeho onemocnění zamnul ruce: Tak vida, už i na pány došlo! A s jakým gustem tu novinu o jeho nemoci přetřásali Izraelci, to nemusíme rozebírat. Nakonec je to přirozené, po všech těch škodách, které jim právě tento velitel aramejských hord způsobil! Uzdravení, to bylo to poslední, co by mu přáli.

A tak se nám dospělým zase jednou musí stát příkladem dítě, malá holčička! Vzpomeneme si na Ježíšův výrok o dětech a napadne nás, že ony ty malé děti asi skutečně nemají takové problémy s pochopením evangelia jako my dospělí. A se svědectvím o Bohu právě tak. Také nejsou vázány takovými ohledy či rozpaky nad tím, co je nebo není možné, nebo ovlivněny tím, co my velcí víme o druhých, kdo si co zaslouží nebo nezaslouží. Ostatně, kolik je i v naší církvi takových, kteří se do sboru dostali právě díky svým dětem. - A tak to dítě docela bez rozpaků řeklo: „Kdyby se můj pán dostal k proroku, který je v Samaří, ten by ho jistě malomocenství zbavil.“ Takže: Nebudete-li jako pacholátka, těžko se vám podaří přinést kristovskou pomoc bližním i světu.

Druhá úvaha je podobná: Totiž jak snadno – při tom všem, co má pro nás Pán Bůh připraveno – může dojít k tomu, že se člověk s Boží pomocí mine. Co udělá Náman, když se dozví o možnosti záchrany? Rozjede to na nejvyšší úrovni. Jde ke svému (tedy aramejskému) králi, ten pošle potřebnou nótu králi izraelskému, který

má mocí svého úřadu zařídit všechno potřebné. Takhle je to přece normální, proč chodit za kováříčkem, když můžete přímo ke kováři? Jenže problém je v tom, kdo je u Pána Boha ten kováříček a kdo je ten kovář. On i ten lidmi uznávaný a vysoko postavený kovář může být docela obyčejný fušer.

To je náš častý problém. Myslíme si, že pomoc přijde z nejvyšších míst. Že to nejdůležitější se musí stát někde nahoře. Že prostě někdo vysoko postavený věci zařídí. A zatím je všechno jinak. Má-li se v našem životě i v naší společnosti něco dobrého stát, na to nestačí ti nahoře, na to nestačí sebelepší prohlášení či program. Důležité je, jak si počínáme my sami. V našich rukou je, jak bude vypadat život, my sami si jej utváříme – při nejmenším v tom prostředí, kde sami žijeme.

Když se vrátíme k příběhu: I ta Boží pomoc přichází tím nejobyčejnějším způsobem. Hlavní, rozhodující postavou v té první fázi příběhu není ani ten první král ani ten druhý, nýbrž zajatá otrokyně, obyčejné izraelské děvčátko. Takhle nenápadně a nečekaně přichází do světa Boží pomoc. Takhle nenápadně se věci začínají měnit k lepšímu. Ostatně právě tak to bylo, když v Pánu Ježíši Kristu vstoupilo do světa Království Boží: Stranou od zemí, kde se - jak se domnívali - tvořily dějiny. Uprostřed národa, který se neřadil mezi slavné, ale byl spíše v opovržení. A skrze člověka, který nepatřil k vyšším vrstvám společnosti, nepožíval velké vážnosti, ale právě naopak, byl odmítnut a posléze srovozen ze světa nejhorším způsobem, jaký tehdy znali.

Nečekejme velké, nápadné věci. Neohlížejme se po významných osobnostech. Vězte, že pokud jde o tuto „lidskou“ stránku Boží pomoci lidem a světu, skoro všechno je v rukou nás, obyčejných lidí, nedokonalých křesťanů. A děje se to tak, že třeba jeden druhému řekne. „Tady u Boha je pomoc.“ „Přestaň si brát příklad z kdovíkoého a začni naslouchat Bohu.“ „Zkus si počínat jinak než dosud.“ Nebuďme zbytečně skromní; ona taková ta „skromnost“, že stejně nic nedokážeme, jde často ruku v ruce s pohodlím, ne-li až s lhostejností či dokonce s leností.

To vyprávění má posílit jak naši odpovědnost, tak i naše křesťanské sebevědomí. Nám, kteří jsme ve svém křesťanství nejednou

nejistí až bázlíví, kteří tak často bereme ohledy na všechno možné, kteří se ani teď v době svobody s vírou příliš nechlubíme, nám tato kapitola říká: Máš v Božím plánu záchranu své místo, jsi důležitý, Pán Bůh s tebou počítá.

Obyčejnost toho, jak Boží záchrana k člověku přichází, se pak projeví i v tom, co má posléze Náman udělat. Když už se dostane do Samaří a uzdravení je na dosah ruky, jakým způsobem má tu Boží pomoc přijmout. Nepochybně je mírně řečeno udiven, jak s ním tady zacházejí. Když už musel až sem a nakonec sedí v kočáře před prorokovým příbytkem, pak to, co je mu zde nabídnuto, je přímo urážlivé! Sám prorok se ani neobtěžuje vyjít z domu. A navíc ten vzkaz, aby se sedmkrát ponořil do vod Jordánu. Není divu, že Náman plný hněvu přikáže, aby otočili a jeli zpět!

Přirozeně nešlo o to, že by vody Jordánu měly léčivou moc. V tom měl Náman pravdu: ty jejich syrské řeky mohly být skutečně krásnější než nepříliš čistý Jordán. Zřejmě však šlo o to, aby odložil svoji namyšlenost, aby se pokořil a přijal pomoc tak, jak je mu nabízena. Od Boha, který nedělá rozdíly mezi lidmi a před nímž všichni stojí v jedné řadě. - Proto ten jeho hněv. Jistě, chce být zdrav a je i připraven dát za to hodně peněz, ale takové ponížení? To je příliš hořká pilulka, než aby ji mohl spolknout. Ne, takhle se nepokoří! Jenže má-li člověk přijmout Boží pomoc, pak to nejde jinak, než s pokorou.

Asi i to je charakteristický rys doby a také jedna z příčin, proč dnešní člověk nestojí o Pána Boha a jeho Slovo a nic si od něho neslibuje. Jednak proto, že nám to připadá příliš obyčejné, není to nic na pohled velikého či vznešeného či zázračného. A pak: křesťanství je náboženství pokory. Mám-li přijmout Boží pomoc, pak jen s vědomím, že všechna moje velikost a hrdost je teď na nic a že všechny moje výkony mi příliš nepomohou. A do toho se nám nechce.

Náman to překonal - s pomocí svých služebníků, a to nelze přehlédnout: tu kladnou roli, kterou zde a často i jinde v Božích dějích hrají právě pohané. Tímto směrem vede ostatně i Ježíšova řeč v nazaretské synagóze, v níž připomněl také Námana: v ní právě pohany postavil do přední řady. Kdepak, Bible to říká jasně, i ústy samotného Ježíše: Na pohany mi nesahejte, nepohrdejte jimi, kolikrát už

vás zahanbili, a nejednou vás doslova předcházejí do Božího království.

Závěr vyprávění naznačuje, jaká změna se stala s Námanem i po náboženské stránce. Rozumějme, v tom biblickém vyprávění nejde v první řadě o to, aby se z Námana stal věřící člověk. Ale vidíme, jak i on pak učiní první kroky k víře. Když podstoupí tu sedmerou koupel v Jordánu, vrátí se k Elizeovi (teď už se setkají tváří v tvář) a prohlásí: „Hle, poznal jsem, že není Boha na celé zemi, jenom v Izraeli.“ Poznal, že Hospodin je pravý Bůh. To je vlastně zkrácená podoba izraelského vyznání Šema Jisrael, Slyš, Izraeli, Hospodin Bůh tvůj, Hospodin jeden jest (Dt 6,4). Postupně se tedy dostává Náman i k víře v Hospodina. Zdaleka to ovšem není čistá, ryzí biblická víra. Kdybychom četli dál, viděli bychom, že si Náman vše představuje příliš po svém, že jeho rozchod s pohanstvím zdaleka není úplný. Ale je na cestě k víře a vrací se domů nejen zdrav, nýbrž i s vědomím, že Hospodin je Bůh i pro něho a že s ním bude i v té pohanské aramejské zemi. A my si nad tím při nejmenším můžeme uvědomit, že pomoc člověku - docela obyčejná pomoc druhému, kdy posuneme druhého blíže k pravému lidství - může být a nezřídka i skutečně bývá i pomocí k víře. Amen

MODLITBA

Náš Pane, děkujeme ti za dobrou zprávu o pomoci i spáse, kterou máš připravenou pro každého člověka. Povoláváš nás, abychom byli nástroji tvého díla. Prosíme tě, odpusť nám, že jsme často nechápaví i málo ochotní činit, co od nás očekáváš. Ved' nás svým Duchem, abychom se svědectví o tobě nevyhýbali. A dej, aby i naše neumělá a mezerovitá služba přece nesla dobré ovoce. Věříme, že jsi nás i přes všechnu naši liknavost ještě neodepsal, ale že s námi stále počítáš jako se solí země a světlem světa. Tvoje milost nechť nás provází. Amen

PÍSEŇ č. 67 Ó Pane, smiluj se nad námi (2-3)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Svatý Bože, náš nebeský Otče, předkládáme ti bolesti a trápení světa, ve kterém žijeme a k němuž patříme.

Myslíme na naši zem, na společnost, k níž patříme. Ty jsi s naší vlastí učinil ten velký zázrak, že jsi nám otevřel možnost žít ve svobodě a v pravdě. Je nám smutno, když myslíme na to, jak jsme těchto tvých darů už dokázali zneužít k různým sobeckým cílům. Prosíme za všechny, kteří pracují v justici, necht' dbají o spravedlnost a právo a nehledají způsoby, jak obhájit nepoctivost. Myslíme na lidi, kteří ve svém povolání mají možnost působit na druhé, na učitele, vychovatele, pečovatele, a ovšem i na rodiče: necht' ukazují správným směrem a jsou příkladem dobrým a přitažlivým.

Smiluj se nade všemi, kdo žijí v otroctví fanatismu, kdo vidí východisko v násilí a teroru, kdo jsou ovládáni závistí i zděděnými předsudky, kdo v sobě i ve druhých živí nenávist, která se nezastavuje ani před sebezničením. Prosíme tě za všechny lidi, kteří jsou všude ve světě připraveni druhým pomáhat, léčit nemoci, odstraňovat chudobu, vysvobozovat z pomýlenosti, smiřovat nepřátele; dej jim statečnost a posiluj je k vytrvalosti, a přidej k tomu i moudrost k citlivému jednání.

Vedeš nás k víře, že tvé království je mezi námi; buď nám milostivý, abychom i my na něm měli svůj podíl. Na tebe spoléháme, od tebe čekáme pomoc a vysvobození. Proto ještě společně prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Vy, kdož milujete Hospodina, mějte v nenávisti zlo. On střeží duše svých věrných, svévolníkům je z rukou vytrhuje. Pro spravedlivého je zaseto světlo, radost pro ty, kteří mají přímé srdce. Radujte se z Hospodina a vzdejte chválu tomu, co připomíná jeho svatost. (Ž 97,10nn)

POŽEHNÁNÍ

*Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi
rozjasní svoji tvář. Ať je známa na zemi tvá cesta, mezi všemi
národy tvoje spása. Amen*

PÍSEŇ č. 355 Kristus má v rukou celý svět

SEZNAM ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

		kázání
První kniha Mojžíšova	3,1-19	12
Druhá kniha Královská	5,1-15	15
Žalm	88,2-19	14
Izajáš	12,1-6	8
Izajáš	53,1-9	2
Izajáš	55,1-4	1
Jeremjáš	17,5-10	4
Ezechiel	36,22-28	3
Ezechiel	36,24-28	10
Zachariáš	8,1-8	11
Lukáš	11,1-4	9
Lukáš	15,11-24	13
Lukáš	19,1-10	5
Lukáš	22,24-30	6

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		kázání
První kniha Mojžíšova	3,20-24	12
Žalm	92,13-16	14
Jeremjáš	10,24	5
Ozeáš	11,1-9	13
Matouš	11,25-26	8
Matouš	18,1-5	6
Matouš	18,6-9	7
Marek	10,23-31	11
Lukáš	1,19-34	2
Lukáš	8,4-15	4
Lukáš	11,1	9
Jan	3,1-13	10
Skutky	8,4-13	1
Skutky	8,26-36	2
Skutky	8,36-40	3

OBSAH

		strana
1. O kouzelníku Šimonovi	Jiří Tengler	1
2. Jak je dobré mítí Filipa	Jiří Tengler	9
3. Do čeho všeho jsme namočení	Jiří Tengler	16
4. Podobenství o rozséváči	Blahoslav Hájek	23
5. O Zacheovi	Blahoslav Hájek	30
6. Kdo je největší	Jana Potočková	37
7. Kdo by svedl k hříchu	Jana Potočková	45
8. Chvála maličkých	Pavel Kašpar	52
9. Modlit se – jako?	Jiří Otter	59
10. Vstup do království	Miroslav Heryán	65
11. U lidí je to nemožné, ale ne u Boha	Tabita Landová	71
12. Ještě s sebou mrská	Emanuel Vejnar	77
13. Zamiloval jsem si ho	Emanuel Vejnar	84
14. Kdo jsou zasazení v domě Hospodinově Jan Trusina		91
15. O lidském utrpení a Boží pomoci	Jan Trusina	99

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelické v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Malinová. Tiskne Unitisk s.r.o., Kněževes u Prahy, K nádraží 99. Objednávky přijímá a rozšiřuje synodní rada ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce 224 999 236, e-mail: malinova@srcce.cz, <http://www.srcce.cz/sbirkakazani>

